

PĚŠÍ POUŤ Z MORAVY DO CÁCH 2007

Úvodem: Jan Peňáz

Předmluva - Marek Orko Vácha

Proč do Cách a s jakým poselstvím - Jan Peňáz

Dějiny poutí do Cách - Jan Peňáz

Poutní deník - Jan Peňáz

Dojmy ostatních poutníků - Jiří Horský, Josef Král, Karel Nevěčný, Valéria Kosíková

Duchovní závěr - Jan Peňáz

Úvodem

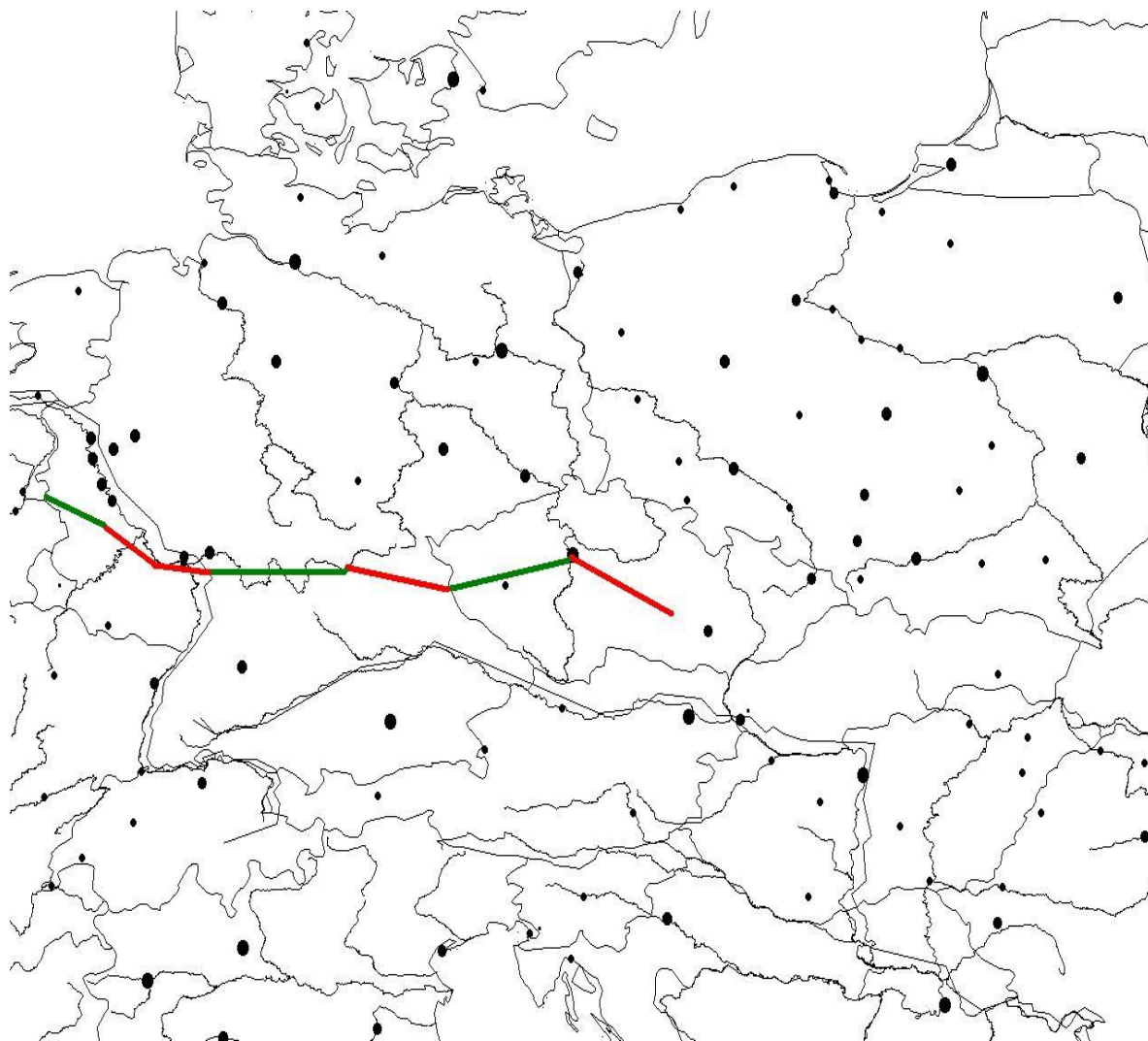
Město Cáchy, německy Aachen z latinského Aquisgranum - Lázně božstva Grána, leží na samém západě Německa, v místech, kde se jeho hranice stýkají s Belgií a Nizozemskem. Hlavním bodem města je osmiboký chrám Panny Marie, který dal postavit císař Karel Veliký kolem roku 800. Uložil do něj tzv. Látkové ostatky - košili Panny Marie, plenky Pána Ježíše a jeho bederní roušku a plátno z mísy, na které byla položena hlava sv. Jana Křtitele.

Náš otec vlasti Karel IV. zahájil přístavbu kněžiště ve stylu Svaté kaple v Paříži. Dnes je tato takzvaná Chórová kaple větší než původní chrámová loď a na první pohled připomíná pražskou katedrálu. Do Cách se od nás putovalo už před ním, ale první pravidelná pouť od nás do Cách se konala v roce 1349, Karel IV. se jí osobně zúčastnil a byl při ní (podruhé) korunován na římského krále. Už tenkrát rozhodl, že se do Cách bude chodit jednou za 7 let a jen tehdy se ostatky budou dávat k uctívání. Určil také, že z jeho říše se bude putovat dvěma směry a to Českou a Uherskou cestou. A lidé (nejen) od nás to pravidelně dodržovali. Putování zakázal Josef II. a totalitní režimy jej úplně znemožnily. Uherskou cestu obnovili maďarští poutníci už v roce 1993 a pak v roce 2000, kdy přijelo několik autobusů. Po České cestě se poprvé od Josefa II. poutníci vypravili pěšky až v roce 2007. Z Velkého Meziříčí vyšli 25. dubna, v Praze dostali požehnání od pana kardinála a těsně před Cáchami se 1.6. spojili s těmi, kdo přijeli autobusy, takže do poutního chrámu Páně vešli společně, uctili ostatky a prožili celou pouť.

Tato kniha to vše popisuje a vysvětluje úmysly pouti. Zároveň chce být malou pozvánkou na pouť L.P. 2014, kdy budou ostatky uctívány od 20. do 30. června.

Velké Meziříčí 25.4. 2007	0 km
Praha 1.5.2007	183 km
Waidhaus - Horní Falc 6.5. 2007	369 km
Bamberg - Franky 13.5.2007	529 km
Langen - Hesensko 20.5.2007	734 km
Ahrweiler - Rýnská Falc 27.5.2007	928 km
Aachen - Severní Porýní Vestfálsko 31.5.- 3.6.	1048 km

DEO GRATIAS

Pouť není jen folklór

Marek Orko Vácha

Na poutích se mi nejvíce líbí kudy vedou a kam vedou. Pouť totiž musí být putování přírodou a musí končit v kostele.

Při duchovních cvičení je to exercitátor, který svými přednáškami dává podněty k rozjímání, při pouti je to samotná příroda, která dává impulsy k úvahám, neboť nebesa vypravují o Boží slávě a dílo jeho rukou zvěstuje obloha.

Vzpomínám, kdysi dávno, na osamocené putování skalami a na náhlý dojem, že jsem součástí přírody, dílo Boží, že hmota mého těla je vypůjčena z hor, říček a větru, a že ji zanedlouho zase vrátím zpět. Uvědomil jsem si, že vápník v mých kostech je stejný jako ve vápencových skalách kolem mě. Když se rdím, železo v mé krvi je stejné jako to, co způsobuje červenou barvu železných rud. Voda v horských potocích je stejná voda jako v mém těle a vzduch který dýchám je součástí poryvů větru. Stará indiánská pravda: jsme částí země, a ona je částí nás, jsme tančící skály.

Jiné putování: cesta po ledovci na Antarktidě, hodiny a hodiny chůze po jednotvárně bílé a rovné desce. Pro člověka zvyklého na obzory a zelené kopce je v tom něco fantaskního: kolem dokola jednotvárné ledové bílo až daleko k horizontu, nekonečný kruh jiskřivé bělosti ledovce, který na obzoru splývá s oblohou. Rozlehlá rovina bez jakéhokoliv orientačního bodu, bezživotné bílo, kdy všechny směry jsou zdánlivě stejné a směr určuje jen nejistá štrelka kompasu. Jeden krok za druhým, hodinu za hodinou, bez představy doby

a délky pochodu. Paralela s duchovním životem se nabízí sama. Po hodinách chůze se ze sněhu vyloupnou obrysy skal. Skály jsou holé a studené, ale přesto nikdy nikomu nejsou tmavé bloky balvanů milejší než polárním cestovatelům, neboť skály znamenají pevnou zemi bez trhlin a země znamená život.

Krom putování přírodou má pouť ještě jednu důležitou vlastnost, a to, že má cíl.

Staří křesťané označovali hřích slovem hamartia. Znamenalo to prý původně situaci, kdy se lučištník při střelbě minul. Termín hamartia je zábleskem geniální intuice: hřích je minutí se cíle, hřích je jakákoli cesta, která nekončí v Bohu. Hřích je první cesta marnotratného syna. Když jde pryč z domu svého otce, je již jedno, kam půjde, všechny směry jsou špatné. A z tohoto zorného úhlu je pouť opakem hříchu, neboť smysl pouti je v tom, že končí u svatostánku v kostele. Pouť tak symbolizuje život samotný, cestu od narození k smrti, cestu zpět.

Náš život ale již dávno není pouť. Moudrý polský sociolog Bauman přirovnává život moderního člověka k hudebnímu klipu: mnoho krátkých záběrů, které spolu dohromady souvisí jen velmi volně, epizodičnost a nekonsekventnost jako program, bezcílné bloudění životem a snaha o co nejkomfortnější čekání na smrt. Současná katolická renesance poutí je tak možná intuitivním protestem proti současné situaci. Pouť tak zdaleka není jen mělký náboženský folklór, nýbrž vyjádřením něčeho velmi tajemného a symbolického v člověku. Vždyť samotný zakladatel křesťanství o sobě řekl, že cestou je on sám.

Proč do Cách a s jakým poselstvím

Jan Peňáz

Papež Jan Pavel II. přidal do růžence pět dalších událostí z Písma. Chtěl, aby si lidé více připomínali, že Pán Ježíš byl pokřtěn, že na svatbě v Káně zjevil svou moc a také, že hlásal radostnou zvěst a vyzýval k pokání a pak že byl proměněn a ustanovil Eucharistii.. Všechna tato nová tajemství se modlí všichni katolíci, ale to třetí svým způsobem hlásá každý poutník. Jeho příchod je vždycky radostnou událostí, on sám je rád, že došel, anebo že se aspoň k cíli přiblížil, protože na pouti je tím hlavním cíl. Tím se poutník liší od tuláka nebo turisty. Srovnání s turistou vyznívá navíc ve prospěch poutníka. Ten totiž získává nejen všechna dobrodiní, o kterých turista nemá ani ponětí, ale návdavkem je ještě obdarován i všemi dobrodiními turistiky (poznání míst, lidí, kultury a v neposlední řadě i shazování přebytečných kil a posilování zdraví).

Příchod poutníka je radostnou událostí pro ty, kdo ho vítají. Pokud nejsou závistiví, potěší je, jak se to šlape aspoň někomu, pokud jsou citliví, tak jim udělá radost, že mohli pomoci člověku v nouzi, kterým je každý cestující, ale především ten pěší. Poutník, který chce dosáhnout cíle, ví, že to bude něco stát a je předem připraven brát všechny obtíže jako pokání.

Na jih od Alp jsou tři starodávná poutní místa a to Svatá země, Řím a Compostella. K nim se řadí tři novější poutní místa, všeobecně známá: Lourdes, Fatima a La Saletta. Na sever od Alp byly ve středověku nejstarším a nejdůležitějším poutním místem Čáchy. Je to jedno z mála německých měst (kromě těch v těsném sousedství s Čechami nebo Moravou), pro které se užívá naše české pojmenování. Německy se jmenují Aachen a leží na hranicích Německa, Belgie a Holandska, asi 800 km od Prahy.

Kostel Panny Marie tam dal postavit Karel Veliký, byl dokončen r. 800 a dnes je to světová památka UNESCO. Už tenkrát počítal císař s tím, že to bude kostel poutní a proto

jej vybavil sedmi látkovými ostatky, které získal v Cařihradě: košílkou Panny Marie, plénkami Pána Ježíše, plátnem, na němž byla položena hlava Jana Křtitele, bederní rouškou Pána Ježíše, čistým hrobovým plátnem, zástěrou, kterou měl při poslední večeři, a jeho potní rouškou. Hned tam začalo putovat velké množství poutníků. Jejich touhu později vyjádřil biskup Klaus Hemmerle slovy: „Chceme jít k Ježíši, Marii a Janovi (Křtiteli) až na dotek šátku.“

Do Cách vedla i takzvaná Česká cesta. Už dlouho však po ní nikdo nešel. A přitom je lemována sochami sv. Jana Nepomuckého, které nám i v cizině připomínají naši vlast. Přímo v Cáchách stojí první kostel v dějinách zasvěcený sv. Vojtěchu a v dómě býval oltář sv. Václava.

Na pouť do Cách jsme šli s trojím poselstvím:

- 1) poděkovat za svobodu a za to, že už padly hranice mezi evropskými zeměmi.**
- 2) konat pokání za všechny války a křivdy, ke kterým došlo dávno i nedávno na obou stranách.**
- 3) prosit za obnovu křesťanských kořenů Evropy, protože nechceme, aby uschly.**

Vyšel jsem z Moravy, přímo z domu, a byl jsem rád, že po určitém váhání se z takzvaného ateistického národa vypravilo ne pár Čechů, ale přímo dva páry. Je zajímavé, že v naší čtveřici byla nakonec zastoupena jak Morava tak i Slezsko (Josef Král, rolník z Opavy, 66 let), hlavní město Praha (Karel Nevěčný, knihovník, 60 let) i Čechy jako takové (Jiří Horský, geodet z Kladna, 67 let) a že se přidalo i Slovensko (Valéria Kosíková, učitelka z Trenčína, 57 let). V naší vlasti náš doprovázel Michal Seknička z Laviček (kabelář, 34 let). Šli jsme přes Prahu, kde jsme dostali požehnání od primase Čech, nástupce sv. Vojtěcha kardinála Vlka.

Podarilo se, že ostatní poutníci vyjeli z Levého Hradce u Prahy, kde byl sv. Vojtěch zvolen biskupem a že jsme s nimi v Cáchách mohli jít pár posledních kilometrů společně.

Dneska se hodně mluví o prolínání kultur. A kvůli tomu se létá až na druhou stranu zeměkoule. Když člověk jde pěšky, nedostane se tak daleko, ale přilne víc k té zemi pod svými nohama, daleko více pozná i běžný život, může se zastavit, prohlédnout, zeptat. A myslím, že všichni Evropané potřebují toto prolínání právě proto, že ty ostatné dráty je tak dlouho a tak surově oddělovaly. A přitom jsme propojeni bývali všichni v duchu poutnickém tedy navýsost křesťanském. Proč to znovu nepřipomenout sobě i druhým, když přece každý z nás může díky Ježíši Kristu brát život jako pouť, jako návrat k jeho i našemu Otci.

Dějiny poutí do Cách

Jan Peňáz

Dle rozhodnutí otce vlasti Karla IV. z roku 1349 se do Cách putuje uctít látkové ostatky jednou za 7 let. A lidé (nejen) od nás to pravidelně dodržovali, dokud to jiný císař – Josef II. nezakázal. Takže tam naši byli společně naposledy v roce 1776.

Karel IV. zřídil pro české poutníky v Cáchách oltář sv. Václava, kde musel soužit kněz, znalý jazyka českého, kvůli kázání v češtině a zpovídání poutníků. Z 15. století se zachoval v Cáchách v klenotnici malovaný deskový oltář s českými patrony a klečícím Karlem IV. a Ladislavem Pohrobkem. A to je vyznání víry našich předků, slavných i prostých.

Látkovým relikviím říkají věřící němečtí katolíci cášské svátostiny a houfně tam přicházejí každý sedmý rok. Nic na tom nezměnilo, že se v době Hitlerově o tom psalo jako o

odporném olizování fetišů. Pouze v roce 1944 se kvůli bombardování nic nedělo, a pouť se konala až o rok později. Další však byla v plánovaném čase tedy v roce 1951. Když k tomu připočteme šest krát sedm, jsme v roce 1993. A to už sem po dlouhé přestávce přišli Maďaři, kteří přijeli také v roce 2000.

Zda tyto relikvie jsou opravdu „pravé“, je pro dnešní poutníky druhořadá otázka. Jsou to znamení, která odkazují na Ježíše, Marii a Jana Křtitele. Lidé mohou v těchto znameních poznat, že nám před oči kladou život a smrt Ježíše a poukazují na jeho zmrtvýchvstání, stejně jako odkrývají věřícím význam Marie a Jana. Mnozí se zařazují i dnes do jednoho velkého proudu poutníků, který od středověku nebyl přerušeno. V setkání s relikviemi se chtějí lidé dotknout tajemství Boha, který se k nám přiblížil v Ježíši Kristu.

Karel IV. - největší Čech - byl také spisovatel. Mimo jiné napsal tato slova, která svědčí o jeho velikosti a zároveň úctě k Matce našeho Pána:

„Ach, Marie, komnato vtěleného Slova.
 Jsi studna, z níž přirozenost lidská načerpala živou, na věky tryskající vodu.
 Jsi nejjasnější drahokam panenství,
 do jehož čistoty Boží slunce rozlilo své paprsky.
 Když se v tobě paprsky odrazily,
 osvětlily naše temnoty a svou vřelostí rozžehly lidská srdce,
 aby se spalovala láskou k Bohu.
 Věrně se podobáš orlici, která v povětří předstihne ostatní tvory,
 ač ji nesou křídla prosté barvy.
 Právě tak jsi ty povětřím vylétla nad všechny sbory andělů,
 ač tě nesla ctnost prosté pokory.
 O orlích křídlech zvolal i Jan v Apokalypse, že byla dána ženě spějící k porodu.
 Když ses jako orlice pozvedla do výše,
 omladila jsi starobu celého lidského rodu
 a lázní nového zrození jsi smyla stáří.
 Jsi pravá matka milosti.
 Jméno matky provinění, jež nás svým hříchem oslepila,
 jméno Eva, obracíš v Ave.
 Jím nás zavolej.
 Ve své laskavé moudrosti jsi nás vydala světlu.
 Jako orlice nastavuje slunci mlád'ata, nastavila jsi ty,
 když jsi zahrnala mračno starého šera, pravému slunci nás,
 aby se jeho žářem osvětlily naše smrtelné oči.
 Proto před tvou tvář tvůj adoptivní syn,
 jemuž tě tvůj Syn na kříži svěřil,
 nosí znamení orlice jako odznak pokory a vítězství.“

Obyčejní Čechové, žijící zřejmě někde na Moravě, si o Panně Marii také zpívali prosté až dětinské písně. Například tuto.

Přišla ona, přišla, do pusté maštálky, jen za práh vkročila, syna porodila.
 Přišlo do maštálky kovárovo dítko. „Zakolíbej ty mně moje nemluvňátko!“

„Jak pak zakolíbám, když ručičky nemám, ani ty ručičky, ani ty očičky.“
 „Dotkni se pléneček, budeš mít ručičky, dotkni se jesliček, budeš mít očičky.“
 Přišlo dítě domů, přišlo k otci svému, ručkama hrající, očky mrkající.
 „Rozmilý synáčku, kdes vzal ty ručičky, ty bílé ručičky a modré očičky?“
 „Dala mi je, dala, Panenka Maria, o včera navečer noclehu prosila.“
 „Kdybych já to věděl, že to Matka Boží, byl bych jí dal ležet v novém bílém loži.
 A sám bych si lehl hlavou na kamení, hlavou na kamení, nohama do trní.“

Lidový nápěv najdeme v Sušilově sborníku moravských písní, umělecky tato slova zhudebnili bratři Kříčkové z našeho kraje.

A o ten „dotek“ šlo i nám. Jak často je člověk jako slepý a nevidí, co by vidět měl, jak často nám padají věci z rukou, chceme něco správně uchopit a ono to pořád nejde, ne a ne vyhmátnout to hlavní...

Proto: Dotkni se pleníček.....

Po cestě jsme si četli básnické dílo Václava Renče, které napsal ve vězení na záchodový papír - Popelku nazaretskou. Má 37 zpěvů a přesně tolik dní měla naše pouť.

Poutní deník

Jan Peňáz

Předběžné upozornění:

Když se člověk vydá na pouť do daleka a do neznáma, musí se odevzdat do vůle Boží, i když má sebou mobil a mohl by zavolat záchranku. Přesto anebo právě proto se pak soustředí jenom na pár přízemních věcí: aby někam večer došel a tam našel suché místo k přespaní. To je to hlavní, protože nevyspalý a hladový člověk dá přednost spánku – i když něčím na zub vůbec nepohrdne. To je také hlavní téma následujícího cestovního deníku. Prosím za prominutí ty, kteří čekali něco jiného.

1. den pouti - středa 25. dubna - sv. Marka - slunečno

Velké Meziříčí (ZR) v 13.20 – Uhřínov v 14.45 - Pavlínov v 16.00 (odpočinek) – Brodek (JI) – Kamenice – Bítovčice - Luka nad Jihlavou ve 20.00 hodin

Ušli jsme 24 km, 5 hodin chůze

V pravé poledne jsme začali mší svatou u sv. Mikuláše ve Velkém Meziříčí. V zastoupení brněnského biskupa, který mi dal dovolení vzdálit se ze své farnosti na pouť do Cách, ji sloužil kanovník Václav Slouk a obětoval ji za poutníky. Je zajímavé, že vzhledem ke dvěma státním svátkům v květnu to vyšlo, že ode dneška do návratu je to 25 pracovních dnů. Přesně tolik si jich mohu ve svém věku podle předpisů svého zaměstnavatele vybrat na dovolenou.

Koncelebroval P. Marek Dunda a s panem Janem Smejkalem ministroval i pan Albert Marek, takže jsme oběma Markům mohli popřát buď k jmeninám nebo k příjmeninám. Paní varhanice Němcová vybrala píseň, kde se zpívá: Pějte lidé aleluja po všech světa končinách. To je citát dnešního dne. Moc se to hodilo, lze si jen přát, abychom skutečně pěli a ne úpěli.

Úmysly modliteb: děkovné za to, že je mír a svoboda a já mohu jít, smírné za všechno, co nebylo dobré a prosebné za všechny a všechno mně svěřené.

Po krátkém občerstvení na faře a křížku na čelo od těch nejbližších jsme vyšli ve 13.20 a bylo nás přesně 20. Ten dvacátý byl redaktor Václav Štaud, který nás fotografoval pro Katolický týdeník. Brzy se odpojil, takže na kraji města nás bylo 19, dva mířící do Cách - já a Josef Král z Opavy, Michal Seknička z Laviček, který nás může doprovodit až do západních Čech, z kněží P. Bartoš, P. Dunda, kanovník Slouk a další věrní z města a okolí. U kříže na uhřínovské silnici se někteří odpojili, pak jsme se všichni zbývající modlili jak se v den sv. Marka sluší a patří: za Boží požehnání pro to, co zaséváme, u kapliček vzpomněli na slovanské misionáře a pokračovali do Uhřínova.

Této obci se někdy říká Betlém, domky jsou tam naskládány nad sebou jako v betlémě, nad nimi se tyčí kostel Povýšení sv. Kříže. Pod ním se krčila naše jedenáctka, která byla přivítána místními zvony, varhaníkem a několika věřícími s prosbami, které nám dali na cestu, i s dobrotami na zakousnutí.

Od Pohořílek, kde končí meziříčský farní obvod, nás šlo už jen sedm, sami kluci, kteří pak byli přepadeni v Pavlínově ženami s výborným pečivem a dalšími dobrotami.

Bylo to milé, ale pak pro mne začalo nemilé: první puchýř.

Za Brodkem, poslední obcí našeho děkanství, nás už bylo jen pět, po celý první den nás doprovázeli věrní pěší poutníci Stanislav Blaha z Laviček a Antonín Kotačka ze Svařenova.

V 8 večer jsme se dostali do Luk nad Jihlavou a přespali jsme u P. Víta Háby.

2. den pouti - čtvrtek 26. dubna - slunečno

Luka nad Jihlavou v 7.00 – Jeclov – Bradlo - Malý Beranov – Jihlava – Plandry - Vyskytná nad Jihlavou - Jiřín - Zbilidy (odpočinek) - Dudín – Buková - Mysletín (PE) - Staré Bříštně - Mladé Bříštně – Kletečná – Sedlice - Želiv v 19.30 hodin
Celkem 43 km, 11 hodin na nohou, dohromady už 67 km

Protože nás čekala dlouhá etapa až do Želivi, začali jsme v 6 hodin mší svatou, kterou jsem sloužil za dobrodince z Pavlínova. Hned po ní a bez snídaně jsme vyšli. Bylo krásné ráno, potkávali jsme školní děti. Když jsme procházeli Malým Beranovem, rodištěm karmelitána Cyrila Kodeta, připomněli jsme si jeho dědečka, který slíbil, že po návratu z války postaví v rodné obci kapli. Také ji postavil a zasvětil Nejsvětějšímu Srdci. Jeho vnuk tam pak měl v roce 1982 primici. Místní horlivci chtěli tuto náboženskou akci potlačit a proto uspořádali v sobotu večer zábavu. Tím se do obce dostaly lavičky, které v neděli ještě nebyly odvezeny, takže posloužily účastníkům primiční mše svaté. Kdyby o ně novokněz či jeho rodina žádali sami, nedostali by je. Takhle je měli připraveny a zadarmo. Svět prostě řídí Bůh a ne úřady či strany.

Střed Jihlavy jsme minuli, i když nám trochu přišlo líto, že se nezastavíme u sv. Jakuba, patrona poutníků. Po krátké zastávce na snídani opouštíme v 10 hodin krajské město a za půl hodiny na to odhadujeme, že už jsme překročili hranice a octli se v Čechách. Celou dobu až do Cách nám sice budou říkat, že jdeme z Čech, ale pravdou pravdoucí zůstane, že jsme vyšli z Moravy. Projdeme přes Vyskytnou, která je první farností královéhradecké diecéze. Kostel je velice krásný, ale nezastavujeme se. Horší byly rozbité kříže u silnic. Za úmorného vedra jsme přešli rozmoří, tedy hranici mezi povodím Jihlavy - přes Svratku, Dyji, Moravu a Dunaj do Černého moře a povodím Vltavy, protože místní potůčky se přes ni dostávají do Labe a pak do Severního moře. Polední zastávku máme ve Zbilidech v zaprášené čekárně. Je konec dubna, ale kvetou už třešně, všímáme si jedné, kterou vichřice

zlomila, takže kmen leží na zemi, ale koruna je obsypána květy. Jak dlouho to bude tak hezké... a tak smutné. Ratolest bez spojení s kmenem uschne.

Procházíme kolem přehrady v Sedlicích, je to krásná stavba z první republiky, opravdu se dá říci, že vše, co tenkrát postavili a vybudovali, dodnes slouží a je krásné – snad kromě bunkrů podél hranic. To už vyhlížíme směrovku na Želiv, konečně se jí dočkáme a o půl osmé večer zvoníme u otců premonstrátů. Nikdo neodpovídá, možná tiskneme málo, možná špatné tlačítko, proto vytahuji mobil a volám otcovi opatovi, s kterým mám na dnešek domluvený nocleh. Hned se ozývá, až ze Slovenska, kde je na pohřbu ve svém rodišti. Říká, že zavolá bratřím, ti krátce nato přicházejí a uvedou nás dovnitř a zvou do kuchyně. Sníme všechno, co zbylo od oběda, paní kuchařka, pocházející z rodné obce opatovy, to vše ochotně ohřívá. Na pokoji mne roztřeše zimnice, hned zalézám do spacáku a teprve v noci se umývám a něco peru. Do rána to neuschlo, ale dá se to navrch na batoh.

Úmysly modliteb: děkovné za všechny mladé spolupracovníky v kněžské službě, které jsem měl (už jich je 19), kteří přinášeli vždy něco nového, kající za to, co mou vinou mezi námi neklapalo, prosebné za všechny kaplany ať působí kdekoli i za ty, kdo budou působit u nás. Je zajímavé, že dnes mám tři další puchýře, právě tolik, kolik kaplanů právě na faře je. Pán Bůh ví, jak to má zařídit a má i smysl pro humor. Nám opravdu nezbyvá než děkovat.

Tak zní i citát dne, který jsem vybral už ráno, když jsem ostatním předříkával modlitbu blahoslaveného Karla Foucaulda, protože při pouti nemyslíme jen na Karla IV., v jehož stopách jdeme, a na sv. Karla Velikého, k jehož chrámu směřujeme, ale i na tohoto Karla. „Otče, děkuji ti za vše.“ Musím děkovat i za ty tři puchýře, které jsem skutečně nečekal. Při pěší pouti do Říma jsem měl jen jeden a to až po 10 dnech.

3. den pouti - pátek 27. dubna - slunečno

Želiv v 9.30 – Křelovice – Košetice – Chýstovice - Sudislavice - Malá Paseka (BN) - Čechtice (odpočinek) - Strojetic - Keblov – Sedmpány - Hulice - Nesměřice (KH) - Zruč nad Sázavou v 19.30 hodin

Celkem 32 km po 8 a půl hodinách chůze, dohromady už máme 99 km

Den začínáme mší svatou s želivskými premonstráty za klášter v Želivi. V kapli Božího milosrdenství, upravené z pěkné místnosti, je kromě nás poutníků a kněží opravdu je pár babiček. Není divu, bohoslužba začíná až (nebo už ??) o půl osmé ráno. Pak vyjdeme do kopce, směrem na Křelovice. Asi jsme unaveni, protože včerejší den byl opravdu těžký. Já jsem ho bral jako soukromou zatěžkávací zkoušku a říkal jsem si, když tam ten batoh nedonesu, tak to bude zlé. Zřejmě je to na nás vidět. Poznáváme to, když pozdravíme jednoho pána, který se na nás dívá. Přidáme pár slov a on začne řeči o tom, že jdeme nakřivo, že daleko nedojdeme a končí rádoby vtipným zvoláním: Turistikou ke smrti. S nevolí na to budeme ještě dlouho vzpomínat. Jednak proto, že poutník není ani tulák ani turista, ale i pro jeho pesimismus. My se snažíme zdravit každého, navodit aspoň na okamžik přátelský vztah, ale lidé neodpovídají ani v následujících Košeticích. Jdeme také kolem jedné samoty, kde je plno dětí a plno rozvěšeného prádla a látek. Přecházíme do okresu Benešov, tím vstupujeme do pražské arcidiecéze a přemýšlíme, kde uděláme polední přestávku.

Když vcházíme do Čechtice, vzpomenu si, že odtud pocházejí věrní cyrilometodějští poutníci, manželé Veselí, kteří loni byli na Velehradě i s vnučkou Eliškou. Co kdybychom

se u nich zastavili, napadne nás trochu odvážná až nerozvážná myšlenka. Kde je však najít? Znenadání se před námi objeví pošťačka. Ta to přece musí vědět! A také věděla: Jsou tady dvojí. Ti poutníci budou z té a té ulice, běžte tak a tak. A šli jsme. Paní domu se právě vrátila domů. A byla překvapená, přesto zvládla celou situaci přímo mistrovsky. Jen si říkám, jak se jí líbilo, když místo posazení se do křesla, jsem si lehl na podlahu a nahoru dal nohy s čerstvými puchýři. Ač nepřipravena nám přesto připravila něco na zub a hodně na pití a zavolala manželovi. Ten se už vracel z práce a pak s námi šel dvě hodiny. Vše po cestě vysvětloval, skoro u každé kapličky či kostela skromně podotkl, kdy a jak se podílel na jejich opravách. Pak musel jít dvě hodiny domů, zatímco my jsme podešli dálnici, vstoupili do okresu Kutná Hora a zakončili na faře ve Zruči.

Místní obětavý a nadšený pan vikář Jaroslav Konečný, veliký hudebník, zjistil, že jsou s bratrem Josefem krajané z Kylešovic u Opavy, a tak večer byl ve znamení seznamování a vzpomínání. Pohostil nás přímo královsky. Bratr Josef přitom vysvětloval, jak je to s koňmi, protože s nimi dříve jezdil. Večer se jim musí dát pořádná dávka krmiva, oni ji sežerou, během noci v klidu natráví a ráno mohou tu energii vydat. Zařídili jsme se tak a opravdu jsme se nacpali. Pak nám pan vikář ukázal sousední pokoj, kde byly připraveny postele. Zvedl jsem se a šel tam. Spíše opatrně našlapoval a vyhýbal se puchýřům. Když to viděl, zeptal se tak upřímně a udiveně, že na jeho otázku asi do smrti nezapomenu: „Vy takhle chcete jít až do Cách?“ S pomocí Boží jsme došli všichni. Puchýř totiž za tři dny vyschne a začne se hojit, ale celé ty tři dny se mrška ozývá. Nejvíce po té, co se člověk na chvíli zastaví. Proto byla jako citát dne zvolena slova Jana Nerudy a mírně upravena podle žhavé současnosti: Kdo chvíli stál, ten pak delší chvíli kulhal (než se zase rozešel). Úmysly modliteb: děkovné za všechny své spolupracovníky a spolupracovnice, bez nichž bych nic nedokázal, kající za to, že jsem je někdy dost neoceníl a nepovzbudil, prosebné za další dobrou spolupráci se mnou i mými nástupci.

Poprvé slyšíme kukačku.

4. den pouti - sobota 28. dubna - slunečno, vedro

Zruč nad Sázavou v 9.19 - Chabeřice - Holšice v 10.15 - Zliv v 11.00 - Kácov v 11.13 (odpočinek) - Český Šternberk (BN) v 16.16 - Čeřenice v 17.50 - Bělokozly v 18.20 - Sázava v 18.24 (19.00 u kostela)

Ušli jsme 31 km za 8 a čtvrt hodinách chůze nahoru a dolů, celkem už máme 130 km

Ráno jsme začali mší svatou, pak se vracíme do fary a před ní vidíme právě vyvedené mládě kosa - a to ještě není konec dubna. Po vydatné snídani dostaneme od pana vikáře požehnání na cestu a jdeme. Michal má trasu promyšlenou, několikrát překročíme Sázavu, takže se pořád ptám, kam vlastně teče. Je veliké teplo, jdeme do kopce a s kopce a je to únavné. Kvete řepka, na kopcích nad rozpálenými skalami je všechno žluté. Slyšíme už jak se ozývají cvrčci. Odpočíváme u řeky na kládách, pozdě odpoledne mineme hrad Český Šternberk, kde vidíme poutače na cestu rytíře Jana Kryštofa Šice. K večeru jsme konečně v Sázavě. Tam poprvé slyšíme, jak lidé říkají: „Jé, poutníci jdou.“ Přicházíme ke kostelu, kde už čeká pár věřících na večerní pobožnost. My čekáme na Jiřího Horského, který včera začal na Libici a dnes se zde máme setkat. Posílám Michala na nádraží k poslednímu vlaku, ale Jiří nakonec přichází pěšky z druhé strany. V osm hodin dojde místní mladý pan farář a vede v kryptě hodinovou pobožnost. Je to velice pěkné, nové i staré zpěvy, lidé se zapojují do modliteb. Celou dobu opatrně kroutím krkem, ne z

pochybností, ale protože mně za ním hodně bolí. Přespíme na faře ve velmi skromných podmínkách.

Úmysly modliteb: děkovné za své sourozence a ostatní příbuzné, kající za to, že jsem se jim vždy dost nevěnoval, prosebné za jejich manželství, rodiny a za to, aby jejich děti našly své místo v životě a založily pěkné rodiny.

Citát dne byl na zručské farní vývěsce, kde bylo připomenuto, že v Písmu svatém je 365 krát napsáno: "Nebojte se!" Proto to může být citát na každý den, ale na ten dnešní zvlášť. Místy totiž začínám uvažovat, jaké to bude, až to budu muset vzdát. V žádném případě bych to nechtěl, ale co když opravdu nebudu moci. Aspoň do té Prahy musím dojít, říkám si, tam přijedou naši, tam přijedou i děti, ty se těší, ty nesmím zklamat. Aspoň do Prahy a pak ten první den dál, kdy se nás chystají doprovodit cyrilometodějští poutníci. Pak se uvidí. Jako po cestě do Říma dodávám v duchu, že už předem přijímám s pokorou všechny řeči kolem toho. A snažím se, aby to byla modlitba upřímná, ne jen vnější.

5. den pouti - neděle IV. velikonoční - 29. dubna - mírně zataženo, večer slunečno, příjemně

Sázava v 7.20 – Hradové Střímelice (KO) v 9.15 - Ondřejov (PH) v 10.20 - Mnichovice v 11.15 - Všestary v 12.20 - Světice v 12.45 (odpočinek) - Voděrádky ve 14.15 - Kuří v 14.40 - Nupaky v 15.03 - Čestlice v 15.25 - Průhonice v 15.55 - Praha v 16.43 (18.00 u kostela v Chodově)

Za 8 hodin jsme dnes ušli 39 km, celkem jich máme 169, tedy šestinu. Bohu díky.

Ráno se ujal řízení bratr Jiří a vede nás krásnými lesními cestami ku Praze. Po pár kilometrech narazíme na jakéhosi lesního muže, bydlí v jednoduché boudě a má kolem sebe spoustu psů. Podobnost se svatým Prokopem bude však jen vnější. Nad Ondřejovem vidíme hvězdárnu, v obci nás čeká Libor Gottfried, takže začíná platit dnešní heslo: Bylo nás pět. Procházíme vesničkami, je neděle dopoledne a všude se usilovně pracuje. Někdo opravuje dům, jiný seká trávu, tu se zase něco vrtá v zemi. Pracuje se i v Mnichovicích. Ty dostaly své jméno od mnichů, kteří měli heslo: Modli se a pracuj. A kdy jindy se modlit než v neděli dopoledne? Na práci je těch dnů šest. A kdo pracuje, musí také odpočívat. Toho si všimla i jedna sestra z Bavorska. Když během svých sobotních a nedělních návštěv u nás viděla, jak to tady chodí, ptala se: „Kdy vy Češi vlastně odpočíváte? Když k vám přijedu, pořád pracujete. To vypadá, že odpočíváte v pracovní době.“ Další věc mně ubírá dobrou náladu: Stezka kocoura Mikeše. Přímo miluji Ladovy obrázky, líbí se mi jeho knížky. A nemám nic proti zviditelňování vlastního kraje (ti, kdo neumí česky, by řekli regionu). Přesto se to s těmi zvířátky přehání. Sám to poznávám, když děti vyzvu, ať samy řeknou, za koho pomodlíme. A pravidelně se modlí za zvířátka. Na rodiče si třeba ani nevzpomenou. A to už nemluvím o psích hřbitovech a psích miláčcích, které si bohatí pořizují místo dětí. Divme se pak, že běloši jako takoví směřují ke hřbitovu.

O půl jedné poprvé vidíme Prahu, přesněji vysoké paneláky na sídlišťích, pak se stavíme na malý oběd a při odpočinku zjišťuji, že je tam další puchýř! Už jich je také pět – jako nás a jako u Poláčka.

Je krásné nedělní dopoledne, vidíme první kvetoucí kaštiny, fotím krajinu a dodávám: Zemský ráj to na pohled.

Musíme jít i kousek po poli, pak procházíme vesničkami se zajímavými jmény jako třeba Kuří nebo Nupaky, o půl čtvrté vidíme v dáli na obzoru oba Bezdězy, Ještěd a dokonce i

Krkonoše. Severní polovina české kotliny je před námi. Škoda, jen, že v obou jejích polovinách se tak často zapomíná, že do naší vlasti patří i to, co je od ní na východ – na moravské úvaly. Vždyť tam žije téměř polovina všech Čechů. Škoda, přeškoda, že se tak často říká Čechy ve významu celé České republiky a Morava je považována málem za prosté slovo. Když na své oči vidíme ty modravé hory zasnoubené s oblohou, přímo cítíme, jak pěkně to vystihuje píseň Čechy krásné, Čechy mé... Proč pořád zamlčovat slova stejně vznešené písně... Morava, krásná země? Proč se stydět za její jméno, které je také krásné. Vždyť pro čtyřicet procent Čechů je to jméno jejich země. Na to občas nachytá spolubratr Jan děti, když se jim dá otázka: „Jak se jmenuje naše země?“ Dříve říkali Československo, dnes většinou řeknou Česká republika. On jim odpoví, že se neptal na jméno státu ale země a zde jsou skutečně možná trojí správná odpověď: Čechy, Morava, Slezsko. Jsem rád, že v naší poutní skupince jsou zastoupeny všechny tři.

Za chvíli přecházíme dálnici, před zámekem v Průhonicích vidíme japonskou (nebo čínskou?) svatbu a o půl páté vstupujeme do hlavního města. Za hodinu mjíme novostavbu kostela Matky Terezy na Jižním městě a krátce na to jsme na faře v Chodově. Bratr František Reichel nám sem už přivezl baťohy (bratr Michal však nesl jeden se zásobami pro ostatní). Místní kněží nás už čekají, ukazují, kde budeme spát a nabízejí sprchy. Já jsem dostal tu u pana kaplana, hned tam vlezu. Při vylézání uklouznu a bouchnu přitom do zástěny. Nic se nestane ani mně ani materiálu, ale vzápětí se ozve spolubratrův starostlivý hlas: „Pane děkane?“ Opravdu mohl mít dojem, že došlo k úrazu. Je asi rád, když uslyší, jak říkám, že už jdu. Pak mi pan farář pomáhá přehrát fotografie z přístroje do počítače. Mohu tak napsat první zprávu z pouti. V osm je večerní mše svatá, sloužím ji na úmysly místních dárců a kážu přitom o smyslu pouti do Cách, poprvé mám vlastně možnost říci něco věřícím. Pak jdeme ještě s mladými a panem kaplanem na chvilku něco vypít. Vracím se k počítači a první psaní z pěší pouti (PPP) končím až pozdě v noci, vlastně už druhého dne. Proto se mně nepodařilo dát anketu 29. dne v měsíci, jak to dělám pravidelně od 29. února 2004, ale vkládám ji až 30. dubna.

To není den čarodějnic, jak se běžně tvrdí. V jedné jihomoravské obci dokonce zavedli zvyk, že k ohni, kde se shromažďují občané, vedou dívku v poutech, která srdceryvně naříká. Když se píše o zvycích z 30. dubna, někteří přehorliví národopisci hned zdůrazní, že katolická církev upalovala čarodějnice. Přitom zapomenou, že je upalovali i v zemích, kde byla vrchnost evangelická, ale nezapomenou ta čísla přehnat. Pravda je jiná: Těch upálených nebylo tolik, i když i kvůli jednomu nás to dodnes mrzí.

Poslední duben je poslední den keltského roku, tedy jakýsi keltský silvestr. A k němu vždycky patří rozpustilosti, i ohně (k tomu našemu čím dál víc ohňostroje). Není divu, že hasiči i záchranáři se nejméně těší na službu právě 31. prosince a 30. dubna, kdy musí vyjíždět k složitým, bolestným a naprosto zbytečným případům. Je zajímavé, že tento předslovanský a předkřesťanský zvyk přežil i totalitu.

Keltové navíc dělili rok na dva půl roky: ten živý nebo také zelený začínal 1. května, končil posledního října a pak začínal takzvaný suchý půlrok. Zde je vysvětlení novopohanských pokřesťanských dýňovitých Halloweenů. Aspoň že jazykoznaenci musí přiznat, že toto slovo pochází z anglického All-hallow-even (doslovný překlad: *Všech Svatých předvečer*). A skutečně: my křesťané myslíme 1. listopadu na všechny ty, kdo zemřeli a jsou už u Boha a mají podíl na jeho svatosti, proto jsou nazýváni svatí. Hned poté, 2. listopadu, myslíme na ty, kdo zemřeli a ještě se očišťují, protože do nebe nic nesvatého nevstoupí, jak píše svatý Jan. A máme k tomu dost svých náboženských a

národních zvyků. Nechme si dýně do kompotu a prázdné slupky hned vyhodíme na kompost!

V anketě jsem chtěl nabídnout lidem, aby posoudili naši pouť. Proto jsem tam dal přeházeně šest možností, tři kladné a tři záporné: klukovina - nerozum - duchovní znamení - sportovní výkon - kající úkon - zbožný skutek. Přáli jsme si, aby to vyhrála třetí, případně předposlední nebo poslední.

Úmysly modliteb: děkovné za farnosti, kam jsme byl poslán, neboť všechny byly a jsou opravdu živé, kající za to, že jsem někdy dost nevyužil darů a schopností skrytých v lidech, prosebné za ně, zvláště za ty současné.

6. den pouti - pondělí 30. dubna - slunečno, příjemný větřík

Chodov v 8.30 - Michle, Krč, Pankrác, Nusle, Vyšehrad, Nové Město, Malá Strana, Hradčany v 15 hodin

Celkem 14 km, 6 hodin na nohou, dohromady už 183 km

Ráno jdou všichni tři bratři na ranní mši svatou, sám nejsem schopen tak brzy vstát, vidíme se až při snídani, kterou donesly zbožné ženy. Ty mají lví podíl na všem v církvi, od časů Ježíše Krista až po ty dnešní.

Prošli jsme Chodovem, vstoupili do lesa, vlastně trojlesí, protože leží na katastru Chodova, Kunratic a Michle, pak přes Michli a Krč přišli na Pankrác, kde se k nám u metra přidala věrná cyrilometodějská poutnice Marie Doležalová. Zastavili jsme se na Vyšehradě, kde nám bratr Jiří podal výborný výklad, do kostela jsme se nedostali, protože za poledne zavřeli, ale zastavili jsme se dlouze jsme se na hřbitově. Ten totiž vždycky vypovídá o charakteru obce i farnosti. Vidíme hroby mnoha známých lidí ze světa kultury i politiky. Dost nápisů je německých. U hrobu Milady Horákové se modlíme za všechny oběti totalit. Pokračujeme přes Vltavu na malou Stranu k Panně Marii Vítězné, kde je uctíváno Pražské Jezulátko. Tam je duchovní střed hlavního města, protože to je světoznámé právě kvůli této sošce. Dvakrát jsem Prahu ukazoval francouzským manželům. Pro obě dvojice jsem zvolil stejnou trasu. Přijeli jsme autem, zaparkovali je na Vinohradech a pěšky sestoupili kolem svatého Václava k orloji, prošli židovským městem, naší „Latinskou čtvrtí“, jak lze žertem nazvat staré uličky u Karolina a Klementina, protože i tam podobně jako v Paříži se to hemžilo studenty. Přes Karlův most jsme přešli právě k Pražskému Jezulátku, pak vystoupili na Hrad, rozhlédli se od Strahova a metrem sjeli zpátky na Vinohrady. Poprvé to fungovalo bez chyby a den byl únavný, ale bohatý. Podruhé řekla Madame po zastávce u Panny Marie Vítězné: „Viděla jsem Pražské Jezulátko, viděla jsem všechno. Pojdme na metro a vrátíme se domů.“

Je sice pravda, že dost Italů to vidí jinak. Jezdí houfně do Prahy která je pro ně kromě Paříže asi nejdůležitějším městem v Evropě. V ní se cítí dobře a skoro jako doma. Proto zde zavedli některé své domácí zvyky, například pověřivé dotýkání nějakých památek. Je to jasně poznat na podstavci sochy svatého Jana Nepomuckého na Karlově mostě. Pes u jeho zповědnice a hvězdy nad vodou jsou úplně vyleštěny. Italové se těchto dvou míst vždy pověřivě dotknou: psa jako znamení věrnosti s přáním, aby jim jejich žena byla věrná, a hvězdy - znamení štěstí, aby měli štěstí v lásce.

Mši svatou jsem sloužil za pěší poutníky Roberta a Claudii Mestellanovy z Francie, kteří letos od 15. dubna pěšky putují po stopách sv. Kolumbána ze severního Irsku do Bobbia v Itálii, kde je jeho hrob, a pak ještě do Loreta. Chtějí tam dojít na sv. Michaela – 29. září - a

bude to celkem 3300 km. Mají v úmyslu oživit jeho dílo, neboť právě on a jeho bratři začali křesťanskou misií mezi kmeny, které přitáhly do Evropy při stěhování národů. Předtím už byli pěšky v Compostelle, kde se seznámili, pak spolu v roce 1999 šli z Avignonu do Jeruzaléma, pak šli cestou andělů z Monte Gargano v jižní Itálii na Mont St Michel v Normandii. Před třemi roky, hned po přijetí nových zemí do Evropské unie, šli z Vézelay v Burgundsku až na Ukrajinu a snažili se většinu z těchto zemí projít. Během těch 4 tisíc kilometrů se chtěli na místě podívat, zda tam žijí křesťané a povzbudit je. Zároveň chtěli založit Evropskou křesťanskou cestu. Ta už vlastně je, protože má spojovat poutní místa a být lemovaná kapličkami, kříži a Božími mukami. Oni chtějí v každé zemi, kterou navštívili, na úvod postavit jednu takovou stavbu a další by už pak budovali a opravovali místní. V Polsku takto pořídili ve Wadowicích kapličku Panny Marie Fatimské, která byla požehnána 13. května 2006. U nás chystají na Velehradě kapli Pražského Jezulátka, aby zdůraznili, čím jsme u nich proslulí a čeho si u nás váží. A sochu Jezulátka jim věnoval právě místní správce P. Anastazio.

Po mši svaté jsme šli na Hrad, ve 3 hodiny se rozloučili s našimi pražskými průvodci a my tři z Moravy a Slezska jsem šli do katedrály. Ve frontě jsme se pomodlili korunku k Božímu Milosrdenství a bolestný růženec, klidně jsme vstoupili do katedrály a nerušení návštěvníky, kteří se chovali velmi pěkně, jsme se pomodlili u ostatků sv. Víta, Vojtěcha a Václava a také mého křestního a kylešovického farního patrona sv. Jana Nepomuckého. Právě když jdeme přes hradní nádvoří zpět, volá sestra Valéria ze Slovenska, která se k nám měla zítra přidat. Oznamuje, že nepřijede protože je nemocná, že se k nám přidá až někde v Německu, asi za 14 dní až se uzdraví.

Pak jsme šli k otcům kapucínům na Hradčany, kde jsem se měli jako páni. Bylo sice zajímavé, když na zazvonění otevřel jeden z bratří a řekl nám hned, že nemají žádné místo. Když jsem však odpověděl, že to už máme domluveno, zavolal bratra, s nímž jsem si už psal. Takže jsme se tam vešli všichni, i rodiny z Polska, které byly dole, i my tři. Pouze v kuchyňce bylo trochu těsně. V klášterní knihovně jsem pak na počítači napsal, jak pokračujeme a poslal to na stránky.

Úmysly modliteb: za vlast, když je sv. Zikmunda, jednoho z národních patronů a když procházíme hlavním městem. Děkujeme za to, že si náš národ uchoval mateřskou řeč a otcovskou víru, kterou nám přinesli sv. Cyril a Metoděj (Tito jsou otcové naši!). Nabízíme smír za všechno trápení kolem kněze Jana Husa a za všechno, co uškodilo katolické církvi. Prosíme za duchovní obnovu národa, která není jen záležitostí desetiletí 1987 - 1997.

Citát dne: Mile překvapen (tím, jak dobře to vše v katedrále dopadlo).

7. den pouti - úterý 1. května - slunečno, příjemný větřík

Praha Hradčany v 9.13 - Břevnov, Motol Stodůlky, Řeporyje, v 12.55 opouštíme Prahu – Ořech (PZ) v 13.03 (odpočinek) - Chýnvice v 14.50 - Kuchař (BE) v 15.27 - Mořina v 16.17 - Karlštejn v 16.47 - Srbsko v 18.02 - Tetín v 19.20 hodin
Celkem 36 km, 9 hodin na nohou, dohromady už 219 km

Ráno volají z Radia Proglas. Předem je dohodnuto, že vstoupím do živého vysílání. Telefon se ozývá, právě když opouštíme klášterní bránu a tak na celé náměstí vysvětluji své důvody k pěší pouti. Mši svatou sloužil o půl osmé ve své kapli pan kardinál. Sloužil ji na úmysly všech poutníků. Byli jsme to my čtyři pěší, pak celý autobus dětí a dospělých z Velkého Meziříčí a okolí a pak poutníci z Kladna, které je hlavním organizátorem z naší

strany, spousta cyrilometodějských poutníků z Prahy a okolí a jeden motorkář až ze Semil, který pak za námi dojede. Čtení a žalm měli pěší poutníci, přímluvy četl mistr Zdirad Čech z Kladna, který zhotovil relikviář svatého Prokopa, dar kladenských poutníků pro Cáchy, a poutnické odznaky pro nás pěší. Pan kardinál měl pěknou promluvu, šitou na míru všem přítomným. Po mši svaté požehnal pěším, požehnal jim i mušle a odznaky a vyfotografoval se s nimi. Mušle nám i manželovi na krk zavěšuje paní Horská. Pěšáky fotografoval i Katolický týdeník, který jim věnoval trička a čepice. Paní doktorka Raifová odvezla poutníkům zavazadla.

Vyšli jsme až po deváté, bylo nás přes 70, původně jsme se chtěli pomodlit u sochy Panny Marie z exilu ve strahovských zahradách. Řekli mi, že to je zacházka. Strahovský kostel byl zavřený, všude plno turistů, proto jsme tam nešli, jen jsme se krátce pomodlili před sochou na nádvoří. Se zpožděním jsme došli na Břevnov. Otec převor nás už čekal, požehnal pěti pěšákům, meziříčští jim dali zásoby a zamávali jim. Pak šli s otcem převorem na prohlídku baziliky a potom si autobusem projeli májovou Prahu.

S námi pěšáky šlo ještě 13 dalších, po cestě se postupně odpojovali. Polední zastávka byla u kostela v Ořechu, kde působil Jindřich Šimon Baar. Pak jdeme přes Kuchař, kde skutečně bydlíval karlštejnský kuchař, až pod hrad. Jen procházíme, ale na jeho zakladatele jsme krátce vzpomněli, na Tetín nás přišlo osm. Tam právě kázal berounský vikář a karlštejnský děkan. Při homilii promluvil nám poutníkům ze srdce, když připomenul, že z Božího pohledu věci podle našeho názoru úspěšné ještě nemusí být dobré a naopak. Co se nám zdá jako neúspěch, může být pro nás nakonec prospěšné. Tak bychom chtěli brát celou pouť do Cách.

Na faře žijí dvě sestry cyrilometodějky: Klára, Marie a její maminka. Přímo královsky nás všech osm pohostily a pěšáky nechaly přespat. Děkujeme za vše, zvláště za to pečivo. Večer se vážím s baťohem a bez něj a ke své velké radosti zjišťuji, že bez jídla a pití (a bez bundy) váží jen 9 kilo. To je správné, protože zátěž má být deset procent váhy chodce. Až se přidají zásoby jídla a pití, bude to těžší, ale to už se bude muset zvládnout. Večer se mně podařilo všechno potřebné zašít a vyprat a přes noc usušit.

Úmysly modliteb v tento první den po vyjítí z Prahy jsou stejné jako celkový úmysl pouti, vlastně poselství, které chceme nést až do Cách:

- 1) Putovat na poděkování za svobodu a za to, že už padly hranice mezi evropskými zeměmi.
- 2) Putovat na usmíření za všechny války a křivdy, ke kterým došlo dávno i nedávno na obou stranách.
- 3) Putovat s prosbou za obnovu křesťanských kořenů Evropy, protože nechceme, aby uschly.

Citát dne je z homilie pana kardinála: Poutníci nejdou sami, jdou s nimi světci a pomáhají jim, aby se z nich stali světci.

8. den pouti - středa 2. května - slunečno, příjemný větřík

Tetín v 8.33 – Koněprusy v 9.30 - Havlíčkův Mlýn v 9.53 - Slavíky v 10.20 - Zdice v 10.55 - Hředle v 12.32 - Hrad Žebrák (BE) v 13.25 (odpočinek) - Týček (RO) v 16.25 - Zbiroh v 16.42 hodin

Celkem 30 km, 7 hodin chůze, dohromady 249 km

Ráno sloužím v kostele sv. Ludmily mši svatou za místní komunitu. Bratr Karel si koupil dva bochníky chleba. Všichni mu říkáme, že to je těžké, že toho tolik nemůže nést, zvláště, když má své věci ve dvou brašnách a jednom baťůžku. Je mi ho líto, když vidím, jak je tím přímo ověšen. Nechceme, aby chleba zahodil, a ptáme se sester, kam ho dát. Říkají, že jedna paní v sousedství má doma drůbež, že jej využije. Dává jí oba bochníky, večer pak zjistíme, že by se nám jeden hodil, protože si všichni musíme něco koupit.

Bratr Jiří má celou cestu připravenou, má všechny mapy, i když ty nejpotřebnější mu nedodali a musel je kopírovat z internetu. Vede nás lesními zkratkami a ukazuje nám krajinu. Když nás upozorňuje, že ten hrad daleko v dáli je Točník a že tam dneska musíme dojít a nebude to ještě konec, říkám si, že to vyfotografuji. Přitom mi přístroj vypadne z ruky na zem a poškodí se. Další fotky už nebudou, nedá se nic dělat.

První větší zastávka je ve Zdicích. Usedáme na lavičky na náměstí a pozorujeme okolí. Prostoru vévodí asi metrová koule, která se otáčí a je oblévána vodou. Zdá se nám, že se otáčí velice lehce a přemýšlíme, kolik může vážit. Nedaří se nám sestavit vzoreček na výpočet objemu tohoto tělesa. Nepomohou ani školní děti, které jdou kolem a kterých se ptáme. Přitom se naivně domníváme, že je z kamene a nenapadne nás, že to je šikovná napodobenina z umělé hmoty, uvnitř dutá. Z úvah mně vyruší ženy, které se na náměstí také zastaví. Starší z nich pochválí jedné mamince moderní kočárek. Ta jí odpoví: „To víte, musíte jít s dobou.“ Kočárek je opravdu moderní - děcko se celou cestu dívá dopředu. Maminka také. Když přijedou blíž, říká svému dítěti: „Hele, koule.“ Jakoby to pro toho mrňouse byla ta nejdůležitější věc. A on se přitom chce dívat na svou mámu. Ta je pro něho v jeho věku přece tou hlavní osobou. Tu chce vidět, s ní zůstat ve spojení, aspoň očima, když je svět kolem něho tak složitý, že ani mnohem starší a školenější lidé si s ním neví rady. Ani s objemem té koule! Od moudré katechetky Pánkové jsem už kdysi slyšel stížnosti na kočárky obrácené dopředu. Jak se říká, nemohla se na to dívat. Pak jsem se dočetl, že k tomuto obrácení došlo v šedesátých letech a že k tomu nebyly důvody ani praktické ani ekonomické. Jen podivná snaha dopřát těm malým více svobody. Ať se dívají na co chtějí, ať vidí víc věcí. A přitom oni potřebují víc lásku než svobodu. A láska na dálku, to je hrob, jak se zpívá. A láska za zády, to je nesmysl, protože láska kouká z očí. Z očí do očí!

Končím svou úvahu, za Zdicemi končí pražská arcidiecéze a už jsme v plzeňské. Šest set let se čekalo na její založení! Boží mlýny melou pomalu a jistě. A že přitom světské soukolí semlelo svatého Jana Nepomuckého, je sice smutné, ale z hlediska věčnosti je to však možné vidět úplně jinak. Stejně jako těch šest set let čekání. Za vše Bohu děkujte. Snažíme se mít dva kratší odpočinky dopoledne a odpoledne a jeden delší po poledni, nejraději po dvou třetinách denního úseku. Dnes je to na hradě Žebráce, kde jsme se navzájem trochu seznámili. Do Zbirohu, kde se narodil, žil a zemřel Josef Václav Sládek, přicházíme dost pozdě. V obchodě nám nabízí možnost podívat se na zámek, ale až ráno. I když by to bylo ještě před otvírací dobou, bylo by to pro nás už pozdě. Dojdeme na faru, kde nebydlí kněz, ale nájemníci. Už jim dal pokyny, ubytují nás ve farním sále. Jsem unaven, zase se o mne pokouší zimnice, proto zalézám do spacáku. Bratr Jiří se vydává k zámku, kde také 17 let pobýval a tvořil Alfons Mucha. S bratry Josefem a Michalem jsme chtěli oslavit čtvrttisícovku kilometrů, ale bratr vůdce Jiří Horský to změřil naprosto přesně a řekl, že to dnes bylo 30 km, takže celkový počet je 249 a žádná oslava se nekonala.

Dnes jsme se modlili za příznivé počasí, protože vidíme, jak je všechno vyschlé. Lidové rčení, že sucho neudělá takové draho jako mokro, je sice pravdivé, ale cítíme, že je potřeba se modlit. Proto děkujeme za to, že žijeme v mírném podnebném pásmu, kde nám Boží příroda jde opravdu na ruku. Nabízíme smír za všechno neekologické chování a špatné zacházení s Božími dary. Prosíme za příznivé počasí, protože neleze říci, že je krásně jen když svítí slunce a že je špatné, když prší. To platí pro chataře a výletníky. Rolníci a hospodáři to vidí jinak. A cítí svou závislost na Stvořiteli. Četl jsem, že ve Francii zaváděli ateismus poštmistři. Rolníci byli závislí na počasí. Když bylo příznivé, hodně se urodilo, měli se dobře a s nimi se měli dobře i řemeslníci: nejen kováři a koláři, kteří pro ně dělali přímo, ale i všichni ostatní, kterým dali utržit. Takže všichni Boha za příznivé počasí prosili a za ně mu děkovali. Poštministr byl dosazený zvrchu a měl zajištěný stálý plat. Měl dojem, že nic od Pána Boha nepotřebuje. Proto se vysmíval všem procesím, ať už při nich zjara prosili za vláhu a ochranu pro pole anebo na podzim děkovali za úrodu. Vzpomínám, jak jeden předseda JZD pyšně říkal ženám: „Proč se pořád modlíte. Když zasejete a zapráškujete, musí to vyrůst!“ Víme, že nemusí...

Citát dne pochází od našeho hostitele: Cestu vám nezávidím, ale cíl ano.

9. den pouti - čtvrtek 3. května - slunečno, příjemný větřík

Zbiroh v 6.45 – Sirá v 7.55 - Těškov v 8.55 - Volduchy v 10.25 - Osek v 10.55 - Litohlavy v 11.50 - Klabava v 12.20 (odpočinek) - Kyšice (PS) v 14.50 - Červený Hrádek (Plzeň město) v 15.17 - Plzeň (Újezd) v 15.45, Doubravka, Lobzy, Slovany v 19.30 hodin
Celkem 41 km, 9 hodin na nohou, dohromady už 290 km

Ráno se loučíme s bratrem Michalem, 8 dní šel s námi, teď už musí nastoupit do práce, dojede pak autobusem do Cách. Lesními cestami pokračujeme k Plzni. V dálce vidíme hrad Radyně, je sotva rozpoznatelný mezi lesy. „Až tam musíme dojít“, říká bratr Jiří. „To né, to je moc daleko“, namítáme. „To jó, nedá se odbýt, Plzeň je až na jeho úrovni!“ Proti nám jde snědý muž a říká nám tázavě: Románia? Pochopili jsme, že se vrací do Rumunska a že se ptá, zda jede správným směrem. Jen kýváme hlavami. Před polednem přicházíme do Volduch a zastavujeme se k modlitbě u rodného domu Stanislava Broje. Zde v čísle 56 se narodil na svatého Václava roku 1901, zde hospodařil, zapojil se do politiky v lidové straně. Po nástupu totality hájil svobodné hospodaření a svobodu vůbec, byl za to nespravedlivě odsouzen a 23. května 1950 popraven. Modlíme se 4 modlitby: za jeho duši a za ostatní oběti totalit, za ty, kdo to zavinili, za dnešní politiky, aby hájili právo a spravedlnost a děkujeme Bohu za svobodu. Po poledni odpočíváme u zatopeného lomu u Ejpovic, sundávám si vysoké boty, jako vždycky za poledne, pálí mně obě chodidla pod prostředními prsty, kůže je normální, nic není vidět, ale na dotek je citlivá. Pro jistotu si vezmu lehkou obuv, říkám si. Když se však postavím, už jen kulhám. Bratr Karel se nabízí, že mi ponese ty těžké boty, ostatní také pomohou a já se belhám k Plzni. Pravý Plzeňák o sobě říká, že je zez Plzně, tohle by tedy bylo kek Plzni, opravdu kek až brek. Vzpomínám kajícně na Františka Řezníčka, který prohlásil před sedmi lety během pěší pouti do Říma: „Myslel jsem si, že to projdu s úsměvem a kvůli těm puchýřům to nejde. Chvillemi je mi do pláče.“ Podruhé začínám uvažovat, co bude, až nebudu moci jít dál. Aspoň do toho Stříbra musím dojít, protože tam nás také čekají. Pak se ještě nějak dostat za hranice, tam už o nás skoro nikdo neví. V podvečer dojdeme do Doubravky, kde je kostel sv. Jiří, nejstarší v celém kraji, památka na sv. Vojtěcha, protože zde se s bratřími

usadil než přišel do Břevnova. Kostel je zasvěcen i Panně Marii, je to poutní místo. Čekáme, až přijde bratr salezián a otevře nám, jsem rád, že aspoň chvíli mohu ležet. Sloužím mši svatou jen pro nás a pro něho.

Obětuji ji na stejný úmysl, jako jsou dnešní modlitby - za mládež a všechny vychovatele. Děkujeme za děti, které jsou vždy nadějí. Nabízíme smír za špatný příklad, který jsem jim dali, i za všechno špatné, co na děti a mládež působí ve společnosti, která nedbá na jejich čistou duši. Prosíme za všechny mladé a všechny, kdo je vychovávají v rodinách, ve školách, ústavech, společenstvích, v církvi i ve společnosti.

Pak jdeme do města. Na sídlišti Slovany už se vleču vzadu, bratr Karel nechce, abych šel sám, jde se mnou a tak oba slyšíme před kinem z úst mladíků, kteří tam postávají : „Hele, další žabáci.“ To bude dnešní citát.

Přicházíme k dominikánům, kde nám o. vikář Emil Soukup zařídil nocleh. Hned prosím a přístup k internetu, abych dopsal zprávu. Za poslední den vždy píšu velkými písmeny: BOHU DÍKY. MARIÍ, PRŮVODKYNÍ NA CESTÁCH, DÍKY. ANDĚLŮM STRÁŽNÝM DÍKY. VŠEM SVATÝM OCHRÁNCŮM DÍKY. Dělán tak i teď, ale neuvádím dnešní citát. Zdá se mi pro nás ponížující a pro čtenáře příliš šokující, i když je navýsost pravdivý aspoň co se mne týká.

Na citlivém místě chodidla právě pod prsty mám dva puchýře, navíc mírně narůžovělé od krve. Asi bylo potřeba takto podpořit modlitby za mládež. Ono se lehce kritizuje. Už po starých Egyptanech se dochovaly zápisy, kde si stěžují, jak ta dnešní mládež je špatná..... Je však potřeba modlit se (a dělat pokání, které je nejlepší, když si je nevybíráme, ale přijímáme) a pracovat. S vnitřní bolestí vzpomínám na Monsignora Metoděje Kotíka, který se často ptával: „Jak to, že mladí kněží neradi učí náboženství. Já do školy chodím vždycky rád.“ A já jsem na dětech, které od něho přišly do Velkého Meziříčí, opravdu poznal, že má pravdu.

10. den pouti - pátek 4. května - slunečno

Plzeň v 8.36 od sv. Bartoloměje, 9.39 konec města – Vejprnice (Plzeň sever) v 10.04 - Tlučná v 10.50 - Nýřany v 11.10 –Blatnice v 12.25 (odpočinek) - Hněvnice ve 14.53 - Sytno (TC) v 15.57 - Stříbro v 17.20 hodin

Celkem 34 km, 8 hodin na nohou, dohromady už 324 km

S otcem Emilem jsme si řekli, že už se nevidíme ani s ním ani s jeho ovečkami. Přijde nám to líto, ale je první pátek, on bude zpovídat, pak bude sloužit a my už potřebujeme být na cestě. Proto nám zařídil, že se ráno zastavíme na biskupství, kde sestry poprosí otce biskupa, aby nám dal požehnání. Do budovy dojdeme včas, otec biskup nám rád požehná, zvláště když mu říkáme, že dnešní den obětujeme za jeho diecézi. Vycházíme ven.

Napadne mně, že je poslední den, kdy u nás můžeme vyměnit naše peníze za eura, že to za hranicemi bude o moc dražší, a rozhodnu se jít do spořitelny. Je to asi 200 metrů nazpět.

Bratři mi zatím hlídají baťoh, já jdu bez něj a přesto, že každé našlápnutí bolí, připadám si jako bych se vznášel. Spořitelna však otvírá až za půl hodiny, a tolik času opravdu nemáme. Na mžik se stavíme v katedrále, která má nejvyšší věž ze všech kostelů v Čechách a na Moravě (včetně naší části Slezska).

Hodinu nám trvá, než se dostaneme na okraj města, za další dvě hodiny jsme v Nýřanech a tam nám Pater Jiří Hájek ze Stříbra naloží baťohy do auta. Jsem mu vděčný opravdu nevyslovitelně. Z auta vystoupí jeho farník bratr Josef, který s námi dnes půjde. Po cestě

mi svěřuje prosby za svou rodinu. Za poledne odpočíváme u rybníka v Blatnici. Předtím prosíme jednoho muže, který poblíž pracuje v dílně, aby nám napustil do lahví vodu z kohoutku. Jaké je naše překvapení, když se vrací s vodou balenou. Obdivujeme jeho štědrost a on jen skromně podotýká: „Starosta se musí starat.“ Nakonec se pokřičuje a nám přeje Boží ochranu až do Cách. To bylo milé překvapení! Děkujeme! A Bohu díky též! Pokračujeme ke Stříbru a dojíždí nás můj bývalý kaplan o. Pavel, nyní farář ve zdejší diecézi. Zdraví nás všechny, ale nemůže s námi jít ani kousek, ačkoli to původně chtěl. V Sytnu, které už patří do farnosti Stříbro, zažijeme nečekanou věc: Děti postávající na návsi, nás samy od sebe a velice pěkně pozdraví. Je to vlastně poprvé v naší zemi, ačkoli my jsme se snažili zdravit každého. Pater Jiří, kterému to pak říkáme, je tím přímo nadšen. Různými zkratkami se dostáváme do města, jdeme po červené lávce, kterou postavili místní Němci už víc jak před 150 lety a která byla obnovena teprve nedávno. Cesta je příjemná, ale náročnější, což nás vede k citátu dne: Tato zkratka je sice delší, ale zato vede těžším terénem. Je to sice trochu přísně řečeno, ve skutečnosti to nebylo tak hrozné, ale jako citát je to pěkné. Po páté hodině jsme na faře, jdeme do kostela, lidé nás vítají, obdivují, při mši svaté kážou a mluvím o naší každodenní závěrečné modlitbě. Vždycky u cíle se modlíme Sláva na výsostech Bohu a po slovech - ve slávě Boha Otce. Amen – dodávám: Kéž i my tam jednou dojdeme. Nepřipomínám dnešní nové puchýře, ale s ohledem na ně říkám: Možná i dolezem. P. Jiří to pěkně přizpůsobí na lidský život a říká, že budeme rádi, když se do nebe aspoň doplazíme. Pak nás zve na večeři do restaurace. Objednal bramborovou polévku, skutečně blaho pro poutníka, bylo nás u stolu asi osm, ale naším přispěním jsme jí snědli 15 porcí. Pak ještě hlavní jídlo a pak zmrzlina. To budou kalorie na zítřek.

Při jídle probíráme samozřejmě další putování, od zítřka už jsme v cizině. Německy něco známe, ale jsme upozorněni, že tam se mluví mnoha nářečím. Kdosi vtipně připomíná: „První cizí jazyk, který se ve škole učí německé děti, je spisovná němčina – Hochdeutsch – a to hned první den.“ Pater Jiří vypráví, co zažil, protože neznal dobře bavorské výrazy. Ze strany jejich partnerské farnosti Vohenstrauß byla spoluprací s nimi pověřena sestra Michaela. A ta mu před vánoci řekla, že jim farnost daruje devět malých buldoků. Hned se jí ptal, pro koho to má být. „No přece pro děti, budou si s nimi hrát. To bude pěkný dárek.“ Na to už nic neříkal a začal se u nás ptát, kdo by chtěl štěně buldoka. Pár lidí se nabídlo, že si je vezmou, ale nestačilo to. „Pořád jsem přemýšlel, komu ta štěňata rozdám. A přitom mě vůbec nenapadlo, že k převozu živých zvířat přes hranice musí být také povolení od veterinářů. Přijedu do Vohenstrauß a po bohoslužbách mi Michaela říká: Zajed' k farnímu sklepu a tam ty malé buldoky naložíme. Přijedu tam, ona otevře dveře a z jakéhosi skladu vynáší hračky. Traktory z umělé hmoty. V Bavorsku se totiž traktorům říká buldok, jistě pro to, že tak hafají.“

Pater Jiří nám objednal a zaplatil nocleh v hotelu. Tam potkávám své příbuzné z Horácka, jedou do Francie, z domu vyjeli odpoledne, zde přespávají, aby mohli brzy ráno pokračovat přes celé Německo. Chtějí to zvládnout za necelý den, my za necelý měsíc. Úmysly modlíteb: Děkujeme za to, že konečně po tolika letech mohla být v Plzni založena diecéze. Nabízíme smír za všechny škody a křivdy na jejím území. Prosíme za pastýře, jejich pomocníky a pomocnice, Boží lid a všechny lidi, kteří na jejím území bydlí a pracují.

11. den pouti - sobota 5. května – zataženo, ráno pár kapek

Stříbro v 7.00 – Benešovice v 9.00 – Holostřevy v 9.45 - Skviřín v 10.34 - Bor v 11.14 - Vysočany v 11.35 - Muckov v 11.55 - Velké Dvorce v 12.30 - Přimda v 13.00 (odpočinek) - Svatá Kateřina v 15.20 - Rozvadov v 15.50 – v Bavorsku v 16.36 - Waidhaus (NEW) v 17.10 (17.20 u kostela)

Celkem 45 km, 10 hodin na nohou, dohromady už 369 km

Ve tři čtvrtě na sedm se scházíme v děkanském kostele Všech svatých, který je i poutním kostelem a je v něm uctívána Matka Boží Bolestná. Nejsme sami, přišlo sem ještě 17 místních farníků. Později mi řekli, jak byli překvapeni naší změnou. Večer jsme došli jako trosky a ráno jsme prý byli plni života a nadšení. Pater Jiří Hájek nám žehná přesně podle benedikcionálu, krásně nám zazpívá žalm 24. o tom, kdo přijme požehnání od Hospodina a vystoupí na jeho horu a smí stát na jeho svatém místě. Poctivě nás jako první (i jako poslední) ze všech kněží, kteří nám po cestě žehnali, pokropí křestní vodou. Dostali jsme raneček s buchtami, protože správný český Honza bez nich do světa nejde. Kromě toho jsme dostali další dobroty k jídlu i k obvazování a zalepování puchýřů. Všichni nás pak doprovázejí až na kopec za městem, kde se loučíme. Pětice farníků nás doprovází až do další obce. Jmenuje se Benešovice a tam se loučíme u kaple, která byla v roce 1972 přemístěna o 70 m dál od nově budované silnice. Byla to generální zkouška na přesun kostela v Mostě. S námi čtyřmi už jde jen bratr Zdeněk od Prahy, který se chystá se svou farností na pouť do Compostelly.

Včera se mi udělal další puchýř a zřejmě to bylo poznat. Bratr Jiří mi už ráno řekl, že je potřeba šetřit síly a že by mi radil, abych se kousek cesty svezl. Souhlasím, protože dnes chceme dojít až do Bavorska a je to tam víc jak 40 km. Říkám si, že ten rozdíl někdy doplním.

Kus za Benešovicemi, kdy už s námi není žádný farník ze Stříbra, mně Pater Hájek vezme do auta, kterým veze naše zavazadla do Waidhaus a vyloží mně v Přimdě. Je to asi 15 kilometrů a jsem velmi rád. Čekání mi však připadá nekonečné, na lavičce se zahálím do pláštěnky, protože je dost chladno. Konečně ostatní přicházejí, přidala se k nim i sestra Michaela z Vohenstrausu. S bratrem Karlem si krásně pohovořili německy, se mnou pak mluví česky, neboť náš jazyk velice dobře ovládá. Často říká, že Bavoři mají jen jedno poutní místo a tím je Altötting, že Cáchy prakticky neznají.

V Přimdě chvíli odpočíváme, bratr Jiří mezitím vyleze na hrad, který je ve výšce 848 metrů nad mořem. Zůstane to pro něj nejvyšší bode celé pouti. Nám je brzy zima a proto pokračujeme. On nás pak musí dohánět. Jdeme po staré silnici, na celnici vše proběhne rychle, hraniční potok přecházíme v 16.36 a za pár desítek minut už jsme ve Waidhausu. Tam bych mohl sloužit sám večerní mši svatou, ale netroufám si, proto koncelebruji s místním panem farářem. Místo kázání čtu naše poselství, které on pak upraví a druhý den si je vytiskneme. Maminka jeho hospodyně je vdova, její muž pocházel od Opavy a byl odsunut. Bavíme se klidně a bez emocí o minulosti, té dávné i té dávnější. Opavsko bylo německé, místní zastupitelé neuměli česky. Když vznikla Československá republika, v noci je všechny obešel nějaký Čech a dal jim podepsat prohlášení, že k ní chtějí také patřit. Říkal jim, že to je vyhlášení míru. Oni rozespali a ne dost znali češtiny to podepsali. Hned to bylo vyhlášeno. Když ráno zjistili, co vlastně podepsali, byli zklamáni, jeden dokonce spáchal sebevraždu. I tady jsou jakési jedovaté kořeny dalších a mnohem větších trápení. Ale ony už o tom všem mluví usmířeně. Nachystají nám královské pohoštění a pohodlně nás uloží na dva dny, protože v neděli zde máme odpočinkový den.

Dnešní den jsme se modlili za Evropu, s velkou vděčností, že železná opona už je minulostí a my se po svém světadílu můžeme volně pohybovat, jak tomu vždy bývalo. Těch posledních 40 let bývalo ve drátech až pět tisíc voltů, a většina lidí, kteří utíkali za svobodou, zahynula uškvařením.

Citát dne: Stačí, když kape (s ohledem na dnešní počasí).

12. den pouti - neděle 6. května - slunečno

Odpočinkový den ve Waidhausu

Jdeme na ranní mši svatou, kostel sv. Oldřicha a sv. Jimrama je při ní naplněn asi do dvou třetin, většinou jsou to starší ženy. Přesto a možná právě proto nadšeně zpívají, na konci některých modliteb zazní vznešené Amen i šestkrát. Na hrubou mši svatou chodí celé rodiny, i s tatínky, ale celkově je málo dětí. Jsou tu se svými rodiči, ale nehemží se to jimi. Po mši svaté jdeme na faru. Před lidmi jsem se snažil nekulhat, ale teď v soukromí to nejde. Vadí mi to, protože jsem nejmladší a kulhám jen sám. Ve slovníku si najdu slovo Ostuda. Je to Schande - teprve teď chápu přesný význam českého rčení o tom, že si někdo uřízl kšandu. Panu faráři při tom kulhání říkám: „Ich bin die Schande der tschechischen Pilger.“ Vezme mne za rameno a říká: „Nein!“ tak důrazně a zároveň povzbudivě jako pravý otec.

Na faře není počítač, všechno potřebné dělá jedna paní, jdeme za ní a opravujeme naše poselství a vytiskneme je. Kopírovat zatím nelze, doufáme, že se to časem podaří. Díváme se také na naši anketu: Během prvního týdne hlasovalo 191 lidí, 17 procent soudí, že pěší pouť do Cách je klukovina, 15 to považuje za nerozum a stejný počet za duchovní výzvu, 13 procent je pro sportovní výkon, ale 26 procent hlasovalo pro kající úkon a 14 pro zbožný skutek. Zároveň dávám na stránky první zprávu ze zahraničí, už bez háčků a čárek. Do farnosti mezitím přijel motorkář ze Semil, jde s námi na faru a odpoledne se vrací domů. Upřesňujeme mu trasu a domlouváme si další schůzku až v Cáchách. Při obědě také přišla řeč na název nové dálnice: Velice pěkně ji pojmenovali: Via Carolina – tedy Cesta Karla IV. Otce vlasti. Jenomže on sám právě přes dnešní Rozvadov a Waidhaus jezdit nesměl, musel se mu vyhnout až k Chebu, protože místní páni, Leuchtenbergové, s ním byli na kordy a přes svoje území ho nepustili. Inu, ironie historie. Je však dobré, že dálnice je a že po ní můžeme všichni svobodně jezdit, že už to není jen Diplomatenstrasse, jak jí říkali v době komunismu, kdy se přes Rozvadov nikdo jiný než diplomaté nedostal.

Naznačuje to i památník, otevřený při jejím otevření v roce 1997. Futra (veřeje) bez dveří a rozlomené okovy. Věnujeme se i přítomnosti. Připomínají nám, že zítra uvidíme pole s takzvanou sloní travou, což je vysoká rostlina, která se pěstuje pro výrobu ekologických briket na topení. Bratr Jiří už má vše prohlédnuté a oznamuje, že viděl pět soch svatého Jana Nepomuckého. Po obědě jedu s místním panem farářem na dětské představení pohádky o Sněhurce. Při zahájení vítají místního starostu a faráře a také mne, kněze z Moravy. Potom se stavíme na koncertě dechových nástrojů, hrají mladí profesori z konzervatoře, je to ve farním kostele, ale je to jen koncert. Kromě hudebního umění žádné zvláštní náboženské prvky, nikdo nepokleká, žádný zvláštní kostelní závěr, jen potlesk. Pak vyjedeme autem na blízký kopec Kreuzberg, kde právě byla pouť k svátku Nalezení sv. Kříže. Je tam obraz Panny Marie Bolestné s veršem: Maria, reich ihm deine Hände, dass er mutig streite, dass er endlich siegt. Maria, podej mu svou ruku, aby statečně šel, aby nakonec zvítězil. Jak to platilo o jejím Božském Synu, kéž to platí i o nás všech, jejich

dětech. Večer je ve farním kostele májová pobožnost, je velice pěkná, řekl bych poctivě udělaná a po ní naši chlapi ještě zpívali. Místní lidé byli opravdu dojati.

Dnes jsme se modlili za místní farnost.

Citát dne: Bodlo to. (To dnešní odpočívání.)

13. den pouti - pondělí 7. května - ráno zataženo, ve dne mrholí, večer jasněji

Waidhaus v 7.15 – Pleystein v 8.45 - Bibershof v 9.38 - Fahrenberg v 10.00 - Waldthurn v 11.13 - Lennesrieth v 12.00 (odpočinek) - Albersrieth v 12.55 - Remmelberg v 13.15 - Letzau v 14.04 - Weiden (WEN) v 15.19 (16.07 na faře)

Celkem 31 km, 7 a půl hodiny na nohou, dohromady už 400 km

Při nedělní mši svaté pan farář ohlašoval, že v pondělí jdeme dál, že se mohou přihlásit lidé, kteří by nás doprovázeli. Asi se nepřihlásil nikdo, protože ráno s námi šel jen on a jeho 72 letý přítel - bývalý celník, křestním jménem Karel. Je to pravý Bavor, možná správněji Bavořan, ale určitě ne Bavorák. Pozná se to i z jeho přístupu k Prusům. Hned úvodem se nás ptá, proč se na hrobě mrtvého Prusa nesmí člověk modlit nahlas. Protože on by vstal a nadal by vám, že ho rušíte při věčném spánku. Jeho paní ho přivezla autem a do něj jsme všichni kromě bratra Jiřího naložili své baťohy. Karel nás vedl pěknými chodničky a zkratkami. Nebyl rád, když jsme říkali, že to jsou pašerácké stezky. To slovo se mu vůbec nelíbilo a říkal nám, že ještě pamatuje, jak při pašování byli i mrtví.

Naposledy kvůli kávě, kterou pašovali přes německo francouzské hranice. Jdeme přes Bibershof a lámanou němčinou se dostáváme k tomu, že to je vlastně Bobří dvůr. A je zajímavé, že všude jsou rázy pořezaného srovnaného dřeva, zpracovaného samozřejmě lidskou rukou.

V deset hodin jsme na místním poutním místě Fahrenberg, kde ve výši 801 m nad mořem stojí kostel Panny Marie. V říjnu 1956 postavili místní věřící na jeho střechu pozlacenou sochu Matky Boží s rukama mírně rozevřenými, kterými jakoby objímá kraj pod sebou a zároveň zadržuje nebezpečí z dále. Socha je obrácena směrem na Přimdu, na východ, protože v té době se věřící (i nevěřící) báli útoku vojsk Varšavské smlouvy, který z té strany hrozil. Proto postavili sochu a hlavně se začali pravidelně modlit k Matce Boží a vzývali ji jako Královnu míru. Když jsem sem přišel poprvé v roce 1994 a právě toto se dozvěděl, vybavila se mi v paměti následující událost.

Bylo to na konci školních prázdnin. Na návsi se bavili dospělí muži: „Bude válka, na východě i na západě se hrozně zbrojí.“ Šestiletý synek jednoho z nich to slyšel a začal natahovat na pláč. Přes své mládí vycítil, že jde o něco strašného. Dospělí se na něho udiveně podívali. „Proč brečíš?“ Když se nedočkali odpovědi, řekl jeden z nich: „To bude proto, že mu za pár dní začne škola.“ Ale ten kluk neplakal kvůli škole, ale kvůli strachu z války, vím to naprosto přesně, protože se to stalo mně osobně v srpnu 1957, tedy v prvním roce zdejších modliteb za mír.

Jak léta běžela, zapomněl jsem na tuto drobnou příhodu a až na Fahrenbergu jsem si na ni vzpomněl znovu. U nás se tehdy všude říkalo, jací jsou na západě zločinci, jak si tam na nás brousí zuby, a oni se báli právě té naší strany, a proto se upřímně modlili. A také pro smíření pracovali, evropské usmíření skutečně připravovali. „To vůbec nebyli žádní revanšisté“, řekl tehdy Pater Jiří Hájek, který mě sem poprvé přivedl. Od té doby jsem zde byl víckrát, jednou s celým autobusem. Veřejně jsem tenkrát místním lidem poděkoval, že se modlili za mír.

Dnes jsem tady opět a poprvé pěšky až z domu. Tím víc děkuji Panně Marii za ochranu a s ostatními zpíváme:... děkujem ti, Matko milostivá, děkujeme tisíckrát. O mír prosíme i jejího Syna:... Beránku Boží, daruj nám pokoj - nám na celém světě. Modlíme se také za Evropu a za ruský národ, i jeho hlavního patrona, svatého Jiří, prosíme o přímluvu. Dalšími chodníčky místy přes trávu, místy lesem pokračujeme na Weiden. Až před polednem nacházíme první dům, na kterém je špatná omítka a to už jsme prošli pěkných pár obcí. A dlouho ji zase neuvidíme. Hodně obcí zde má jméno zakončené na rieth, reuth, roth, což vzniklo od slova, které ve staré němčině znamenalo vymýtit les, ve staré češtině se to řeklo vyžďářit. Kolem nás jsou tedy samé Žďáry a Ždírece. Jdu jen v lehkých sandálech, protože puchýře se během neděle uklidnily a nechci je oživit. Celník Karel má sportovní vybavení a když se dívá na mé opánky, několikrát prohodí: „Wie Christus!“ Jako Kristus.

Zastavíme se v každém kostele. V těch starších mají vždy nový oltář čelem k lidu. Umístěny jsou pokaždé tak, že to vůbec neruší, že vypadá, jakoby tam byly odjakživa. Vidíme také nový kostel sv. Jakuba, postavený na místě staré poutní kaple tohoto patrona poutníků. Je poznat, že kaple byla zvětšena, ale vše je tak nádherně sladěno, staré zůstalo, nové přibylo. A to nové je zaměřeno opravdu kristocentricky. Nejvíc nás potěší, že právě když vcházíme, se tam modlí jedna paní. Často vidíme sochu sv. bratra Konráda z Altöttingu, prost'áčka Božího a velikého dobráka. Jinde zase vidíme svatého s husou, je to pochopitelně nám dobře známý svatý Martin. Při té příležitosti Bavoři říkají, že by to třeba mohl být také Jan Hus, protože dobře znají jeho život i význam jeho příjmení. Sami připomínají, že Jan Pavel II. si ho vážil a byl ochoten v tom bolestném sporu udělat vstřícné kroky, ale církevní historici nechtěli, protože to opravdu nejde. Uvádějí také legendu, která zde koluje. Hus prý v Kostnici řekl: „Husa je malá, tu spálíte, ale za sto let přijde labuť a tu už nespálíte.“ To se mělo naplnit s vystoupením Martina Luthera. Zastavujeme se také v novém kostele sv. Jana Nepomuckého, vše je moderní, prosté, ale zároveň vznešené, prostorné, všude plno světla. Není to však kostel farní, ten stojí v menší obci a je menší a starší, zatímco ten nový postavili v obci, která se rozrostla až v poslední době. To uvidíme ještě víckrát.

Na návších také vidíme máje, jsou jako u nás až na to, že na spodu mají spoustu znaků: především zemský bavorský s modrými a bílými kosočtverci (routami), což je dědictví po české kněžně Ludmile, kterou si Ludvík I. vzal v roce 1204. Dále tam je znak obce a znaky všech cechů a spolků, v Lennesriethu jich například bylo šest.

Konečně jsme ve Weiden, je to větší město a z hlediska správního tvoří samostatný okres, autoznačku má WEN. Dosud jsme procházeli okresem, který má značku NEW podle svého sídelního města Neustadt a. d. Waldnaab. Skoro hodinu trvá, než přijdeme ke kostelu Božského Srdce, kde nás očekává pan regionální děkan, který má pod sebou 16 farností. Když byli jednou čeští kněží v Bavorsku na společné bohoslužbě, kterou vedl právě on, byli překvapeni jeho vystupováním a říkali si pak: „Ten by nás honil, kdyby byl u nás.“ Psal jsem mu předem elektronickou poštou, nedostal jsem odpověď, proto jsem už na faře ve Waidhausu opatrně říkal, aby mu dali vědět, že přijdeme. A jeho přijetí bylo nádherné, bratrské, hřejivé. Jeho elektronickou adresu jsem měl ze seznamu farností v Německu a oni ji mezitím změnili, proto nic nedostal a nemohl odpovědět. Když mu soused z Waidhausu včera zatelefonoval, hned zavolal paní hospodyni Marii a ta nám připravila královskou svačinu, večeři i nocleh. Na faře už čeká manželka celníka Karla s

našimi baťohy, každému dá uzeniny zatavené v igelitu a po krátkém hovoru u kávy odváží manžela a waidhauského faráře domů.

Kostel Božského Srdce byl vysvěcen L.P. 1934, právě rok po nástupu Hitlera. A oni měli odvahu dát vedle kříže s Kristem Králem a Matkou bolestnou nápis: Pán nad pány, král nad králi. Dole pak napsali: Buď vůle tvá, jakoby tušili, kolikrát si toto budou muset říkat a s Pannou Marií snášet bolestné zprávy z fronty.

Byli jsme na májové, četl jsem německy, proč jdeme právě do Cách. Pak po dohodě s varhaníkem, který - jak velí místní zvyk - se před každou bohoslužbou dostaví do sakristie, naši chlapi zpívají takzvané Bavorské litanie. Varhaník je hned začne tiše doprovázet, lidé se přidávají s německými odpověďmi. Pak je svátostné požehnání, asi kvůli nám s latinskou modlitbou na závěr. Pak naši chlapi přidávají ještě K nebesům dnes zalet' písní..., lidé jim pak tleskají. Objeví se místní poutník do Compostelly s pasem, kde má aspoň stovku razítek. Chodí také každý rok pěšky z Řezna do Altöttingu, je to 120 km, jde se to 3 dny, účastní se 8 tisíc poutníků. Doprovází je policie a helikoptéry, je to několik kilometrů dlouhé procesí. Chodí se před svatodušními svátky, letos nám to nevyjde, za rok snad. Letošní pouť už je v pořadí více jak po sté.

Říkám mu, že my jsme něco podobného začali směrem na Velehrad, že jsme šli už šestkrát. Také bych si přál, aby to tak pokračovalo a tak oživovalo víru. A tak dlouho vydrželo. Každá tradice je totiž dlouhodobá věc. Můžeme se to učit od Angličanů, kteří jsou v tom mistry. Víte, co udělat, když chcete mít doma pravý anglický trávník? Napřed musíte pečlivě zpracovat půdu, pak zasít dobré semeno. Až dostatečně vyroste, opatrně jej poprvé posekáte. A pak kromě plení plevelů musíte každý den trávník kropit a každý týden sekat. A když to budete dělat sto let, získáte tím pravý anglický trávník.

Nemusíme chodit tak daleko. Každou neděli brzy ráno otvírám náš kostel. Pokaždé otevřu všechny jeho tři vchody. Jednou mně v tom zastupoval pan kaplan Marek Vácha.

Nedopatřením otevřel jen dva. Pak šel kolem třetího a viděl, jak tam je hrozen čekajících lidí, ačkoli o dvacet metrů dál bylo otevřeno a jiní farníci tam chodili. Oni však čekali u toho svého. „Tehdy jsem pochopil, co je to tradice“, říkal potom.

Nemusíme na to mít ani tolik let jako Angličané. Od svých šestnácti let jsem mimo své rodné Slavkovice, které se nacházejí v okrese Žďár nad Sázavou a kde mají všechna auta značku ZR. Když jsem přišel do semináře, vidával jsem kolem sebe po pět let LT, po dva roky v zeleném suknu jsem zase vidával PU, KM a CB. Jako kaplan jsem byl čtyři roky na Blanensku (BK) a na prvním samostatném místě v Moutnicích jsem téměř 8 let jezdil se značkou BO (Brno – okres), protože farář má mít trvalé bydliště mezi svými ovečkami. Přitom jsem stále potkával Brno město (BM). Když jsem však v těch letech uviděl auto se ZR, bylo mi hned milo u srdce. Někdo od nás, třeba přijeli za mnou. Krátký prchavý, ale příjemný pocit, který jsem zažíval víc jak dvacet let.

Pak jsem se dostal znovu na svůj rodný okres. Na autech všude samé ZR. Pokaždé, když jsem tato dvě písmena (i s tím třetím dodatečným) spatřil, napadlo mě: Někdo od nás! Někdo z mého rodného kraje. Trvalo to dlouho. Až ve čtrnáctém roce svého druhého pobytu v rodném okrese Žďár jsem si uvědomil, že už jsme si na to zvykl, že mně ZR nechává chladným, že jsem si toho přestal všimnout. Až po 14 letech!

Po večeři dlouze plánujeme cestu příštího dne. Pan děkan dvakrát volá svému bratrovi, který bydlí právě naším směrem. Dohodnou se, že nás bude čekat a vše připraví.

Zavazadla nám na další nocleh převezde dcera jeho neteře, která jezdí do Weidenu do školy. Sousední farář nám zítra za poledne nabídne kávu, uvidíme také přírodní

zajímavosti z čediče. Říkám na to, že až tam přijdeme, lehne si dole pod skalou a necháme bratra Jiřího (nejstaršího z nás), aby nahoru vylezl sám. Při té příležitosti vysvětlujeme, jak jsme si rozdělili funkce - bratr Jiří je navigátor, protože má mapy a podle nich vždy připravuje cestu na další den. Díky jemu jsme se vždy dostali z každého města rychle ven, zatímco pro mnoho poutníků právě toto bývá největší trápení. Je také fotograf, neúnavně ukládá všechny krásné pohledy do svého přístroje, se kterým se teprve učí zacházet. A je učenlivý.

Vypráví také zážitky ze své práce geodeta. Nejzajímavější bylo, když se při prorážení metra pod budovou Federálního shromáždění do ní daly přesné přístroje, aby se hned zjistilo, kdyby se něco pohnulo. A najednou přístroje ukazují, že polovina budovy se zvedá. Poplach! Co se mohlo stát? Vysvětlení bylo jednoduché. Blížila se zima a topič zapnul na zkoušku topení. Pro začátek jen v jedné polovině budovy.

Bratr Josef je kantor, protože vede zpěvy, bratr Karel je překladatel, protože umí perfektně německy ačkoli se to učil jen doma a sám.

Já sám se prohlašuji za internauta, jak podle vzoru kosmonaut a astronaut říkají Francouzi těm, kdo pracují s internetem. V devět večer se rozezní zvony, je to večerní klekání, nařízené v tuto dobu v celé řezenské diecézi. To se posunuje mezi 5. hodinou večerní v zimě a devátou teď, zvoní se také přesně v poledne, ale ráno ne. Když je pohřeb, zvoní se ráno v 8, pak v 9 a pak na hřbitově.

Ještě přijde řeč na obě totality. Za nacismu byli také kněží hrdinové. P. Johann Mayer byl právě zde v roce 1935 kaplanem, pak se stal dómským kazatelem. Nacisti ho oběsili a nechali viset na šibenici až do příchodu Američanů, protože v kázání lidem navrhl vyvěsit bílou vlajku, když stejně už vše bylo ztraceno. Pan děkan ví o zničených kostelech na naší straně hranic. Všichni zde se snaží pomoci a navázat znovu vztahy. Proto putují na 75 kilometrů vzdálený Chlum svaté Máří. Zná také poutní místo Starý Hroznatov u Chebu, které bylo nedávno obnoveno z trosk. V té chvíli si bratr Josef vzpomíná, že tam před 45 roky sloužil jako voják. Přišel rozkaz, že vojáci musí kostel zbourat. Když se to začalo dělat, on zrovna musel odjet s autem pryč pro proviant.

O půl jedenácté přichází domů pan kaplan, všechny srdečně zdraví, vyptává se znovu proč až do Cách, nechce už nic jíst a brzy jde spát. Pan děkan také chce text našeho poselství, aby je mohl dát do farního zpravodaje a na farní stránky. Však už se také chystám, že doplním naši první zprávu ze zahraničí o zážitky včerejšího a dnešního dne. Přitom zjišťuji, že dnes večer už hlasovalo 237 lidí (od včerejška jich přibylo 46), 16 procent soudí, že pěší pouť do Cách je klukovina, 16 to považuje za nerozum a stejný počet za duchovní výzvu, 12 procent je pro sportovní výkon, ale 24 procent hlasovalo pro kající úkon a 15 pro dobrý skutek.

Dnes se modlíme za politiky. Děkujeme za to, že je můžeme svobodně volit, že se najdou lidé ochotní vzít na sebe toto břemeno a snášet kritiku oprávněnou i neoprávněnou.

Nabízíme smír za všechny vtipy o politicích, za všechny drzé až sprosté články a pořady o nich. Prosíme za to, aby všude, u nás v komunální, krajské i státní police, v Evropě i ve světě šířili svobodu, spravedlnost a lidská práva a dbali o pokrok národů, jak to chce 2. vatikánský koncil a jak se modlíme na Velký pátek

Citát dne: Super Suppe (vynikající polévka) řekl jeden z nás paní Marii na její bramboračku.

14. den pouti - úterý 8. května, Panny Marie, Prostřednice všech milostí – u nás státní svátek, slunečno, odpoledne zataženo

Weiden v 9.15 - Parkstein v 11.33 (odpočinek) - Schwand v 15.17 - Pfaffenreuth v 15.55 - Pressath v 18.20 hodin

Celkem 28 km, 6 a čtvrt hodiny na nohou, dohromady už 428 km

Ráno jsme na mši svaté, obětuji ji za místní farnost. Kostel zvenku vypadá velice obyčejně, žádné zvláštní tvary nemá, věž je tak jednoduchá, že připomíná ty hasičské u nás ve městech, ale uvnitř je silná duchovní atmosféra, kterou dotváří právě ten nápis kolem velké postavy Krista Krále. Na bocích je zobrazeno 7 svátostí a 7 skutků milosrdenství. Jiří ještě přede mší svatou stihne navštívit město. Vrací se s úlovkem – viděl a vyfotografoval reliéf, na kterém je žena za pluhem taženým kravkou a letopočet 1914 - 18. Je to výraz úcty k těm, které také nesly tíhu války, i když se jim nestaví pomníky. Jejich práce v době války byla někdy přímo otrocká. Po mši svaté nás zdraví jeden poutník. Říká, že zatím už nikam nepůjde, protože měl operaci srdce. Dělal mu by-pass, ale on pro to užije německé slovo, i když tento mezinárodní výraz také zná. Ani se nezmiňujeme, že je u nás státní svátek. Pan děkan mi sám po mši svaté říká: „Dnes je výročí kapitulace.“ Říká to s velkým klidem a zdá se mi, že také s úlevou. Po snídani dostaneme požehnání a pokračujeme na západ. Pan děkan nás vede prvními ulicemi. Říká, že s námi nemůže jít celý den, ačkoli by rád, protože má právě dnes náboženství. Chodí mu tam asi 70 procent dětí. Všechny ostatní děti mají v tu dobu také vyučování. Na evangelické náboženství jich chodí asi 7 procent, na muslimské asi 15 procent. Zbytek dětí, které mají rodiče nevěřící, lépe řečeno nehlásící se k žádnému vyznání, má povinnou etiku. Jdeme kolem muslimského kulturního centra, okna jsou celá bíle zamalovaná. Pak míjíme další budovu s německým a tureckým nápisem, z něhož vyplývá, že spolek, který zde sídlí, je právnickou osobou. Kousek dal je i ruské kulturní centrum, často jsou kolem něho problémy s opilými. Hodinu a čtvrt nám trvá než se dostaneme z města ven. Zastavíme se v Parksteinu, patří mezi 70 nejkrásnějších míst světa, uprostřed obce je na čedičovém suku kaple. Dole u kostela je fara, pan farář nás přijme a obdaruje. Hospodaří u něj řeholní sestra z řádu Německých rytířů, přesněji řádu Domu Panny Marie Jeruzalémské. U nás je běžné na tento řád nadávat, obviňovat ho ze všeho zlého. Oni to znají, protože Hitler je také zrušil. Byli obnoveni i u nás, teď mají v Opavě proslavenou hudební školu. Sestra už je v důchodu, pracovala u ohrožené mládeže, prosí nás, abychom se za ty její děti v Cáchách pomodlili. Jdeme nahoru ke kapli, modlíme se ke 14 svatým pomocníkům, pak se rozhlížíme po kraji. Je vidět daleko, lesy se střídají s poli, mezi tím vesničky a města. V dáli za lesem jsou jakési stavby. Tam byl koncentrační tábor ve Flossenbürg, kde byl měsíc před koncem války popraven admirál Canaris. „Lidé tenkrát ani nevěděli, že to tam je“, říká sestra. Vzpomínám na slova A. Solženicyna, který píše, že většina gulagů nebyla na Sibiři, ale v blízkosti měst evropského Ruska. Tak dovedli krutovládci skrývat své krutosti. A už vůbec se neví, že koncentrační tábory zavedl V. I. Lenin hned v prvním roce po revoluci. On vymyslel toto hrozné slovo. Nejde však jen o historii, ale o to, co máme dělat teď. V prostoru koncentračního tábora ve Flossenbürgu postavili kapli Božího milosrdenství. A chodí se tam kajícně modlit. Tím tam vzniká úplně jiné „ovzduší“ než to, které na člověka dýchne, když přijde třeba do Terezína. Záleží na tom, co se chce zdůraznit, zda Boží milosrdenství a tím pádem i snaha odpustit a usmířit, anebo lidské pocity a tím pádem chuť na pomstu, protože ta vždycky je sladká, až na to, že

nese hořké ovoce. Všichni diváci v naší televizi byli šokováni odpovědí paní profesorky Mezlíkové. Ta přišla při velkomeziříčské tragédii v roce 1945 o manžela a pak byla komunistickým režimem utlačována. Reportéři vypátrali, že ještě žije velitel zásahu, při kterém byl její manžel zastřelen zezadu. Ptali se jí, jestli by chtěla, aby byl potrestán a jaký trest by mu navrhla. „Ne, to nechám na Bohu“, prohlásila tato osobnost.

Jdeme dál venkovskou krajinou, v klidu jsme se pomodlili čtyři růžence jako každý den, ten první je za obce a farnosti a kraj, kterým procházíme, ten druhý za mír, za Evropu a za klidné soužití mezi křesťany a muslimy, ten třetí za naše rodiny, za naše farnosti a naše dobrodince, ten čtvrtý za církve na celém světě. Po třetím růženci, vždycky v půli odpoledne se ještě modlíme korunku k Božímu milosrdenství. Pořád se modlíme i za ty, kteří nám modlitby svěřili ústně či písemně, kteří je od nás právem očekávají a kteří se za nás modlí, a také za všechny, kteří nám pomohli, pomáhají a ještě pomohou.

Dojíme svačinu a říkáme si: Ještě necelá hodinka a jsme v Pressathu, kam nám třem už přivezli baťohy. Jen ten nejstarší si ho nese sám. Jdeme pohodlnou lesní cestou. Ani po hodině a půl však vesnice pořád není. Navíc zjišťujeme, že jdeme už po druhé stejnými místy. Co teď? Nemůžeme se orientovat ani podle slunce, protože Punt'u není vidět, jak vtipně podotýká Jiří, aby uvolnil napětí. Modlíme se k Panně Marii, bratr Jiří pak jde přes les na druhou stranu, jestli tam náhodou není směrovka. My se modlíme znovu a prosíme o dary Ducha svatého. Jiří se vrací s nepořízenou a nám nezbyvá než se tiše a pokorně vydat zpět ve směru značky, kterou míjíme už po druhé.

Je právě svátek Panny Marie prostřednice všech milostí a ona nám zprostředkuje pomoc. Za pár minut se objevuje myslivec v autě. Jmenuje se Jelinek s krátkým i. Těžko hledá na mapě, kde vlastně jsme, nakonec uloží psa do kufru a všechny nás naloží a zaveze na faru. Tam už máme zaplacenou večeři v sousední hospodě a připravené krásné ubytování na faře. Zajímavé, že mně často dají zvláštní samostatný pokoj. Jdeme do kostela na májovou, kterou vede pastorační asistent, protože pan farář není doma, musel jet na schůzi. Je to velice krátké, jen pár lidí. Jiří se hned po příjezdu vydal pěšky na místo, kde jsme vstoupili do lesa. Chce tomu všemu přijít na kloub. Po májové nás posílají do hospody, kde máme tu večeři. Vstoupíme a jsme posazeni ke stolu, ke kterému pak přicházejí další lidé. Každému dají něco na pití, všichni se zdraví, pak přijde nějaká paní, vytáhne papíry a začne schůzi. Chápeme, že jsme u špatného stolu. Bratr Karel je naštěstí schopen to jemně vysvětlit číšnici, ta nás hned za udivených pohledů všech členů spolku posadí k jinému stolu a obsluhuje. Jsem svým způsobem rád, že se to protáhlo, doufám, že mezitím přijde i Jiří, který má také tu večeři zaplacenou. Čekám, že každou chvíli otevře dveře. Nenapadlo nás nikoho, že vlastně nemusí vědět, v které hospodě to je. Pozvali sice všechny, ale já sám nevím, zda všichni slyšeli, kam se má jít. Když se neukazuje, začínám mít strach. Proto hned po jídle spěchám ven a uvažuji, co budeme dělat. Díky Bohu je před farou, našel správnou cestu, vrátil se, koupil si za své aspoň pizzu a ohříval se v lurdské jeskyňce v teple svíček. Vysvětluje nám, že při vstupu do lesa jsme místo přímé spojovací cesty vstoupili na okružní cestu pro svážení dřeva a po ní celý kopec obcházeli.

Dnes, kdy se oslavuje konec 2. světové války, se modlíme za mír. Děkujeme za ty, kdo jsou ochotni se dohodnout a ustoupit. Nabízíme smír za kamenná srdce a krutosti válek. Prosíme za mír na celém světě.

Citát dne: Žije Maria, důvěřuj v ni.

15. den pouti - středa 9. května - dopoledne zataženo, odpoledne prší

Pressath v 8.39 - Grupp v 9.15 - Pichelberg v 9.36 - Barbaraberg v 11.12 - Speinshart v 11.45 (odpočinek) - Tremmersdorf v 12.30 – Penzenreuth v 13.45 - Sassenreuth v 14.30 - Thurndorf v 15.40 - Troschenreuth v 16.26 hodin
 Celkem 29 km, 7 hodin na nohou, dohromady už 457 km

Ráno mi říká hospodyně: „Tolik kilometrů, taková námaha, vy musíte mít dobré srdce!“ Trochu mně vyleká, srdce není koleno, jak se velice trefně říká. Každý si na ně musí dávat pozor a šetřit si je. A mně dosud nenapadlo, jaká je to pro ně zátěž, jak nepočítám ani ve snu, že by to nemuselo vydržet. Málo děkujeme za dar zdraví. Pak si ale říkám: Kéž by to platilo v tom obrazném slova smyslu. Kéž bych měl dobré srdce, tak jak dobré je mají všichni naši hostitelé a moji dobrodinci doma.

Po snídani nám pan farář Bock ukazuje kostel sv. Jiří, je to už čtvrtý na tom místě, je krásně opravený, má novou dlažbu a v ní pamětní desku nad hrobem arcibiskupa Schwemmera, rodáka z farnosti, který byl od roku 1997 apoštolským nunciem v Papui Nové Guinei. Zde se narodil v roce 1945. Zemřel v roce 2001 na klinice v Austrálii, kam ho odvezli s příznaky otravy. U oltáře je také dlaždice se jménem faráře budovatele tohoto posledního kostela nad místem, kde byl v roce 1770 pohřben. Bylo to v době vrcholného baroka, které sice Karel Čapek neměl vůbec rád, ale které právě zde v Bavorsku začala rodina Dienzenhoferů a pak úspěšně přenesla k nám. S Bavorskem toho máme hodně podobného. Pan farář nám vysvětluje, jak to zde v Horní Falci bylo s katolíky a evangelíky. Reformace se zde prosadila v letech 1548 až 1623, odtud také pocházel náš zimní král. Pak území připadlo k Bavorsku a král rozhodl: Všichni budou katolíci. A jsou. A dodnes. A na rozdíl od nás jsou na to hrdí. Franky tenkrát k Bavorsku ještě nepatřily a tam už je to jiné, více promíchané.

Vedle kostela je farní domov pro důchodce, kde je 90 lidí a také mateřská školka s pěti třídami po 30 dětech. Pan farář je zde 37 let, od svých 40 let. V kostele má v neděli 1000 lidí, teď dostal ještě jednu farnost vzdálenou 7 kilometrů a proto chce za rok jít do důchodu.

Vycházíme, v 9 hodin je venku 9 stupňů a mírně poprchává. Jdeme po mostě z roku 1951 s krásnou sochou našeho svatého Jana. Zastavujeme se v rodišti pana děkana z Weidenu, jeho bratr tam byl 30 let místostarostou, vedle hasičky postavili kapli, je v ní mše svatá jen jednou za měsíc, ale každý čtvrtek mají růženec. Před každým pohřbem se tam za zemřelého společně modlí. Vedle kaple je obecní sál, místní občané se tam střídají ve službě hostinského, dále je pak hasičská zbrojnice. Je samozřejmě v každé obci, na jedné z nich jsme viděli nápis: Helfen in der Not - ist unser Gebot. (Pomoci v nouzi je naše přikázání.)

Jdeme do domu pana bratra, dostaneme napít, ukazuje nám zkratku přes dvůr směrem do polí k lesu, za nímž se napojíme na silnici. Když na ni dojdeme, uvidíme ho, jak čeká v autě, abychom vzali správný směr. (Možná že se zvěst o našem bloudění roznesla po kraji, možná však, že vůbec ne. To nemůžeme zjistit, ani kdyby se to stalo u nás, těžko bychom se na to vyptávali.)

Pokračujeme přes Barbaraberg, jak jméno napovídá, je to poutní místo ke cti sv. Barbory. Z něho jdeme dolů poutní stezkou k premonstrátskému klášteru ve Speinshartu. Tam naši domov němečtí mniši vysídlení z Teplé. Vzpomínám na podobný klášter v Polsku, na sever od Krkonoš, dříve se jmenoval Grüssau, dnes Skrzyszów. Místní mnichy také vyhnali, ale na jejich místo přišly sestry vyhnané ze západní Ukrajiny. Našly zde nový

domov, vzaly sem z toho bývalého i milostnou sochu Panny Marie a klášter vzkvétá. Podobně bylo celé polské pohraničí po vyhnání Němců zabydleno Poláky, kteří zase byli vyhnáni z východu. Neměli kam se vrátit, proto vzali nová území jako svůj domov, o který je třeba pečovat a ne jej vysávat, jak tomu bylo, žel, u nás, kde se lidé měli kam vrátit. Tak se stalo, že dříve kvetoucí pohraničí je dnes z velké části zpustlou zemí. Vyhnali jsme miliony pracovitých obyvatel. Ti přišli většinou do zemědělského a poměrně zaostalého Bavorska. Protože si přinesli jen šikovné ruce a nápadité hlavy, dokázali z něho udělat moderní a bohatou zemi.

Ani zde však není všechno dokonalé. Místní kostel, barokní skvost, se opravuje, celá klenba je podložena sítí, zřejmě na zachycování odpadajících úlomků omítek. V poledne se modlíme Vesel se, nebes Královno a brzy pokračujeme dál. V 15.15 přecházíme rozvodí mezi Dunajem a Mohanem, tedy rozmoří mezi Černým a Severním mořem. Na mapě je to jasná čára, vedoucí pár desítek metrů od silnice, ale ve skutečnosti se přesné místo těžko určuje. Jsme vlastně na rovince a když se mi zdá, že už to klesá na druhou stranu, znovu mám dojem, že ještě nejsme na nejvyšším bodě. Pak chvíli odpočíváme na nájezdu ke garáži před domem na konci vesničky, najednou se vrata zvedají a majitel chce vyjet. S úsměvem čeká, až trochu uhneme, vyjede a klidně pak automaticky zavírá. Pak přecházíme hranice mezi Horní Falcí a Horními Franky a vstupujeme do diecéze Bamberg.

Brzy jsme v Troschenreuthu, kde nás čekají. Dojíždí sem kněz z nedalekého Pegnitz, zrovna je na exerciciích. Psal mi, že budeme moci přespat na faře a mít mši svatou. Klíče od fary má jeden ze spolupracovníků, bydlí na kraji obce v našem směru. Zastavujeme se u něj trochu promoklí, dostáváme horké nápoje a pečivo. Vypráví, že zde byl 30 let farářem P. Vacka, svěcený v Litoměřicích. Pořád se těšil, že se otevřou hranice, a bude se moci vrátit domů, ale nedočkal se toho. Pak zde byl kněz z Indie, i současný kaplan je Ind. Kostel sv. Martina byl koncem války rozbombardován, ačkoli nemá žádnou strategickou polohu. Teď má novou jednoduchou betonovou klenbu a moderní topení uvnitř. Ve všední den však zapínají jen třetinu. Kolem kostela je hřbitov, dívám se na pomníky padlých. V první světové válce jich bylo 18, ve druhé 31.

Na faře je vše pro nás nachystáno včetně večeře. Byla ohlášená mše svatá, sloužím ji celou německy, místo kázání čtu naše poselství o důvodech putování do Cách. Lidé byli nadšení, všichni se s námi fotí. Pak nám přejí dobrou chuť, protože na faru donesli samé dobroty: zvláštní druhy uzenin, různé sýry, pečivo. Je vidět, že to udělali rádi. Vidíme, že to nesníme, proto se snažíme začít s tím, co by se zkazilo, to, co je pevně zabalené necháváme.

Přírodní zajímavosti: první rozkvetlé kopretiny a chrpy.

Další zajímavosti: Dnes jsme měli celý den po levé ruce vojenský prostor, z kterého byli místní lidé už dávno vystěhováni do jižního Bavorska. Byly tam různé jednotky, teď tam jsou Američané a chtějí tam vybudovat své sídliště. To už nemá být tolik izolované od ostatního světa, jako byly jejich základny. Díváme se na to jen z dálky, ale přesto se rozpřeží živá diskuse. Tak jako u nás doma, kde část lidí nadává na prezidenta Bushe jako se dříve nadávalo na Brežněva, že poslal tanky k nám a pak do Afgánistánu. Ještě větší část lidí úplně zapomněla na to, že Američané pomohli Evropě uhájit svobodu. Když jsem byl v Normandii, kde se v roce 1944 vylodili spojenci, viděl jsem také americké a anglické vojenské hřbitovy. To byly nekonečné řady vyrovnaných bílých křížů. Šli tam kvůli nám, kvůli Evropanům, ne kvůli své rozpínivosti, to uzná každý soudný člověk. Pouze soudruzi

soudili naše lidi, kteří si dovolili veřejně říci, že Plzeň neosvobodila Sovětská armáda, ale Američané. V muzeu u té pláže jsem četl dopis. Po vstupu Američanů do Iráku bych se jej neodvážil u nás veřejně předčítat, ale má hloubku a sílu dodnes. Jsou to slova francouzských dětí určená americkým vojákům. Volně překládám: „Byli jste mladí a bezstarostní jako my teď. Když vám bylo dvacet let, přišla za vámi svoboda a volala: 'Umírám. Přijď mě zachránit.' A vy jste šli. Jako svobodní lidé jste se dali do boje za svobodu naši. A mnozí z vás za ni padli. My jsme ty děti, které jste nemohli mít. My jsme děti svobody. A my vám dnes děkujeme.“

Někdy si říkám, že jsme málo vděční těm, kteří za naši vlast položili život, vlastním občanům, Rusům, Američanům, Angličanům a ostatním spojencům. A že pořád jen mluvíme nepřátelsky o nepřátelích. Byl jsem ve Francii několikrát na oslavách konce 2. světové války a poznal jsem, že to je to možné brát úplně jinak. Všechny projevy se tam při nich nesly v duchu slov Pána Ježíše: „Toto činite a tamto nezanedbávejte.“ (Lk 11, 42) Vždycky tam vzpomněli na ty, kdo obětovali svůj život za vlast, která u nich byla ohrožena z východu, z druhé strany Rýna, ale také vždycky připomněli, že v Evropě je teď potřeba společně hledět k nové společné budoucnosti. Přesto Francouzi zůstávají sví a dokonce se v některých věcech s Američany, kteří i jim pomohli ke svobodě, neshodnou. To bylo poznat, když spolu s Němci sepsali společnou učebnici evropských dějin. Našli shodu v tak bolestných oblastech, jako jsou napoleonské války, Bismarckovo vyhlášení Druhé říše ve Versailles, obsazení a vrácení Alsaska a Lotrinska, o které se obě země už po staletí krvavě handrkují. V jednom se však neshodli: v tom, jakou úlohu hrály Spojené státy po druhé světové válce v Evropě. Němci to vidí v lepším světle než Francouzi. Úmysly modlíteb: za nemocné. Děkujeme za uzdravení, vyléčení a za lékaře a jejich umění. Nabízíme smír za riskování a poškozování zdraví. Prosíme za světlo Ducha svatého a trpělivost pro nemocné a pro ty, kdo je vyšetřují a rozhodují o jejich léčení a za ty, kdo je ošetřují doma, v ústavech nebo nemocnicích.
Citát dne: Rozdělená radost je dvojnásobná radost.

16. den pouti - čtvrtek 10. května - ráno zataženo, odpoledne slunečno

Troschenreuth v 7.42 - Neuahof v 7.58 - Pegnitz v 8.35 - Willenberg - Willenreuth v 10.53 - Geusstams v 11.19 - Elbersberg v 11.22 (odpočinek) - Pottenstein 13.48 Gössweinstein (FO) v 16.17 hodin

Celkem 24 km, 6 hodin na nohou, dohromady už 481 km

Ráno vycházíme za deště, ale s panem Lehnerem, kterému vracíme klíče v jeho chlévě, se shodneme, že není špatné počasí, naopak dobré pro rolníky. Hospodaří na 27 hektarech, má 14 krav, právě je s manželkou dojí. Pěstují kukuřici, ječmen a trochu pšenice. V domě s nimi bydlí mladí, toto by na obživu nestačilo, proto má syn strojní stanici. Soused chová sto krav aby se s rodinou uživil. Také pochopíme nápisy: Litř mléka za 40 eurocentů. To není cena, ani nabídka, to je požadavek rolníků. Dosud je vykupují za 22 centů a to je pro ně málo. Vzpomínám hned, jak u nás pohrobci socialismu soustavně štvou lidi na vesnici, že kvůli Evropě se mají špatně. Rolníci se mají všude hůře než ostatní, nejen kvůli tomu, že na nich ostatní vydělávají. I zde na nich vydělávají, protože litř mléka si v obchodě koupíte za 66 centů. Mám dojem, že u nás, kde se „zapomnělo“ vrátit lidem mlékárny, sila, sklady a další stavby, které si svépomocí vybudovali, je ten rozdíl ještě horší v neprospěch obyčejného rolníka. A právě ti pohrobci shráblí budovy na zpracování pro

sebe a potom je draho prodávají cizincům, na které pak zase štvou. Úděl rolníka poznáváme hned. Pan Lehner se nás ptá, zda si poneseme baťohy sami. Říkáme, že ano. Dosud je nám třem vozili, ale chápeme, že to po něm už chtít nemůžeme. Farář může vždycky během dne jet tam i zpět za kolegou vzdáleným 30 km, tam mu věci předat, prohodit pár slov a vrátit se. Rolník musí podřídit svůj čas zvířatům a své práci vůbec a navíc to na farách tak důvěrně nezná.

Jednou jsem četl, že v Koreji bylo najednou sto svateb. Nebyla to žádná hromadná svatba ve stylu nějaké sekty. Sto ženichů, soukromých rolníků z Jižní Koreje, si vzalo sto nevěst, které všechny pocházely z lidové Číny. Děvčata byla ráda, že budou moci žít ve svobodné zemi, a chlapi byli rádi, že nezůstanou na ocet, protože v bohaté Jižní Koreji si je žádná chtěla vzít právě kvůli tomu uvázání se k hospodářství.

Za chvíli jsme v Pegnitz, kupuji nové vložky do bot v rodinném obuvnictví, mladá paní mi dobře radí, abych si koupil ještě jedny. Kupuji také diapositivы a fotím máj zase s mnoha znaky. Je stejná jako ty, které jsme viděli doposud, ale už jsme ve Francích, hlavní městský kostel je evangelický. Má zvláštní galerie kolem dokola. Jsou tam i seznamy padlých. Na malé mramorové desce je několik jmen z války v roce 1870, kdy to Němci Francouzům pěkně nandali. Teprve pak mohli konečně vyhlásit svůj velký jednotný stát, Druhou říši. Asi byli velmi vděční těm, kteří za to položili životy, proto jejich jména jsou na mramoru s uvedením místa, kde padli, vícekrát je tam i Sedan, kde se odehrála hlavní bitva.

Pak byly tyto dva státy motorem dvou světových válek. Z té první je jmen daleko více, na obyčejnější desce a bez názvů míst, kde padli, z té druhé už jsou dvě velké desky hustě popsané.

Té první říkají Francouzi Grande guerre, Velká válka, památka na ni je stále je živá. V každé obci stojí pomník s řadou jmen, mezi nimi pokaždé jména těch, kteří padli u Verdunu. To byla vstupní brána k rovinám před Paříží a proto jej Němci chtěli za každou cenu dobýt a Francouzi obhájit. Proto se tam jednotky střídaly, takže každá vesnice tam má své padlé. Podařilo se to za cenu statisícových obětí z obou stran, když nepočítáme deset milionu nábojů, které tam byly vystřeleny. Dnes je tam památník, lesy dodnes nesou stopy bombardování. Nad vojenským hřbitovem je ve dvou jazycích vyryto, co zaznělo při setkání francouzského prezidenta Mitterranda a německého kancléře Kohla v roce 1984. Tehdy oba státníci vyslechli prvně německou hymnu a pak Marseillaisu, podali si ruce a prohlásili: „Setkali jsme se, pochopili jsme se a usmířili jsme se.“

Na těch venkovských památnících jsou všude napsána jména mužů, jen na jednom je uvedena i žena. Byla to matka čtyř synů, kteří všichni padli, a ona pak zemřela žalem. Byly i další oběti války, které na pomnících nejsou: muž se vrátil a pak se skutečně upil, jeho žena se stala vdovou, ale ani pro sebe ani pro děti nedostala žádnou penzi. Ještě smutnější je případ vojáků, kteří ze strachu odmítli vyrazit na útok, byli za to odsouzeni a popraveni. Vdovy a sirotci, kteří po nich zbyli, také nic nedostali. Z tohoto úhlu se také můžeme podívat na nešťastnou Mnichovskou dohodu. Mnohé Francouze to dodnes mrzí, ale je možné chápat ty, kteří tenkrát už nechtěli znovu Velkou válku.

Procházíme franským Švýcarskem, jak se říká místní krásné krajině, jdeme malebným údolím malé říčky, je tam plno turistů, za poledne u ní odpočíváme a krmíme kachňata. Odpoledne jsme v Pottensteinu kde žila pár měsíců svatá Alžběta Durynská a dodnes tam je špitál, který osobně založila. Letos je to 800 let od jejího narození. Proto město za pomoci myslivců vysázelo na znamení vděčnosti 800 růží. Je to vzpomínka na legendu, ze

nesla chudým chléb a její nepřející manžel na ni křičel: „Ukaž, co to zas odnášíš.“
 Rozevřela zástěru a byly v ní růže a manžel musel sklapnout. Chystá se tam právě pohřeb, zavřená rakev je před kostelem, u ní svěcená voda, lidé s ní kropí rakev. Před kostelními dveřmi si lidé berou malý lístek se jménem a fotografií a životopisem zemřelého a s modlitbou za něj. Uvnitř v kostele se všichni přede mší svatou modlí růženec.
 Jdeme dál, prudce stoupáme a jsme u poutního místa zasvěceného Nejsvětější Trojici - Gössweinstein. Je to živé poutní místo. Těším se na ně, říkám, že to zde bude pěkné, protože o nás vědí. Posílal jsem jim email, odpověděli mi a uvedli, že o půl osmé je mše svatá. Máme dost času a jsme spokojeni. V kostele se po čtvrté hodině nejprve pomodlíme, přitom začínám cítit chlad. Oblékám si další věci, ale asi už je pozdě. Pak jdeme na faru, tam se nás ujímá energický asistent. Říká, že o nás věděl, ale že jsme měli potvrdit svou účast a že nás tedy nečeká. Zjišťuji pak dodatečně, že měl pravdu. Ve své informaci požadoval ještě jednou potvrzení našeho příchodu a já jsem to přehlédl.
 Není však vyveden z míry, někam telefonuje a za pár chvil nás vede do farního sálu. Tam jsou jen židle a dole kuchyňka a sprchy. Přesně to, o co jsem v dopisech prosil. Už mnou začíná lomcovat zimnice, na nic nedbám a hned lezu do spacáku. Poprvé vyndáváme karimatky. Říkám si: Inu, už to není pravé Bavorsko, už jsme v další zemi, Franky s námi už nesousedí. Zůstávám oblečený, což byla ta největší chyba. Za dvě hodiny má být mše svatá, ale já přímo cítím, jak vibruji a tváře mně naopak žhnou. Bratři mně budí chvílku přede mší svatou, říkám jim, ať tam jdou sami. Teprve po třech hodinách jsem jakžtakž v pořádku. Tím víc děkuji, že mně přinesli čaj a nějaké housky. Znovu usínám, takže dnes budu spát skutečně polovinu dne. Však je spánek také nejlepší lék na vše a nejsladší věc na světě. Kdo spí, nehřeší, říká se. Kdo nespí, hřeší, protože nevyspalý člověk je nervózní, zesláblý a huře odolává pokušením. A nejlepším čtyřnohým přítelem člověka není pes, ale postel.

Přírodní zajímavosti: první rozkvetlé zvonky.

Úmysly modliteb: za naše zemřelé dobrodince. Děkujeme za všechny, kteří nám pomohli, především za rodiče, křestní kmotry, kněze, učitele, lékaře a sestry. Nabízíme smír za svou malou vděčnost, někdy až nevděčnost. Prosíme za to, aby jim Bůh byl milosrdný a štědře jim odplatil.

Citát dne: Vždy připraveni.

17. den pouti - pátek 11. května - ráno trochu slunce, pak ostrý vítr, na silnicích ulámané malé větvičky

Gössweinstein v 8.35 - Leutzdorf v 9.05 - Moggast v 9.45 - Wohlmuthhüll v 10.34 - Ebermannstadt v 11.25 (odpočinek) – Rüssenbach - Niedermirsberg v 13.53 - Drosendorf v 15.37 - Gunzendorf (BA) v 17.27 – Dreuschendorf v 18.12 - Buttenheim v 18.33 hodin Celkem 32 km, 8 hodin na nohou, dohromady už 513 km

Rozhodli jsme se, že si to zkrátíme a přes Forchheim nepůjdeme. Psal jsem tam, ale žádná odpověď od nich nepřišla. Je nám trochu líto, že musíme z Gössweinsteinu tak brzy odejít, právě se zde chystá biřmování, mladí lidé se svými kmotry přicházejí ke kostelu. Před ním se na ně hned vrhnou fotografové a fotografky a nabízí jim své služby. Nepodaří se mně zjistit, proč je to zrovna v pátek dopoledne, kdy není žádný svátek.

Pak jdeme polními cestami a vidíme tabulky připomínající scelování pozemků v letech 1967 až 1973 a zavedení ekologického hospodaření v letech 1999 – 2003. Za poledne

navštívíme malebné město Ebermannstadt. Na náměstí je i zde kašna a jako jinde jsou kolem ní nové sochy, zde je kovová koza, z které teče voda, když se za ní zatahá. Děti toho využívají. Je chladno, zajdeme na chvíli do kostela sv. Mikuláše. Podobně jako jinde je i tento krásně opraven a upraven pro současnou liturgii. Při odchodu se málem ztratím, protože omylem vyrazím zpět na náměstí. Neuvědomil jsem si, že bratr Jiří vyhledal místo k odpočinku ve směru naší cesty. Vrací se pro mne, všichni pak prudce stoupáme na rovinu, kde je letiště, vítr silně fouká, skončíme v údolí, které už vede k Bambergu.

Po páté hodině přicházíme do obce, kde je také kostel sv. Mikuláše. Bereme to jako dobré znamení a říkáme si, že tady naslepo požádáme o nocleh. Zvoníme na faře, vyjde rozčuchaný pan farář středních let a rázně nás odmítá. Musíme jít dál, není tak pozdě. Přes hodinu jdeme do další farnosti, v kostele jsme těsně před začátkem večerní mše svaté. Mohu beze všeho koncebrovat s mladším knězem, vypadá to slibně. Po mši svaté se ptám na možnost přespání pro sebe a kolegy poutníky, které viděl v kostele. Na to mi kolega kněz ukazuje oknem na náves, že tam je hospoda s ubytovnou. Nezbývá než poděkovat a rozloučit se. Oznamuji to bratřím, modlíme se a vyjdeme ven a před kostelem se nejlépe rozhlížíme. Stojí tam dvě paní, trochu zvědavé a hodně obětavé zároveň. Chvilku se s nimi bavíme, jedna nás zve domů a druhá jí říká: „Jedu pro chleba a hned jsem u vás.“ Na naši otázku, zda nebude manželovi vadit, že si přivede domů nečekaně tolik chlapů, říká: „Však si nevedu milence, ale poutníky.“ Jsme přijati srdečně a přátelsky i od manžela, který už má nemocné srdce a proto zůstal doma. Je to však dobrý muž, který své ženě její zbožné činnosti naprosto schvaluje. Dozvídáme se, že už hostili dvě francouzská děvčata, která jela na Světový den mládeže v Kolíně před dvěma roky. Vzpomínají také, že když byli autobusem s ostatními farníky u nás, sehnal jim ubytování pro celý autobus P. Kroupa z Náměště na Hané tak říkajíc na počkání. Vyprávějí o pěším putování do Gössweinsteinu i jinam.

Ptáme se také na to scelování a ekologické hospodaření. Šlo to pomalu, lidem se do toho nechtělo. Navíc je to dost drahé. Každý nabídl všechnu svou půdu a její výměra se pak přepočítala s ohledem na různou kvalitu. Tak se mohlo stát, že člověk nakonec měl půdy více, ale méně dobré. A musel platit víc daní, protože ty jsou vyměřovány na základě ploch. Navíc se každému odpočítalo 16 procent výměry na vybudování nových cest, mostů a drenáží, jejichž stavbu museli samozřejmě všichni společně zaplatit. O ekologickém hospodaření říkají, že je to jen takový pokus.

Mluvíme také o náboženských věcech. S velkou láskou říkají: „Náš papež“ o Benediktovi XVI. I zde se v poslední době více putuje, dnes už se zase přidávají i mladí. Jinak je to s nimi slabší, v neděli dopoledne nejraději spí.

Přírodní zajímavosti: první kvetoucí šalvěj a vlčí mák.

Úmysly modliteb: církevní školství. Děkujeme za to, že máme tyto nové možnosti.

Nabízíme smír za všechny zaviněné problémy. Prosíme za křesťanského ducha ve školách, za obětavost dospělých a zájem mladých.

Citát dne: Daleko lepší věci nám připravil Pán.

18. den pouti - sobota 12. května - slunečno

Buttenheim v 8.18 - Altendorf v 8.35 - Hirscheid v 9.30 - Bug – část Bambergu ve 14.00 hodin

Celkem 16 km, 3 a půl hodiny na nohou, dohromady už 529 km

Ráno nás budí hudba, vyskočíme a koukáme z okna. Stovka lidí jde pěšky do Gössweinsteinu. Ani vyfotografovat je nestačíme. V pět ráno vyrazili ze sousední obce, za poledne tam budou. Jde s nimi kapela, pořádková služba a za nimi jede policejní auto. V 11 pak vyjíždí autobus, tam se všichni spojí.

Po vydatné snídani vycházíme, dnes máme jen málo kilometrů, nespícháme, obdivujeme kanál Mohan - Rýn. Byl postaven v letech 1836 až 1845. Tenkrát měl 101 malých zdymadel. Od roku 1921 začalo jeho rozšiřování, to trvalo 32 let a stálo čtyři a půlmiliardy marek. Je to úctyhodná stavba, dlouhá 171 km, jdoucí z 231 m nadmořské výšky v Bambergu až na 406 m ve středu u Norimberku a vlévající se do Dunaje ve výši 338 m. Je 42 m široký a je na něm 16 zdymadel. Přes něj vede 115 mostů. Převoz jednoho sta tun na vzdálenost jednoho kilometru stál před zavedením eura po silnici 5 marek, po železnici ve stejnou dobu 1 marku a po kanále 0,35 marek. Doprava po kanále se stále zvyšuje. Polovina lodí je německých, třetina z Holandska, 2 procenta ze Slovenska, 3 z Maďarska.

My sami jsme viděli jsme dvě slovenské lodě. V poledne jsme na předměstí Bambergu, které se jmenuje Bug. V zámečku na okraji mají sídlo bratři misionáři svatého Františka, kteří většinou působí na školách v Indii. Byli však založeni německým knězem asi před sto lety. Ubytujeme se u nich a nalehko pak jdeme do Bambergu, kterému se říká Francký Řím. Arcibiskupství zde bylo založeno přímo papežem. Procházíme historické části tohoto města, které je také v seznamu UNESCO. U radnice vidíme pamětní desku plukovníka Staufenberga. Tento šlechtic, katolík, pocházející z nedaleka, měl odvalu postavit se proti Hitlerovi. Spolu s dalšími spiklenci na něj naplánovali na 20. července 1944 atentát. Pak měli v úmyslu zastavit boje a vyjednávat o míru. Akce se jmenovala Walkýra. Při její přípravě řekl jeden z nich: „Musíme do toho jít, i když není jisté, že se nám to povede. Nesmíme dovolit, aby se později říkalo, že se proti této ohavnosti nikdo nepostavil.“ Kdosi z nás se naivně ptá, proč jich nebylo více.

Přicházíme k domu s hrobem zakladatelů, svatých manželů Jindřicha a Kunhuty, u kterého se modlíme. Modlím se k sv. Jindřichovi za všechny Jindřichy a k oběma manželům za všechny rodiny. Pak jdeme do horního kostela na mši svatou. Má ji karmelitán, který zná naše karmelitány z Kostelního Vydří, pomáhal jim znovu založit klášter. Sám pochází od Rýmařova a jeden z bratří od Hlubčic, které až donedávna patřily k olomoucké arcidiecézi, ačkoli už jsou v pruské, nyní polské, části Slezska. Bratr Josef se zase s oběma vítá jako s krajany. Je zajímavé, kolikrát narazíme na lidi z jeho kraje. Koncelebruji a obětují mši svatou za svoje farnosti.

Do Bambergu jsem psal na více adres, ale neodpověděl nikdo. Pak jsem psal i do Ubytovny pro mládež – Jugendherberg, že jdeme pěšky do Cách a že sháníme nocleh v Bambergu na dvě noci. Odpověděli, že jim je líto, že ty dny mají plno, ale že se mohou obrátit na sousední ubytovny ve Forchheimu – 25 km a v Erlangen 40 km. Ani je nenapadlo, že tohle mohou poradit jen těm, kdo plánují cestu autobusem, ale ne pěšákům. Proto jsem prosil pana děkana z Weidenu, aby nám zde něco domluvil. Volal ke karmelitánům a ti mu řekli, že tam už nějaké Čechy mají, ale že jsou jen dva. Tak to nebudeme my, řekli jsme mu na to, a on nám proto sehnal to místo u bratří františkánů. Teď se vysvětlilo, že ti dva jsme byli my, druzí dva měli být přímo na faře u domu. Když se karmelitáni ujistili, že vše nakonec dobře dopadlo, zavezl nás Pater ihned do misijního domu. Tam jdou ostatní hned spát a já připravuji zprávu pro internet. Zároveň opravuji

letáky podle toho, co nám Němci poradili, nedokážu to však vytisknout, ačkoli tiskárna ukazuje, že je připravena. V noci těžko budit nějakého bratra, aby mi poradil a ve dne to také nevyšlo. Z toho plyne moje velké zklamání. Vše jsem měl připraveno na internetu ve skrytých souborech: adresy, německé úvahy o poutích a biblický růženec jako dárek pro hostitele. Myslel jsem, že si je vždy vyberu a vytisknu. Po cestě to pak nešlo, na každé faře sice počítač mají, ale hodní starší spolubratři s ním neumějí zacházet. Hodné paní, které jim to dělají, přicházejí až dopoledne, kdy my jsme pryč anebo nemáme tolik času.

Dozvídáme se, že zítra večer tady má sloužit pan kardinál Vlk a rozhodujeme se, že se u něho ohlásíme, aby věděl, kolik už jsme ušli a jak požehnaně jeho požehnání působí. Úmysly modliteb: za lidi závislé, protože závislost je hrozná věc. A podceňuje se to. I závislost na alkoholu, která někdy ovládne i ženy, i kněze. Proto jsem vděčný svému kaplanovi Pavlovi, v pořadí osmnáctému, že u nás zavedl Kruciátu osvobození člověka. Přišlo to z Polska a je to duchovní hnutí na pomoc závislým na alkoholu. Jeho členové skládají na rok nebo na delší čas slib střízlivosti. Škoda, že v celé farnosti jsem jen sám, ani spolubratři se nepřidali, ani na ten jeden rok. Přitom se to dá: kromě mešního vína při mši svaté nepít žádný alkohol, nepřijímat jej, nedávat nikomu ani se na něj neskládat. Jde to plnit i na faře, kam občas lidé nějakou láhev přinesou, lze to plnit i na pouti, ačkoli se člověk prochladí a má dojem, že by ho alkohol zahřál. Je to však falešný dojem, kolik lidí mu podlehl a pak zmrzlo. Děkujeme za všechny, kteří chtějí pomáhat závislým, zvláště mladým. Nabízíme smír za všechny příležitosti k vzniku závislosti na alkoholu, tabáku, automatech, internetu, drogách. Prosíme za Boží pomoc aby v sobě objevili dobrou vůli a našli u Boha energii, jak se z toho dostat.

Přírodní zajímavosti: zpívali slavíci, první rozkvetlé slzičky Panny Marie (hvozdíky).

Ostatní zajímavosti: První den mám všechny puchýře zaschlé. Zdá se mi však, že už se ráno probouzím unaven.

Technická zajímavost: Podle plánu jsme měli dnes mít za sebou teprve 513 km, ve skutečnosti máme 529 km. Rozdíl není tak velký.

Citát dne: Vše se vysvětlí.

19. den pouti - neděle 13. května - slunečno

Odpočinkový den v Bug, pouze technické kilometry z kláštera bratří misionářů do Bambergu a zpět, někteří dvakrát

Ráno se pomodlíme s bratry misionáři, pak s nimi posnídáme a jdeme do katedrály. Tam koncelebruji při hrubé mši svaté a sloužím za místní farnosti. Pastorační asistent s krátkými vousy a dlouhými už prokvétajícími vlasy má pro děti ve zvláštní kapli bohoslužbu slova. Po obětním průvodu je přivede před oltář do předních sedadel a přinese vázu plnou květin. Děti při Otče náš dělají kolem oltáře kroužek s kněžími, asistentem, podavatelkami svatého přijímání a ministranty a ministrantkami. Po přijímání dostávají křížek, dómský farář mě už předem požádal, abych každému přitom řekl, že Ježíš ho má rád. Na konci mše svaté jdou děti položit kytičku mamince Pána Ježíše, před sochu Panny Marie, protože je svátek matek. Po bohoslužbě jsme pozváni na večerní mši svatou, kterou slouží pro Ackermann Gemeinde kardinál Vlk. Mezitím jdeme ke hrobu sv. Otty, misionáře a patrona Meklenburska a Pomořan. Je v kostele sv. Michaela, v bývalém benediktinském klášteře, dne je tam domov pro staré lidi, pardon, musím říci pro seniory. Na nádvoří mají malou botanickou zahradu: Rostliny a dřeviny, o kterých se píše v Bibli.

Je tam i malá palma. Skoro každý kostel je vyzdoben pruhy látky visícími z klenby dolů, zde jsou v papežských barvách. Protože je dost času, dva se vracíme zpátky k bratřím, hodinu tam a hodinu nazpět, mezičas využívám k spánku, po nočním internetování je dobrá i tato jedna hodina. Za ty dva dny jsem nachodil po Bambergu nejméně 20 kilometrů, takže ten dluh z Přimdy je skutečně splacen.

Večer se scházíme u kostela sv. Martina. Ackermann Gemeinde tam má slavnou mši svatou před svátkem sv. Jana. Obětuji ji za usmíření mezi Čechy a Němci. Jsme pěkně přijati, jsme přivítáni i v úvodu bohoslužby. Při mši svaté káže pan kardinál plynou němčinou o tom, jak je Slovo Boží silné, jak se o ně můžeme opřít a dokládá to vlastními zkušenostmi. Po ní se jde na hlavní most přes místní řeku a tam je pobožnost u sochy sv. Jana a po ní jsou pouštěna hladině světélka. Vnímáme více, kolik to bylo trápení ve válce i po ní a uznáváme, že katolický spolek Ackermann Gemeinde sdružuje lidi, z kterých už hořkost vyprchala. Nechtějí jen pořád jítit staré rány, jak to slyším dost často při projevech u nás, ale chtějí opravdu pracovat pro budoucnost.

Vracíme se pěšky domů, dva si dáváme v obchůdku, který vedou mladí turečtí manželé, italské makaróny, ostatní dva svorně drží půst už od rána. Během dne posílám všem známým a přátelům SMS o tom, že s pomocí Boží máme za sebou už polovinu cesty. U bratří misionářů si ještě z jejich mezinárodního časopisu opisují dva zajímavé články, zřejmě od dětí, které učí v Indii na svých školách.

Stupně k úspěchu:

- 100 % - když říkám, že jsem to dokázal
- 90 % - když říkám, že to chci dokázat
- 80 % - když říkám, že to můžu dokázat
- 70 % - když říkám, že to asi můžu dokázat
- 60 % - když říkám, že bych to měl zkusit
- 50 % - když říkám, že bych to asi měl zkusit
- 40 % - když se ptám, co je to
- 30 % - když říkám, že bych rád něco
- 20 % - když říkám, že nevím co
- 10 % - když říkám, že nemůžu
- 0 % - když říkám, že nechci

Vztahy mezi lidmi

Šest vět, které jsou ve vztazích mezi lidmi nejdůležitější:

- 6 Uznávám svou chybu.
- 5 Vážím si tě.
- 4 Ptám se na tvůj názor.
- 3 Prosím tě.
- 2 Děkuji ti.
- 1 Usmívám se na tebe.

Nejdůležitější slůvko – my.

Nejméně důležité slovo – já.

(V angličtině je to hříčka s číslem 6. Svisle je 6 vět číslovaných od 1 do 6, vodorovně jsou slovní spojení s počty slovních jednotek rovněž od 1 do 6. Ta svisle psaná čísla po straně

mají kromě počtu slovních jednotek v příslušném řádku zřejmě i vyjadřovat zrod a vzestup mezilidské komunikace odspoda nahoru.)

- 6 I admit I made a mistake
- 5 I am proud of You
- 4 what is your opinion
- 3 if you please
- 2 thank you
- 1 smile

Přírodní zajímavosti: slyšeli jsme prvního rorýse, ucítili první jasmín a viděli prvního svatojánského broučka.

Úmysly modliteb: za matky. Děkujeme za svou maminku, děkujeme všem maminkám za jejich oběti. Nabízíme smír za umělé potraty a všechny, kteří k němu budoucí maminky navádějí. Prosíme za všechny matky, neboť ruka, která hýbe kolébkou, hýbe světem a rodina je základem církve i společnosti.

Citát dne: Bez jakékoli hořkosti!

20. den pouti - pondělí 14. května - ráno polojasno, za poledne dusno, večer jasno

Bug – část Bambergu v 7.55 - Trosdorf v 10.006 - Vierseith v 10.42 - Trunnstadt v 10.42 - Robstadt v 12.07 - Dispath v 12.30 - Eschenbach (HAS) v 12.48 - Eltmannstadt v 13.00 (odpočinek) - Limbach v 15.03 – Sand am Main (HAS) v 16.08 - Zeil am Main v 16.44 - Hassfurt v 18.00 (18.30 v kostele)

Celkem 41 km, 10 a půl hodiny na nohou, dohromady už 570 km

Ráno jsme s bratry na jejich modlitbách v kapli, pak s nimi snídáme, cpu se černým chlebem a černou kávou, protože hlad je velký a kromě pár zavařenin a kousíčku másla na stole víc není. Při odchodu se mi podaří rozšlápnout mobilní telefon. Musím jej dát spravit nebo koupit nový, protože jsem slíbil sestře Valérii, že budu pořád na příjmu.

Dlouho procházíme Bambergem. Jako všude, jsou i zde velice časté automaty na cigarety. Všimáme si, že v každé oblasti je provozuje jiná firma. Vidíme také, že všechny automaty na peníze jsou uvnitř, v předsíni či v jakési čekárně, která je zavřená a otvírá se jen pomocí bankovní karty. Pak jdeme pěknou přírodou, přes vesnice, kde už stavěli máje trochu jinak. Uříznou mladou štíhlou břízu i s větvemi a celou postaví ji na náves nebo náměstí.

Zrána je pěkně, jsme odpočati a bratr Karel občas vděčně prohodí, že je rád, kolik jsme toho už ušli. Když vyšel, říkal si, že s námi půjde aspoň kousek, že bych rád došel aspoň k těm hranicím, a teď si pochvaluje, že už začíná druhý týden v Německu.

O čtvrt na jedenáct jsme u soutoku kanálu s Mohanem. Za poledne je dusno, odpočíváme v Eltmannstadtu a marně se snažím sehnat obchod s mobily. Odpoledne se zatahuje. V Limbachu nás zastaví cyklista, ptá se odkud jsme a pak říká, že jezdí rád k nám, že má rád českou hudbu. Začne broukat Haj, husičky, haj a říká, že si tuto píseň nechal napsat v notách a že ji s velkým úspěchem hraje se svou kapelou. Pak dodává, že poslední sloku vždy zpívají ve smyslu: Už běžte domů, už je noc...

Krátce se zastavíme v mariánském poutním kostele u cesty mezi vesnicemi. Krásná barokní stavba a velice živé místo, celé okolí je pěkně uspořádáno. Hodný kostelník nám tam umožní nabrat si pitnou vodu.

Na okraji Hassfurtu chvíli stojíme u obchodního střediska, není však čas jít dovnitř. Pokračujeme v cestě, ale jakýsi mladík nám vnutí reklamu na hotel pár kilometrů před námi. Tam nepůjdeme, to bude moc drahé, říkali jsme si. Navíc máme vše domluveno na tamní faře. Přesně o půl sedmé jsme ve středu města u kostela sv. Kiliána, ke kterému směřují různá procesí. Pak se dozvídáme, že právě dnes mají společné modlitby za úrodu. V městském kostele se sejdou lidi ze šesti okolních farností. Každá skupina přichází s korouhvemi, několika hudebníky a ministranty a ministrantkami. Pan farář všechny vítá, mezitím i nás. Pak je společná mše svatá, kázání není, zástupce každé obce má jednu přímluvu, na kůru hrají všichni muzikanti krásně společně. Mši svatou obětují za místní farnost.

Jsme ubytováni v tzv. Salesianum, domově, který vede kongregace sv. Františka Saleského. Pan farář patří také do této kongregace. Kdysi zde ubytovávali mnoho lidí z východu.

Domov vede, mši svatou slouží a hlavně pořád zpovídá starý kněz. S ním bydlí jeho rodná sestra. Oba mají přes 80 let a kněz je téměř slepý, proto mají všude přístroje, které hlásí venkovní teplotu a další údaje.

Zvláště sestra vzpomíná na válku. Pracovala v pekařství, takže mohla domů donést něco navíc, ale musela si dávat pozor, aby ji neudali. Tatínek pracoval jako důlní mistr, měl pod sebou i ruské zajatce. Sestra vypravuje, jak jim maminka chystala potají nějaké chleby s máslem a jak se tatínek bál, aby nikdo neviděl, že jim je dává. Pak mluví o konci války, bylo bombardování, na hřbitově pak bylo 270 rakví s oběťmi, musela tam jít se strýcem a identifikovat oba své rodiče i těhotnou sestru. Právě v tom přiletěli hloubkoví stíhači a všichni se museli rozprchnout, jen oni dva to nestihli, přesto přežili.

Po kapitulaci jela přes jejich město anglická či americká auta se zajatci, byl mezi nimi i její další bratr a z auta hodil lístek: Pozdravujte tatínka a maminku. Nevěděl ještě, že oba už jsou pochováni. Svým způsobem však měli štěstí, že se dostali do zajetí na Západě. Tam si prosté vojáky pár týdnů nechali a pak je poslali domů. Současný papež to měl z tábora, kde byl držen jeden měsíc, 120 kilometrů. Vracel se pěšky, ale naštěstí ho vzal mlékař. Důstojníci a hlavně příslušníci zvláštních jednotek na příklad SS se však na svobodu tak hned nedostali, ti byli souzeni. Němci, kteří se dostali do zajetí na východní frontě, to měli horší. Jeden z nich, který byl zajat u Velké Bíteše, píše, že všichni z tajné policie a všichni důstojníci byli hned odveleni, aby pomohli založit ve východní okupační zóně novou tajnou bezpečnost a novou armádu. Obyčejní a zdraví kluci byli pak odesíláni na dlouhá léta na Sibiř. Píše, že pro něj bylo nejhorší, když byl prohlédnut, uznán schopným převozu a na prsou orazítkován.

Vzpomínám na přátele z Francie, kteří mi říkali, že v Paříži byl na konci druhé světové války vyčleněn jeden hotel, kde se shromažďovaly všechny údaje o přeživších a vracejících se ze zajetí. Tam lidé čekali a někdy se shledali, ale někdy se nedočkali. Později tam byl dán pamětní nápis: Zde skončilo v slzách mnoho nadějí. Bylo to hrozné jak pro Čechy, tak pro Němce, Rusy i Francouze. Číst o tom v dějepise je něco jiného, než to slyšet od živých svědků. Proto se také zítra budeme modlit oběti válek, ne jen za padlé na straně vítězů, ale za všechny oběti a hlavně za mír.

Vyprávíme i o lepších věcech. Říkají nám, že jsme ve Francích, je to zbožná země, kdysi to bylo vévodství. Dodnes Pannu Marii uctivě oslovují: Vévodkyně Franků. Pak nám říkají: Až přijdete do Hesenska, hned to poznáte. Tam už se nezdraví Grüss Gott (Pozdrav

Pán Bůh) jako u nás v Bavorsku, ale Guten Tag. Dále rozebírají název města, ale říkají, že je to jen takové lidové vysvětlení: Jdeme totiž po proudu řeky Mohan, zde v Hassfurtu je tak málo vody, že ho přešel i zajíc (Hase), níže je Schweinfurt - doslova prasečí brod, zde je už více vody, proto ho přešlo jen prase, ještě níž je Ochsenfurt - už přešel jen vůl. Z kláštera ve Schweinfurtu unesl Břetislav Jitku, ve Starých pověstech českých se to překládá Svinibrod.

Dnes se modlíme za misie. Děkujeme všem misionářům za jejich odvahu a ochotu k oběti. Nabízíme smír za to, že někdy byli misionáři doprovázeni kolonizátory nebo s nimi příliš spojeni. Prosíme za všechny misionáře ze všech světadílů i za ty, které budeme jednou potřebovat u nás.

Citát dne: Na doraz!

21. den pouti - úterý 15. května - celý den zataženo, po poledni déšť, večer svítí slunce
 Hassfurt v 8.20 - Wülflingen v 8.35 - Oberstheres v 9.23 - Untereürheim v 10.53 - Weyer (SW) v 11.53 - Gochsheim v 12.20 - Grafenrheinfeld v 14.15 – Bergsheinfeld v 14.40 (malý odpočinek) Ettleben v 16.03 - Werneck v 16.36 (17.00)
 Celkem 35 km, 7 hodin na nohou, dohromady už 605 km

Ráno přijde kuchařka, mluví rusky, je to Němka z Kazachstánu, rodiče se narodili na Ukrajině ale seznámili se a vzali se v Kazachstánu, kam byli vysídleni. Ona se narodila už tam, učila místní lidi rusky, ale jejich řeč zná jen velice málo. Pak využila pozvání a vrátila se do Německa, odkud její předkové přišli před 200 lety. Takových lidí bylo více. Ptáme se, zda to místní necítili jako zátěž pro stát a společnost a nevyčítali politikům, že zatížili rozpočet. Naopak, my jsme to pocítili jako oživení, říkají nám oba staří lidé. V domově pracuje ještě nějaká žena ze Slovenska, ale moc se k nám nehlásí. Zato vydatně kouří s údržbářem, který také na chvíli do kuchyně přijde. Říká nám, abychom si ve Wernecku, kam dneska jdeme, dali pozor na velké domy se šedými střechami, aby nás tam náhodou nezavřeli, protože to je místní blázinec. Je mírně udiven, když se ho při odchodu bratr Jiří ptá, kde je nádraží. On se ptá na všechno, aby měl přehled, ale údržbář z toho asi usoudil, že pojedeme vlakem, a že všechno o pěším putování byly jen řeči. Asi se uklidnil, když jsme vyrazili ne k nádraží, ale na západ. Pár lidí, kteří byli včera v kostele, nás poznává a mává na nás.

Dnes jdeme dlouhou dobu po polních cestách, na jedné z nich nás předjíždí žena v autě. Pomalu nás míjí a když nás uslyší, zastavuje. Pochází od nás, žije tu už 26 let. Den mi připadá únavný, ani si nemohu vybavit, kde jsme za poledne odpočívali. Dlouhou dobu vidíme vysoké komíny, spíše věže, nejprve před sebou, pak vlevo. Uvažujeme, zda to je atomová elektrárna, protože vedle ní stojí jen zvláštní malá budova, večer nám pak řeknou, že to opravdu tak bylo. Koncem odpoledne konečně vidíme na obzoru věž. To bude už náš cíl, říkáme si. Je to však teprve věž kostela v Ettleben. Ani se nezastavujeme a pospícháme do Wernecku, který je za ním a nad nímž se tyčí veliká barokní věž. To bude poutní kostel, náš cíl. Když přijdeme blíže, vidíme, že věž vyrůstá uprostřed velkých budov, všechny mají šedou střechu. Proto nás varovali. Hledáme faru podle adresy, není to daleko a u ní stojí nový kostel. Ten bývalý klášterní asi nechali pro účely ústavu a farnost si postavila nový.

Slouží v ní polský kněz, zařídil nám ubytování v hotelu. V recepci uvidíme mladíka, který nám včera dal vizitku. Ještě zajímavější byl majitel hotelu. Došel pěšky po etapách do

Compostelly, teď jde do Říma, poslední etapu skončil loni v Arezzu. V hotelu má vystavené fotky a u nich citát: Dokud Pán Bůh dá, nebudu tam jezdit, ale chodit. Dostaneme večeri a jdeme s místní farností přes pole zpátky do Ettleben, kde je v kostele sv. Martina mše svatá za úrodu. Má ji 94 letý kněz narozený v Hořticích u Hlučína, který za první republiky studoval v Praze na německé univerzitě a pak působil na Chebsku a byl odsunut. Koncelebruji s ním. Pěkně káže o vděčnosti. Zde je na důchodě, zve nás na faru. Bratr Josef zná rodinu jeho švagra. Dvě hodiny spolu mluví po našem to jest hlučínským nářečím, občas česky, občas německy. Všechny zvyky v Hořticích, jak je pamatuje ze svého dětství, popsal v tomto nářečí a nahrál to na kazety. Ty nejzajímavější nám pouští. Zpátky se vracíme pěšky sami a chvíli nám trvá než po tmě najdeme správnou cestu k hotelu.

Úmysly modliteb : za oběti druhé světové války. Za prvé děkujeme za mír. Nabízíme smír za všechny hrůzy, zvláště za ty, o kterých včera byla řeč. Prosíme za urovnání a odpuštění pro živé i zemřelé.

Citát dne: Po celé Evropě jsme doma.

22. den pouti - středa 16. května - sv. Jana Nepomuckého, celý den poprchá, za poledne jen zataženo

Werneck v 8.30 - Zeuzleben v 8.50 - Mühlhausen (SW) v 9.24 - Arnstein (MSP) v 10.25 - Heugsrumbach v 12.20 - Rürcheheim - Mündesheim v 12.12 - Hallsheim v 12.32 (odpočinek) - Binsfeld v 13.45 - Thüngen v 14.15 - Stetten v 15.48 - Karlstadt v 16.08 (16.45)

Celkem 32 km, 7 a půl hodiny na nohou, dohromady už 637 km

Ráno mi bratr Jiří přeje k svátku, ostatní se přidávají, pak se všichni fotografujeme se s majitelem hotelu, zapíšeme se do jeho knížky a vyrážíme dál na západ. Právě zde jsme přetnuli jednu větví svatojakubské sítě, která se sbíhá v jižním rohu Německa a pokračuje dál přes Francii jako takzvaná dolní cesta. Stezky, které se sbíhají o kousek východněji a vedou přes Švýcarsko, vytvářejí takzvanou horní cestu. Jsme v kraji Mohan-Spessart. To druhé je jméno lesů, které tvoří největší souvislý lesní celek v celé (západní) Evropě. Je tam samá mlha, v zimě její mrznoucí chuchvalce vypadají strašidelně, což dalo vznik pověstem o strašidlech ze Spessartu. Celý den jdeme vedle Mohanu po polních cestách, místy po cyklostezkách, několikrát jej překročíme ze břehu na břeh. Odpočíváme na klidném místě u fotbalového hřiště, je tam stůl a dvě lavice, vedle je altánek. Vejdu do něj, je tam starý gauč, položím se na něj, po chvíli se pode mnou propadne. Zůstávám však ležet, mít nohy nahoře není zase tak špatná poloha pro poutníka.

Míjíme také alej mladých lip, u každé je napsáno jméno dárce, možná i pečovatele o ten který strom. Vidíme také reklamu na stavební pozemky, 605 euro za qm, za kvadrát, tedy čtvereční metr. Je tam připsáno, že na každé dítě bude pěti procentní sleva.

U měst i obcí jsou hned u vstupu na tabulích jména partnerských obcí a měst, bývá jich více, z různých zemí. Například Karlstadt, kam večer přicházíme, má družbu ve Francii, Velké Británii i v bývalé NDR.

Na místní faru jsem poslal email, žádná odpověď nepřišla, ale povzbuzení tím, jak to dopadlo v Bambergu, jdeme rovnou k ní. Po prvním zazvonění a oznámení, že poutníci jsou tady, se ozývá příjemné: „Už jdu.“ Přijde pan farář, hned nabízí vodu, pak pozve spolupracovníci a ta nás zavede na bývalou kaplanku. V současné době je prázdná, proto ji

opravili a přízemí upravili jako dva pokoje pro poutníky do Compostelly. Jsme první, kteří tam přespí. Konečně se mi podaří koupit mobil, protože oprava poškozené obrazovky by stála si dvě třetiny ceny nového přístroje. Kupujeme také zásoby jídla, protože zítra je Nanebevstoupení Páně a to je den volna. Snažíme se také koupit pár věcí, které bychom nechali v kuchyňce pro poutníky, kteří tam přijdou po nás. Večer jedeme s kaplanem P. Apollinaire do kostela sv. Rodiny. Mladý kněz pochází z Konga, dříve se ta země jmenovala Zair, předtím Belgické Kongo a úplně předtím Kongo. V Německu si dodělává doktorát a zde působí jako kaplan. Kostel je moderní, na předměstí, odpoledne jsme kolem něho šli. Byl postaven jako základ nové farnosti na sídlišti, dnes ovšem už není farní, se starým městem tvoří opět jedinou farnost. Říkám si, že by to možná dopadlo stejně, kdybychom postavili v Meziříčí na sídlišti nový kostel. Takhle jsme dali přednost kaplím na více místech. Mnozí se ptají: „Proč se staví nové kaple, když je nedostatek kněží?“ Odpověď je: „Právě proto!“ V kapli se lidé mohou sejít a sami se pomodlit. Většinou to do kaple nemají daleko, takže mohou přijít častěji.

Při mši svaté jsme už oslavili Nanebevstoupení Páně, byly při ní jen ministrantky, jako vždy zde v Německu se vybíralo, a byly krásné zpěvy. Varhaník využil více písní, pokaždé dal na světelnou tabuli číslo písně a číslo sloky. Lidí bylo dost, ze všech věkových kategorií a všichni nadšeně zpívali. Po mši svaté jsem to řekl panu kaplanovi, jak to bylo pěkně sestaveno, že ty písně nás uváděly do tajemství svátku a průběhu mše svaté. „Však jsem je také vybíral já“, odpověděl mi. Podobně to měli sestaveno a promyšleno i v ostatních farnostech. Až mi bude někdo říkat, že Němci na rozdíl od nás jsou pedanti a puntičkáři, namítnu mu, že pravý opak je pravdou. Kolikrát se u nás hraje jen jedna píseň, otrocky se zpívají ke svatému přijímání jen dvě sloky, protože ta dotyčná jich víc nemá. Zde je všechno pěkně sestavené, často mají i různé vhodné písně na místě ordinária.

První cizí řečí, kterou se pan kaplan učil, byla francouzština. V ní se, jak známo, nevyslovuje ani H ani Ch. Víím, že proto dělá němčina Francouzům potíže. On však vyslovoval h i ch naprosto přesně. Pochválím ho za to a on říká: „Dalo mi to dost práce než jsem se to naučil, ale chtěl jsem mluvit dobře německy.“ Pak ještě přijde řeč na africké země, na to přejmenování a podobně. Mezi řečí si postěžuje, že když Evropané udělali hranice, rozdělili lidi tím lidí naprosto uměle, roztrhali rodiny. Chtěl jsem se zeptat, jestli je to opravdu tak živé a bolestné i po sto letech, ale už nebyl čas.

Po mši svaté jsme zváni na schůzi spolku pro obnovu lesní kaple. Nejprve si všichni pochutnají na místních uzeninách, my také a vydatně. Pak jsou projevy, vyznamenání dobrodincům a pak mohu všem přečíst naše poselství. Lidé tleskají a pak se s námi baví, hlavně pěší poutník do Compostelly, který tam šel v jednom kuse přímo odsud. Je to zdatný šlachovitý stařík, v mládí sloužil u elitních průzkumníků v Bundeswehru, takže je na námahu zvyklý.

Večer znovu poznávám, že nic není náhoda, ale všechno je řízení Boží, podobně jako nic není samozřejmost ale dar. První na nový mobil volá sestra Valéria. Ráno chce vyjet z Trenčína a pozítří ráno by přijela do Rothenbuchu. Proto chce vědět, zda dodržujeme plánované zastávky a budeme tam. Potvrzuji a říkám jí, že se už na ni těšíme.

Úmysly modliteb: za zpovědníky v den jejich patrona sv. Jana Nepomuckého. Děkujeme za možnost zbavit se hříchu, vnitřně se uklidnit a usebrat a najít svou cestu. Nabízíme smír za zanedbávání svátosti smíření a nevyužívání možností, které dnes jsou. Prosíme za všechny zpovědníky, duchovní rádce a exercitatory a všechny, kterým oni slouží.

Citát dne: Poutník všude bratra má, sem tam se i sestra najde.

23. den pouti - čtvrtek 17. května - Nanebevstoupení Páně, celý den prší, večer svítí slunce
 Karlstadt v 8.30 - Mühlbach v 8.45 - Steinsfeld v 10.15 - Hausen v 10.30 - Sendelbach v 11.53 - Lohr am Main v 12.12 (odpočinek) - Rechtenbach v 14.24 (malý odpočinek) - Rothenbuch (AB) v 17.00 hodin
 Celkem 33 km, 7 a půl hodiny na nohou, dohromady už 670 km

Ranní mše svatá začíná v osm, druhá v deset, ale mnozí farníci šli pěšky do blízkého poutního místa Mariabuch už brzy ráno. Neprobudili nás, probouzíme se až o půl osmé. Utíkáme proto do sakristie pro požehnání, které máme dostat soukromě před mší svatou, pak rychle pojíme a vyrážíme ztichlým městem. Jdeme po silnici do mírného kopce, přestalo pršet a ukázalo se slunce. Najednou se za námi ozve zvláštní zvuk. Otáčím se a bratr Josef rozplácnutý na silnici! Zavíral deštník, zakopl přitom a uklouzl na mokřím asfaltu. Na okamžik mám strach, ale on se zvedá, sbírá brýle, které mu vypadly a jde dál. Bohu díky!

Opouštíme řeku Mohan, která zde dělá malý oblouk a pak velký čtverec. Stoupáme do kopců, a v rovinkách mezi poli po rovných cestách pokračujeme na západ. Předjíždí nás pan farář, který jede na polední poutní bohoslužbu. V kostelích jsou mše svaté jako ve svátek, v jedné obci zahlédneme, jak tam jde rodinka s děvčátkem v bílých šatech. Vidíme kolem sebe dost pastvin s ovci. Za poledne znovu klesáme do údolí, v Lohru odpočíváme na náměstí, ačkoli drobně prší, nic si nekupujeme, protože jsou otevřeny jen kavárny s drahými věcmi, pak jdeme znovu do kopců do Rothenbuchu, kde máme končit. O půl třetí jsme v Rechtenbachu u kostela. Bratr Jiří radostně oznamuje, že jsme na místě a všichni to rádi slyší, protože počasí je nevlídné. Musím je však zklamat a říci, že se mýlí. Ráno jsem cílovou stanici oznámil nezřetelně, v seznamu ji přečetli moc rychle a proto bratr Jiří vše směřoval sem. Rothenbuch však má dvě písmena jiná, o jedno méně a je o dvě hodiny dál. A musí se ještě do kopce.

Chvilku si odpočineme v kostele sv. Mikuláše. Vedle stojí pomník padlých z krásného místního načervenalého kamene. Seznam padlých na frontě a nezvěstných během druhé světové války je dvakrát tak delší než seznam z té první. V tom druhém jsou i názvy míst, kde padli. Je tam i Sicílie, Normandie a mnohokrát Stalingrad, zvláště u těch nezvěstných. Devadesát tisíc jich tam uvízlo v kotli, všichni šli na Sibiř a jen 6 tisíc se jich za 12 let vrátilo. Padlých bylo daleko více a to na každé straně. Na pomníku je nápis: Unser Opfer sei euch Mahnung zur Frieden. Naše oběť ať vás nabádá k míru. Je to působivé, ještě dlouho o tom mezi sebou hovoříme a probíráme to ze všech stran.

Konečně začínáme klesat lesní cestou do údolíčka, kde už vidíme kostel v Rothenbuchu. Jsou tam dvě sestry z kongregace sv. Rity, už nás čekají. Živě odpověděly na naše první internetové oznámení. Hned nás pozvaly na pobožnost se zpěvy z Taizé. Je tam necelých dvacet lidí, zpívá se německy a latinsky a nakonec i česky. Vzadu v kostele jsou fotografie padlých vojáků z farnosti, je zajímavé, že u nich hoří svíčky. Není divu, vždyť jejich děti nebo sourozenci nejsou ještě tak staří. Mši svatou máme sami v domácí kapliče na faře. Ani jedna sestra na ni nepřijde, byly už ráno a teď nám chystají večeri. Při ní probíráme pastorační situaci. Po společné večerní modlitbě nám sestra Nicole dává požehnání na dobrou noc.

Přírodní zajímavosti: vše je z červeného pískovce

Úmysly modliteb: za bloudící a chybuující. Děkujeme za všechny, kteří se vrátili na správnou cestu. Nabízíme smír za ty, kdo bloudí a tváří se, že je to správné a dávají tím pohoršení. Prosíme za návrat do otcovského domu a odolnost vůči špatnému příkladu. Citát dne: Pout' není žádná procházka, vždyť ani život není cesta rájem.

24. den pouti - pátek 18. května - slunečno

Rothenbuch (AB) v 8.45 – 5 poutníků - Waldaschaff v 10.48 - Winzenhohl v 13.30 - Aschaffenburg v 14.25 (odpočinek) - konec Bavorska v 18.00 - Herreshausen (DA) v 20.05 - Babenhausen v 20.35 (21.00)

Celkem 40 km, 11 hodin na nohou, dohromady už 710 km

Sestra Valéria volala, že přijede autobusem v 6 hodin ráno. Bratr Jiří jí jde naproti. Vráti se sám. „Nikdo nepřijel, osobně jsem do autobusu vstoupil a žádná žena v něm nebyla.“ Jsme smutní, ale za pět minut je sestra Valéria na faře. Vystoupila o zastávku dříve, protože ucítila vůni pečiva a řekla si, že v pekárně někdo už bude a poradí jí, kde je fara. Tak se i stalo, je velké přivítání, bohatá snídaně a pořádná svačina na cestu.

Po ní je ranní modlitba, kterou vedou sestry samy, i když dostaneme také slovo, pak starší sestra požehná odznaky pro novou poutnici.

Místní lesník nám poradí zkratku přírodou, bratr Jiří ho pro jistotu poprosí, aby mu ji ukázal, on ho naloží do terénního auta, projede to s ním. Jak se vrátí, hned vycházíme. Cesta vede těmi spessartskými lesy, připomínáme si krátce děj filmu Strašidla ze Spessartu.

Na konci trasy, kterou ukázal lesník, hledáme její pokračování, chvíli váháme, pak se musíme trochu vrátit a když po dvou hodinách od vyjítí konečně vstoupíme znovu na asfaltku, jen se ohlédnou na silniční ukazatel a s hrůzou čtu: Rothenbuch 6 km. Nikomu to však neříkám. Aspoň jsme se pořádně prošli přírodou.

Ve Waldaschaffu vidíme v parčíku uprostřed městečka směrovku, na které je napsáno Clonakilty, pod tím Cloich na Coillte a vedle toho 1381 km. Je to anglický a domorodý název partnerského města a přesně tolik kilometrů je to odtud vzdušnou čarou až na jižní pobřeží Irska, kde se toto tři a půl tisícové město nachází.

Každé město a dost vesnic má družbu s městy či obcemi více evropských zemí a jejich jména a znaky mají hrdě vystavena hned u svých vstupních tabulí. Říkají jim partnerské město, Partnerstadt. Kromě toho byl někde i název Pattenstadt, město kmotr. A následovalo jméno města ze střední nebo východní Evropy, kde žili Němci několik století až do roku 1945. To jsme viděli i v Aschaffenburgu, posledním městě v Bavorsku, kam ráno přijela sestra Valéria. Znovu tam s námi došla v půli odpoledne. Jeho partnerskými městy jsou od roku 1956 Perth ve Skotsku, od roku 1975 Saint Germain en Laye u Paříže a od roku 1996 maďarský Miskolc. Je zajímavé, že u prvního názvu nebyla vlajka Velké Británie, ale skotský kříž svatého Ondřeje na modrém poli. U obou dalších byly trikolory vždy s červenou a bílou, ta svislá pro Francii ještě s modrou a vodorovná pro Maďarsko se zelenou. Aschaffenburg je zároveň kmotrovským městem pro Kraslice v Čechách. Na náměstí je tabule, že se zde 15. 8. 1970 sešli rodáci z Graslitz (proto mají Kraslice dodnes ve znaku korunované G) a připomněli si 600 let od povýšení svého rodiště na město právě Karlem IV.

Pak přecházíme most přes Mohan a na něm potkáváme člověka, který se s námi zastavuje. Bydlí v Cáchách a všiml si nápisu na mušli. Dáváme mu všechny své letáčky. Jdeme

parkem, který zřejmě vznikl na místě vybombardované čtvrti. Není moc velký, ale stačí k tomu, abychom se poztráceli. Po chvilce jsme už zase spolu a chystáme se na poslední úsek v Bavorsku.

Nejdeme po silnici, protože ta je v pátek večer přeplněna auty. Odbočíme na lesní cestu, to znamená že si jeden až dva kilometry přidáme. Nevidíme tedy znaky na hranicích mezi zeměmi. Guten Tag začali říkat už před jeho hranicemi, ale vyslovovali to Gutentach. Večer docházíme do Babenhausen a máme za sebou 38 km a sestra Valéria jen 3 hodiny spánku, protože v autobuse nemohla usnout. Všichni jsme unaveni, konečně vidíme kostel, je však evangelický. Hledáme ten katolický, protože na faru jsem psal. Odpověď sice nepřišla, ale po dobrých zkušenostech z minulých dní jsme šli přímo tam. Bylo však zavřeno, nikdo se neozýval, na telefonu mluvil jen záznamník. Pokoušeli jsme se zazvonit u několika vilek v sousedství. Nikde žádná odezva. Bylo ještě sice světlo, ale už pozdě večer, a oni zřejmě viděli jakési podivné lidi a měli odůvodněné obavy. Proto jsme začali uvažovat o přespání venku v parčíku kolem kostela. „Já bych tady neusnula“, řekla sestra. Proto jsme bratra Josefa nechali hlídat zavazadla a vydali jsme se hledat pro sestru nějaký levnější hotel. Poslali nás na kraj města.

„Kolik by stál pokoj tady pro paní“, ptáme se majitele.

„49 euro se snídaní.“

„To je moc, nevíte o něčem lacinějším“, ptáme se naprosto naivně a zřejmě i dost nešikovně.

Majitel se ptá, jakou cenu jsme si představovali.

Říkám, že třicet euro.

„Nedivte se, zde jsme blízko Frankfurtu, pozemky jsou drahé. No dobrá, bude to mít za třicet euro, ale bez snídaně.“

A co vy, kde spíte“, ptá se dál.

„My si nějak poradíme.“

„Jak poradíte?“

„No, nějak to dopadne.“

„Počkejte, vy jste poutníci?“

„Jsme.“

„Tak tu zůstaňte všichni, dám vám dva pokoje a zadarmo.“

„My máme ještě jednoho, který hlídá zavazadla.“

„Ano, budou to dva pokoje po dvou.“

Sestra se hned ubytuje, protože její zavazadla jí neseme a má toho opravdu dost. Ráno jsme jí řekli, že to bude jen 24 km. Tak jsem to měl v napsáno v plánu, ale byl to zřejmě překlep, mělo tam být 34 km jako v ostatních etapách toho týdne. Se zacházkami a po lesních cestách a pak k hotelu to nakonec bylo celých čtyřicet. A hned první den.

My se vracíme ke kostelu, asi jeden a půl kilometru v noci, bratr Karel ale zůstává spát v přírodě, my dva na radu bratra Jiřího bereme střechu nad hlavou v každém případě. Tím spíš, že je to zadarmo. Jdeme opět do hotelu, kde je vše nachystáno. Z jakéhosi ostychu říkáme, že si dáme spacáky na zem, že nenarušíme připravené postele, když nic neplatíme. Za chvíli přijde jeden pán z obsluhy a posílá nás nahoru do postelí tak rozhodně a říká přitom několikrát slovo šéf tak důrazně, že rádi poslechneme. Bohu díky!

Úmysly modliteb: za Čechy a Slováky. Děkujeme vše, čím se oba národy navzájem obohatily a ze podařilo vše v klidu uspořádat. Nabízíme smír za to, čím jsme se v

minulosti navzájem zraňovali. Prosíme za to, aby oba národy přinesly do Evropy dobrý křesťanský příklad a trochu naděje.

Citát dne: Dějí se neuvěřitelné věci.

25. den pouti - sobota 19. května - slunečno, za poledne zataženo

Babenhausem v 7.11 - Eppertshausen v 10.00 - Urberach (OF) v 11.45 (odpočinek) - Offenthal v 14.00 - Langen v 15.15 (17.00)

Celkem 24 km, 6 hodin na nohou, dohromady už 734 km, i když podle rozpisu to mělo být jen 690

Ráno se scházíme před hotelem s bratrem, který spal pod širákem, majiteli nabízíme aspoň symbolickou úhradu, rázně vše odmítá. Pak říká, že jeho manželka sní o pěší pouti do Compostelly. Dává razítko do poutního deníku bratra Jiřího a když vidí nápis Kladno na jeho bundě, říká, že tam na letišti lítal sportovním letadlem. Zve nás na snídani, děkujeme a říkáme, že pospícháme, dává tedy pokyn obsluze u baru, ti nám každému zabalí dvě obložené housky a přidají vodu v láhvi. Ještě ukazuje přímou cestu a spolu s námi se vyfotí. Jdeme dost dlouho lesem, potkáváme běžkyni, poradí nám dobře. Následuje jen několik málo obcí v průmyslové krajině.

Před polednem říká bratr Jiří: „Musíme si něco koupit, abychom pro jistotu něco měli, zítra v neděli bude všechno zavřeno.“ Zastavíme se ve velkoobchodě. Spolu si koupíme jedenapůlkilový bochník a rozdělíme si ho, přikoupím asi 20 deka krájeného sýra zataveného v igelitu a nějaké vločky. Ty jsou z toho nejdražší. Baťoh ztěžkl a večer mám jedenáctý puchýřek, sice malý, ale je tam.

Za poledne odpočíváme u kostela sv. Havla v Urberarchu. Je to první zavřený kostel, kolem kterého jdeme. Už nejsme v Bavorsku. I všudypřítomné automaty na cigarety už patří jiné firmě.

Brzy odpoledne jsme v Langen, kde chceme v neděli odpočívat. Je to už jedna z posledních far, které se „neozvaly“ takže jsem celkem klidný. Zatím to dobře dopadlo a včera to skončilo přímo zázračně. Celý den si to opakujeme a usuzujeme, že na pana hoteliéra zapůsobilo, jak se tři zarostlí chlapi starají o to, aby paní měla kde spát. V té chvíli si asi představil svou ženu jako osamělou poutnici na cestě do Compostelly a úplně změnil přístup.

Blízko hlavního náměstí v Langen je luterský kostel, právě se tam chystá svatba, oddávat bude paní farářka. Na chvíli nakouknu, má černý oděv a bílé tabulky. Uvede obřad, pak se začne hrát píseň, ona si jde sednout mezi lidi. Lidé však moc nezpívají, je slyšet pouze hru varhan. Před kostelem jsou hasiči, chystají ženichovi a nevěstě slavobránu z hadic naplněných vodou. Ti chlapi vypadají přesně jako naši hasiči, hned bych mohlo jmenovat několik známých z Laviček či Studnic, tak se jim v uniformě podobají. Na novomanžele také čekají muži a ženy v římských vojenských oblecích. Jsou tam s nimi i postavy Keltů, mezi nimi Obelix, je skutečně pěkně obézní. Také oni blahopřejí novomanželům a fotí se s nimi.

Pak hledáme katolický kostel, je až na druhé straně náměstí a je malý a starý. Je zasvěcen Panně Marii a není u něho fara. Ta má být u nového kostela na sídlišti na opačném konci Langen. Když tam přijdeme, zjistíme, že kostel sv. Alberta Velikého je otevřený, ale nikdo tam není. V sakristii je jen náhradník, kostelník prý odjel, farář také, čeká se zastupujícího kněze. Ten přijede až z Mohuče, sloužím s ním. Představuje mne, dovolím si na konci mše

svaté přečíst naše poselství. V sakristii mu říkám, že bychom si zde chtěli dva dny odpočinout, ale že zatím nemáme nic domluveno. On to řekne nahlas všem spolupracovníkům, ti po chvilce debaty zavolají farní sekretářku, která také byla na mši svaté. Sáhne do kabelky, předá jim klíče od farní klubovny a oni nás do ní uvedou. Ještě nám řekne, abychom klíče v pondělí ráno dali do poštovní schránky na faře. V klubovně hned vedle najdeme vše, o čem jsem psal v každém dopise: že nám stačí místnost, kde budeme moci rozložit spacáky a matračky, které si neseme sebou, a kde bude voda na umytí. Není tam sice žádná sprcha, ale za to kuchyňka, kde je varná konvice, nějaká káva a trochu cukru. Víc se o nás nikdo nestará. Opravdu jsme si klidně odpočinuli, ale snídaně v pátek zůstane posledním teplým jídlem až do úterý, když nepočítám kávu a čaj, které nám ochotně vaří sestra Valéria. V neděli bychom si ve městě mohli něco koupit, ale pizza nám připadá jako málo muziky za moc peněz. Takže půl bochníku chleba a čtvrt kila sýra a nějaké vločky musí spolu s třemi svačinkami stačit na čtyři dny, z toho tři v pohybu, protože v pondělí půjdeme pořád ještě přes les a louky. A stačilo. Dodnes se divím, jak jsme mohli podávat takový výkon při tak malém příkonu. A bratři Karel a Josef měli přísun ještě nižší a shodně tvrdili, že poutník se musí postit. Znovu to přepočítávám na velkomeziříčské poměry. Jako bych každý den kromě neděle šel pěšky do Bíteše a zpět a potom na zádech přenosil 100 metrů uhlí z náměstí do kůlny ve dvoře. Přemístit deset kilo na zádech na vzdálenost 30 kilometrů je přece z hlediska fyzikálního stejná práce jako deset tisíc kilo na vzdálenost 30 metrů.

Večer je dlouhý, slunce zapadá až před desátou hodinou, využívám času k zašití všeho potřhaného. Bratr Karel si pochvaluje: „To je pohoda, jeden si zašívá, druzí odpočívají. Je tady klid a sucho, co lepšího by si poutník mohl přát. I já už mám za sebou polovinu, tomu jsem zpočátku ani nechtěl věřit.“

Přírodní zajímavost: první kvetoucí ječmen.

Úmysly modliteb: za děti, které letos jdou k 1. svátosti smíření a k 1. sv. přijímání.

Děkujeme za to, že je můžeme připravovat. Nabízíme smír za to, že některým jde jen o to první svaté přijímání a vědomě už nechtějí dál chodit. Prosíme za to, aby tento den byl začátkem pěkného vztahu s Pánem Ježíšem, přítelem na život a na smrt. Vlastně jen na život, protože díky jemu máme i po ukončení této pozemské etapy života připraven nový v nebi u jeho i našeho Otce.

Citát dne: Mladí, klidně sed'te dál, nastojíte se ještě dost, až budete staří. (Citát je odezva na to, že když je potřeba někam zaběhnout, ochotně to vždy udělá nejstarší z nás, zatímco ostatní jsou rádi, že mohou dál odpočívát.)

26. den pouti - neděle 20. května – VII. velikonoční – den modliteb za sdělovací prostředky, slunečno

Odpočinkový den v Langen

Ráno se vyspíme, jdeme na devátou mši svatou k Panně Marii. Jsou zde samí starší lidé, všechny služby při mši svaté mají ženy. I rozdávání Těla Kristova. Kněz jim je podá ještě před svým přijímáním, což by asi nemělo být. Zvykám si na to, ale nemohu si zvyknout na málo poklekání. Pořád mám v paměti první mši svatou v cizině. Koncelebroval jsem ji až po roce 1989 ve Francii. Všemmu jsem rozuměl, všechno bylo krásné, až na to, že starší ministrant v dlouhé bílé říze přinesl Tělo Páně ze svatostánku na oltář úplně stejným způsobem jako před chvílí přinesl konvičku a tácek na umytí rukou. Samozřejmě, že

každý předmět přibližně stejné váhy a velikosti neseme stejným způsobem, ale právě předáním a pokleknutím se dá vyjádřit, že neneseme něco, ale Někoho. A to mi zde často chybí (u nás také). Proto si myslím, že poklekání není nikdy dost.

Kaplan, který sloužil, nic o internetu neví, posílá nás zpět do nového kostela na předměstí. Jdeme tam kolem nového evangelického kostela sv. Pavla s celým centrem a se zvony umístěnými venku na poměrně nízké stoličce. Koncelebruji tam v 11 hodin a mši svatou obětují za děti, které jdou u nás k 1. svatému přijímání. Ministrují zde chlapci i děvčata, poctivě pokleknou. I zde jsme viděli slavnostní přinášení evangeliáře a pak jeho ukládání na ambonu. Je to vždy moc pěkné a velmi uctivé. Všechny kostely ve městě tvoří už jednu farnost, sloužím s druhým kaplanem, zase mohu přečíst všem naše poselství.

Při mši svaté se zpívají různé písně, na zdi je ukazatel, který má vždycky mléčnou barvu, takže vůbec není vidět. Pokaždé když se začne zpívat, se na něm rozsvítí dvě čísla: číslo písně a číslo té sloky. Takových tabulí je v kostele vždy více, takže skutečně každý může vidět, kterou sloku má právě teď zpívat. Už se těším, že zavedu nové ukazatele čísel, s dvěma řádky, protože poutník má vždycky přispět k pokroku doma.

Po mši svaté se zpívá píseň mariánská, dvě sloky, během té první stojíme před oltářem, odcházíme až na tu druhou. Vzpomínám, jak u nás jsou často jen mešní písně, žádná jiná se nepřidá. Kdysi to byl veliký pokrok, to, co kněz četl latinsky, lidé zpívali česky. Dneska je to však brzda. Často má mešní píseň málo slok ke svatému přijímání, ta poslední už nic nezpestrí. Zde je to po této stránce pěkné a promyšlené. Výsledkem je, že zpívají všichni a opravdu rádi.

Nemohu si však zvyknout na jiné místní zvyklosti (anebo snad zlozvyklosti). Někde čte celé přímluvy jen laik, kněz naslouchá i úvodní a závěrečné modlitbě. Ještě víc mně ruší, když kněz po proměňování přerušuje eucharistickou modlitbu, najde papírek, za koho je sloužena mše svatá a čte to. Ty úmysly jsou často tak kostrbatě zadány jako u nás.... a za její tetu a dva bratry a ostatní příbuzné... Skutečně to ruší, ale bylo to všude. S klidem by se to přece mohlo dát do přímluv, bylo by to logické. Na druhou stranu je zase pěkné, že se zde při nich vždy ohlašuje, na co bude sbírka.

Vkládat jména příbuzných do středu mše svaté je už opravování modliteb církve.

Vzpomínám, jak přítel kněz podával v nemocnici panu prelátovi Nováčkovi Tělo Páně. Modlitbu po jeho přijetí pak říkal svými slovy. „Otče, prosím o modlitbu církve“, řekl na to pan prelát. Opravdu záleží na tom, čí slova použijeme, čí autoritu uznáme, vždyť liturgie opravdu není naše dílo, ale božské! Jinak by to nebyla už bohoslužba, ale pořad od lidí. Na Slovensku mají OMŠE, někdy si s bolestí říkám, že by nějakou mši svatou u nás také mohli nazvat OMS – one man show - pořad jednoho muže, který sám improvizuje. Při kázání to vlastně jinak nejde, ale bohoslužba jako taková má přece řád.

Má také svůj název. Už si přesně nevzpomenu, zda to bylo tady anebo už v Bambergu, ale pročítal jsem program bohoslužeb na příští týden. Bylo v něm uvedeno více kostelů a ještě více názvů pro mši svatou. Ohlašovali, že bude mešní oběť, jindy eucharistická slavnost, pak dětská mše, někde také slavnostní bohoslužba, i dětská bohoslužba, mše svatá. Byly tam ještě další názvy a marně jsem si lámal hlavu, podle jakých měřítek to pojmenovávali. Možná to mělo svá skrytá pravidla, že místní lidé hned poznali, jaká ta bohoslužba bude, zda se zpěvem nebo bez něj a podobně. Možná se autor ohlášek vyžíval v pestrosti a nápaditosti?

Po mši svaté se ptám na možnost jít k internetu, pan kaplan však nezná heslo k farnímu počítači, ale říká, že večer něco zařídí. Hned po poledni to udělat nemůže, protože jde s

mladými hrát fotbal. Říkám, že se tedy uvidíme po májové, která je v 17 hodin. To tu ještě nebudu, domluvme se na 19. hodinu. V sakristii nám říká jeden ze spolupracovníků: Ich bin Prohazka – a ví, co toto slovo znamená.

Po mši svaté je křest. Ve městě se křtí dvakrát za měsíc, pokaždé v jiném kostele. Dnes jsou zde tři děti, všichni čekají u vchodu, kaplan je přivítá, všechno dělá podle předpisů. V kostele pak čte evangelium od ambonu jedna maminka, kněz potom káže.

Dopoledne jsme si všimli, že nedaleko je internetová kavárna. V ní strávím 4 a půl hodiny, z nichž tři hodiny píšu zprávu, protože dost času mi zabralo vyzvedávání pošty a různé úpravy. Naštěstí to vše stojí jen 4 půl euro, protože jsem si nedal nic k pití. Vedle mě se mezitím vystřídalo více lidí, slyším samé exotické asijské jazyky, všichni využívají internetu k telefonování.

Cestou z kavárny si všímám podvečerního ruchu ve městě. Vidím zde plno lidí původem mimo Evropu. Mladé Indky hrdě kráčejí s kulatým bříškem.

O půl sedmé přijíždí pan kaplan, vezme naše poselství, jemně ho upraví a vytiskne a namnoží, abychom měli leták na rozdávání. Bratru Jiřímu ukazuje cestu až do Mohuče a půjčí mu mapy. Když pak bratr Karel srovnává náš originál s výrazy, které použil kaplan, žasne nad jeho mistrovskou řečí. Říkám mu, ať se nediví, že to je kazatel, který umí využít slova. Hned to jdu znovu opravit do internetové kavárny, aby to i na děkanských stránkách bylo co nejsrozumitelnější a nejkrásnější němčinou. Bude to jen chvilka, musím to mít opravené za deset minut, takže to bude stát jen půl euro. Tu první půlhodinu chci využít celou, takže ještě něco opravuji a vylepšuji na svých stránkách, a ono to najednou přeskočí na další. Tu by bylo škoda jim nechat zadarmo, nakonec je z toho hodina, tak ta obrazovka dokáže připoutat. A přitom až na nutné výjimky se nedívám na cizí stránky. Ani jsem nevěděl, že tam naše biskupství přidalo patrony všech kostelů v diecézi. Když jsem to pak chtěl po našich programátorech ručně, řekli mi, že už to tam dávno je. „Promiňte, že jsem si toho nevšiml, já se dívám jen na své stránky, když je doplňuji a opravuji.“ „To nemůžete, kdyby to tak dělali všichni, tak by ani ty vaše nikdo nečetl.“

Úmysly modliteb jsou dány dnešní nedělí, která je dnem modliteb za sdělovací prostředky. Děkujeme za možnosti, které má dnes církev a za to, že konečně se může šířit pravda.

Nabízíme smír za to, že se někdy šíří zlo a chválí hřích. Prosíme zvláště za Rádio Proglas, Televizi NOE, Katolický týdeník a všechny lidi pracující v sdělovacích prostředcích, aby šířili dobro, pravdu a krásu.

Citát dne: Hlad nemám, ale něco bych pojedl.

27. den pouti - pondělí 21. května - vedro, za poledne v dáli bouře

Langen v 6.12 - Mörfelden (GG) v 8.05 - Rüsselsheim v 11.10 (odpočinek) –
Bischofsheim - Gustavsburg – konec Hesenska v 16.25 - Mainz (MZ) - Rýnsko-Falc v
17.00 (18.30)

Celkem 36 km, 8 a půl hodiny na nohou, dohromady už 770 km

Vycházíme po šesté hodině, brzy opustíme město a jdeme lesní cestou. Slunce právě vyšlo, tak před sebou vidíme dlouhé stíny ukazující přímo na západ. Pořád na západ. Na místní poměry je to moc brzy, obchody otvírají až v 9 hodin, školní autobusy mají vyhrazeny zastávky od 7 do 9 a od 12 do 14 hodin. Potkáváme jen běžce a běžkyně. Jdeme kolem frankfurtského letiště, letadla nám burácí nad hlavou každých pět minut. Podle Marshallova plánu, který naši tenkrát odmítli, mělo toto letiště stát u Prahy.

Dvakrát přecházíme dálnici, pod sebou vidíme v obou dvou směrech vždy několik proudů aut. Máváme na ně z mostu, odpovídají nám blikáním, někdy i zatroubením. Procházíme hesenskými městečky, v jednom vidím sídlo notáře. Má na svém domě znak Hesenska, nikoli státní, ale zemský. U nás je všude jen ten státní, nic proti němu nemůžu mít, ale musí být i na víkách na kanalizaci? Někdy to cítím skoro jako modlářství. Vypráví se, že jeden kněz se v padesátých letech dostal před soud za urážku státu, aniž věděl jak. Šel volit a ve volební místnosti si nesundal klobouk. A byl tam státní znak, on jej tím urazil a za to ho odsoudili.

O tři čtvrtě na deset máme za sebou 750 kilometrů. Tedy já a bratr Josef. Společně jsme odhadli délku kroku na 75 centimetrů, to znamená, že od začátku pouti mám za sebou milion kroků. Důvod k tomu, abych poslal děkovné (a trochu i chlubitě) SMS všem známým.

Potkáváme i školáky, jsou už asi na výletě, dost je jich barevné pleti. Kousek dál ve vilové čtvrti vychází z jednoho domku mladá maminka se třemi dětmi. Celá je zahalena šátkem, dvě její děvčátka ještě ne. Vidíme i další mladé ženy zahalené v šátku. Vždy mají sebou děti. Samy jsou takové bledulinky, jak by řekla maminka. Chtě nechtě je srovnávám s opálenými mladými (i staršími) místními ženami, které běhají ve dne i v noci, často se psem, občas ve dvojici, někdy i samy. Jsou pěkně opálené, mají urostlé tělo, jehož pružnost a štíhlost sportovní úbor ještě zdůrazní. Je vidět, jak o ně dbají. Jen si říkám, jestli také tak dbají o svou duši. Ty bledulinky vypadají na první pohled smutně, jaksi zakřiknutě, úplně jinak než jejich sportující kolegyně. Jaké to bude s jejich vnitřní krásou! Které jsou šťastnější? To je otázka! Sami ji těžko zodpovíme. Přímo se nikoho zeptat nemůžeme.

Proto bude zajímavé slyšet něčí názor. Třeba komentátora německé televize, evangelického teologa Petra Hahneho: On k tomu píše:

Emancipační myšlenka ponechat dítě sobě samému nebo je svěřit cizí osobě, aby se rodiče mohli rozvíjet ve své profesi, již není považována za nemorální, ale spíše za pokrokovou. Přitom nám každý dětský psycholog potvrdí, že výchova není žádné vedlejší zaměstnání, které bychom vykonávali po skončení pracovní doby. Malé děti potřebují aspoň jednoho stálého rodinného příslušníka, který jim bude odpovídat na otázky, a to po celý den.

To, že zažíváme překvapivou změnu trendů v oblasti rodinného života, dokazuje článek v levicově orientovaném (dnes již zaniklém) magazínu Tempo. Není třeba k němu dodávat žádný komentář: „Říkali nám, že rodina je špatná. Říkali nám, že rodina ničí osobnost.

Lhali nám. Rodina je stále ten nejlepší ze všech způsobů života. Jen ona zprostředkovává lásku, štěstí a bezpečí. Alternativní způsoby života ztroskotaly. A proto: plod'te děti!

Zakládejte rodiny! Nic nemluví proti a mnoho mluví pro. Ženy by zase měly zůstat doma. Mít děti je mnohem víc vzrušující než 98 % všech zaměstnání. Vsadíte se?“ Jen pomyslete: V jakém světě vyrůstají tyto děti? Jak jsme na tom s přívětivostí k dětem, objasňuje zážitek, o němž mi vyprávěla ministryně sociálních věcí Dolního Saska Ursula von der Leyen. Při cestě do USA vstoupila se svými sedmi dětmi do supermarketu a vedoucí obchodu ji se zářivým úsměvem zdravil: „You are blessed!“ (Jsi požehnaná). O několik měsíců později šla s dětmi do německého supermarketu a byla přijata se slovy: „Hlavně ať tu na nic nesahají!“

Ve smyslu stavebním by se cesta Bavorskem dala nazvat Kolem křížů a Božích muk. Cestu přes Hesensko bych nazval podle další úvahy Petera Hahneho Mezi křížem a šátkem. Všechno má totiž hlubší souvislosti. A o nich právě v této úvaze píše:

Zatímco ještě před nedávnem byl Velký pátek jedním z největších křesťanských svátků, a to nejen kvůli tomu, že se jedná o den pracovního volna, nýbrž také proto, že utichl veřejný život, tak nyní berlínské lokály nabízejí v den, kdy si připomínáme Kristovo ukřižování, návštěvníkům více než stovku nočních párty. Některé programy mají cynické názvy jako „Pověste ho výš“ nebo „Ukřižování“. Člověk si jen mimochodem představí, co by se stalo, kdyby k něčemu srovnatelnému došlo na Jom Kippur v Izraeli nebo během Ramadánu v Saúdské Arábii. Není divu, že Peter Scholl-Latour mluví o pohrdání, které projevují věřící muslimové vůči dekadentnímu západnímu světu.

Nespoutaná svatokrádež je pouze dalším z hřebíčků do rakve naší kultury. „Ztráta studu je prvním příznakem slabomyslnosti“ (Sigmund Freud). Nemůže to zkrátka dobře dopadnout, když už nás nic neposvěcuje, tedy nic nedotknutelného a nemanipulovatelného. „Protržení hráze“ i u posledních tabu způsobuje nezadržitelnou, smrtící potopu ve všech chráněných oblastech naší společnosti.

Pro televizního komika tureckého původu Kaya Tamara (SAT 1 - komediální pořad Co koukáš?), který si zcela otevřeně dělá legraci i z cizinců, jsou podle jeho vlastních slov „vtipy o islámu tabu“. Dovolil si to jenom jednou. „Po roztrpčených dopisech, že jsem pomluvil svaté symboly, jako je šátek, jsme se tohoto horkého železa už nikdy nedotkli,“ říká a zcela výmluvně dodává: „Chtěl bych se dožít vyššího věku než 30 let.“

Ale my už jsme se dostali tak daleko, že můžeme vykázat kříž, symbol tolerance, milosrdenství a lásky k člověku, ze školních tříd a zasedacích sálů. A přitom je „zodpovědnost před Bohem a lidmi“ zakotvena nejen v ústavě SRN, nýbrž některé spolkové země jsou podle vlastní ústavy zavázány k výchovnému ideálu „v úctě k Bohu“. Učitel, který hovoří proti kříži, bude nejspíš také dyslektik, neboť si zjevně neumí přečíst ústavu země, která ho zaměstnává.

A to nemluvím o náboženském dodatku k přísaze, který je ovšem již nyní zamlčován. Spolkový prezident Horst Kohler řekl při své inaugurační řeči 1. července 2004: „Svou přísahu chápu jako závazek přispět k obnově Německa. Osobním kompasem mi přitom je křesťanský obraz člověka a vědomí, že lidské konání je v posledu jen konáním provizorním.“

Když byla zrestaurována budova Říšského sněmu a po přestěhování vlády do Berlína jakožto sídlo Spolkového sněmu znovu vysvěcena, stalo se tak na přání jeho předsedy a vyznávajícího katolíka Wolfganga Thierseho. Proběhl i oficiální obřad požehnání. U schodů pod nápisem „Německému lidu“ byly čteny žalmy, přítomní se modlili Otčenáš a za doprovodu pozounů se zpíval chorál „Bože, chválíme tebe“. Přes prosbu církve se při stěhování nového úřadu kancléře nic takového nekonalo. Když poté oba členové bavorské zemské synody děkan Michael Wehrwein a Fritz Schroth poslali do úřadu ručně zhotovený dřevěný kříž, byl jim vrácen s poznámkou, že pro něj nikde není místo... Tolik sami Němci.

My jsme zde sice neviděli žádnou mešitu, ale ani kapličku nebo kříž. Kostely byly během dne zavřeny.

Odpočíváme v parčíku na okraji průmyslového města Rüsselsheim. Na jeho západním konci se rozprostírá automobilka Opel. Dlouhou dobu jdeme kolem jejích plotů a zdí, míváme brány, které mají pořadové číslo kolem sto osmdesáti. Dál pokračujeme na západ po rovinách, kde se pěstuje zelenina, kolem hrází, které je ochraňují před rozvodněným Mohanem. Vidíme i zvláštní výpustě, které mají při povodních navést přebytek vody tam, kde tolik neuškodí. Vedle nás jsou i ovocné sady, některé se dokonce právě ruší.

Vzpomínám, jak se pořád u nás naříká, že kvůli Unii jsou na tom naši zemědělci špatně, jak musí něco zaorávat a podobně. Zde to bude asi stejné, jen s tím rozdílem, že lidé pořád nenaříkají, neshádějí to na druhé, ale sami se do něčeho pustí.

Postupujeme směrem k soutoku Mohanu s Rýnem a míříme do klínu, který s ním svírá. Těsně nad soutokem přecházíme samotný Rýn po lávce vedle železničního mostu, na tom místě je 393 metrů široký, po spojení s Mohanem bude mít téměř kilometr. Hned za mostem začíná Mohuč, německy Mainz, její české jméno vzniklo z latinského názvu Moguntiacum. Pod místního arcibiskupa kdysi patřily celé Čechy, až Karel IV. vymohl Praze samostatnost, tady arcibiskupství. Hned na kraji města najdeme podle adresy bydliště člena řádu rytířů Kristových, kterému jsem psal, že se u něho zastavíme. Žádal jsem ho o nocleh v domnění, že je to duchovní a má ve správě faru. On je však laickým členem řádu, dokonce jeho pokladníkem a se svou ženou bydlí v rodinném domku. Ve stejné ulici je církevní škola, což nás ještě více utvrdilo v přesvědčení, že to je adresa fary. Když dostali můj dopis, odpověděli poštou, že to nepůjde, ale to už jsme byli na cestách. Manželka nám dá vodu, on několikrát telefonuje, obleče se a zavede nás do středu města. Po cestě nám vše vysvětluje, své město zná velmi dobře. Vysvětluje nám také městský znak, kde je kolo, protože jeden ze zakladatelů, biskup Willigis, byl synem koláře. Proto mu také podle pověsti říkali: „Vrať se k svému otci, dělej s ním kola a nám se do toho nepleť.“ On však se nedal odradit a přes svůj skromný původ plnil svůj úřad výtečně. Tak výtečně, že se nebál ani nepopulárních opatření. V roce 976 vynesl nad aschaffenburgským zpěvákem Gozmarem rozsudek pro otcovraždu jménem svým i jménem svých přísedících biskupů wormského, pražského a moravského. Pro nás je to písemný důkaz, že dílo svatých bratří soluňských na Velké Moravě neskončilo vyhnáním jejich žáků, ale pokračovalo dále. Jméno toho biskupa se však nezachovalo, pravděpodobně to byl Vracen, o kterém se zmiňuje Kosmas.

Je slunečný teplý podvečer, připadám si jako někde na Riviéře. V parcích jsou datlovníky, fíkovníky, jedlé kaštiny, stromy a keře ostříhány podle francouzského vzoru. Však také za francouzské okupace byla Mohuč hlavním sídlem posádky i místodržitele. Celé město jakoby dýchalo kulturou a vědou, k níž Němci ve světovém měřítku tolik přispěli. Proto je občas slyšet otázku, jak je možné, že tak vzdělaný národ se dal Hitlerem a jeho řečmi tak obalamutit. Ani se nedivím, když vidím, co lidi u nás čtou a jak tomu věří. Za omyly se platí – i zde bylo bombardování, při kterém bylo zničeno 80 procent města. Rytíř se nám ani nepochlubí, že právě tehdy jako mladý kluk, velice obětavě pomáhal při ochraně před bombardováním, s nasazením vlastního života předával zprávy, přivolával pomoc. Dostal za to železný kříž ještě od hitlerovských úřadů. Jeho pomoc byla tak velká a tak obětavá (a tak občanská), že nová vláda mu dala vyznamenání za zásluhy.

Zavede nás k sestřím ve středu města a přispěje nám na ubytování u nich. Spíme tam jen tři, dva skauti jdou do přírody. Bratr Jiří jim to neschvaluje, soudí, že to ve velkém městě není bezpečné. Oni si to nakonec pochvalovali. Snažím se to vysvětlit sestřičce a říkám jí, že to jsou skauti. Nechápe, tak říkám aspoň skauting, ani toto slovo nezná, ale přebere si to po svém Řekne mi na to: Kamping a tím je to pro ni vyřízeno. Zaplatíme nocleh, na jídlo je už stejně pozdě. Rytíř zavede bratra Jiřího ještě k semináři, kde odevzdává mapy půjčené od kaplana, a přitom mu ukazuje další pamětihodnosti, které on pak zase ukáže dalšího dne nám všem. Koupí nám aspoň něco studeného k večeři, spíše svačině.

Chci si vyprat, ve sprše je jen maličké mýdlo, jinak nic. U záchodové mísy je jakýsi voňavý přípravek na čištění. Aby mi ty kalhoty neproděravěl, napadá mě, když se na něj

podívám. Proto opatrně napustím do umývadla teplou vodu, přípravek v ní rovnoměrně rozmíchám a pak peru. Povedlo se. Jsou čisté a voní a večer v okně uschnou.

Mezitím si sestra asi přečetla naše poselství a podrobnosti o naší pouti, protože pode dveřmi najdu obálku, kde píše, že nám vrací peníze a že nás tři zve na snídani, ale svačinu že připraví pro všech pět, i pro ty z kempingu. Měli jsme platit 3 x 18, slevila na 50, ty jsem jí dal jako jednu bankovku. Teď mi to vrací ve třech: je tam jedna oranžová a dvě modré. Oranžová je desítka, modré budou dvě dvacítky, říkám si. Jenže tam je modrá jen jedna, zatímco ta druhá je šedomodrá – tedy pětieurovka. Buď se spletla nebo nám mohla jen výrazně slevit. V každém případě vracím těm dvěma jejich podíl, z příspěvku od rytíře jim doplácím rozdíl a zbytek dělím pěti a rozdávám všem. Jdu poděkovat sestře, ptám se jí na možnost sloužit mši svatou. Říká mi, že ona se v sakristii nevyzná a že sestru, která to má na starosti, už nemůže přivolat, protože je pozdě. A skutečně bylo.

Přírodní zajímavosti: První kvetoucí vojtěška a žito, první načervenalé třešně.

Dnes se modlíme za Matici Velehradskou, protože její výbor má schůzi. Jako jeho předseda jsem se už předem omluvil. Děkujeme za to, že mohla vzniknout. Nabízíme smír za všechna váhání. Prosíme za to, aby přispěla k zvelebení Velehradu po všech stránkách, ale hlavně k větší úctě k svatým bratřím soluňským a k zapálení ohně, kterým oni hořeli.

Citát dne: Dobrý člověk ještě žije.

28. den pouti - úterý 22. května - slunečno, za poledne zataženo

Mainz (MZ) v 6.55 (8.25 konec města) - Budenheim v 9.10 - Ingelheim v 12.30

(odpočinek) - Gaalsheim v 15.20 - Kempten v 15.37 - Bingen v 16.04 (17.00)

Celkem 35 km, 8 hodin na nohou, dohromady už 805 km

Ráno se vydatně nasnídáme, je to první teplé jídlo od pátečního rána, protože během těch dní jsme nikam nezašli. Dostáváme svačinu, větší porce jsou pro ty pro bratry, kteří si pochvalují, jak se venku krásně vyspali. Bratr Jiří využívá znalostí, které získal včera, všechno nám ukazuje, pouze sochu vynálezce knihtisku Jana Gutenberga, který zde žil 1452 -1455, vidíme jen zdáli, takže si nemůžeme šlápnout na 50. rovnoběžku, na které je postavena. Opět na mě dýchá atmosféra francouzských měst, ve středu města je cítit, že tudy kráčela historie, ale my opět pod jistým vedením našeho navigátora pospícháme přímo ven. Trvá dlouho než projdeme všechna jeho předměstí. Na výpadovce je řada kamiónů, asi nějaká nehoda, proto čekají, pojďme honem dál. Ani se nedíváme na značky. Najednou si však jeden z nás všimne, že mají trička s českými nápisy. Zastavíme se a dáme se do řeči. Žádná nehoda, ale čeká se na vyložení řepkového semena od nás.

Únava už je poznat, po dvou hodinách chůze mně začíná bolet za krkem. Kromě puchýřů bolí každý týden něco. Dá se s tím jít, ale přece jen se na to musí myslet. Nejprve to začalo v lýtkách, pak přišly na řadu stehenní svaly, pak v křížích, pak pod lopatkami a teď za krkem. Říkám si, co bude, až mi to vleze ještě výš – do hlavy. A vzpomínám na kardinála Špidlíka, který si nemohl před Janem Pavlem II. kleknout a omlouval se mu za svá nemocná kolena. Papež mu řekl, že má stejné potíže, ale že mohou být oba rádi, že to začíná od nohou a ne od hlavy.

Bratr Jiří právě dovršuje svých milion kroků. Při té příležitosti chci jmenovat i bratra Karla čestným milionářem. Čestný doktor má titul Honoris causa – doslova to česky znamená z důvodu cti. Jemu bychom mohli také dát Oneris causa – z důvodu břemene, protože jeho tři zavazadla se opravdu těžko nesou a navíc ještě stále těžknou, protože do nich ukládá

všechny zajímavé tiskoviny. Marně mu nabízím, že z nich uděláme balík a pošleme ho poštou. Říká, že by to nebylo poutnické. Sestra Valéria má také puchýře, ale drží se statečně.

Jdeme pořád stezkami mezi poli na levém břehu Rýna, vesnice jsou ještě více vlevo po našem boku, ani do nich nevcházíme, takže za poledne odpočíváme u hřiště s prolézačkami. Po poledni jsme v cíli dnešní etapy - v Bingen. Toto město se skládá ze tří částí, které jsou spojeny, takže je to opravdu nekonečné. Pouze v této spolkové zemi, v Rýnsku-Falci, jsou názvy měst tak popletené jako u nás, že totiž napřed napíší velkým písmem název obce, kde je sídlo úřadu, a až pod to menším písmem skutečný název té obce, do které právě vcházíte. V ostatních spolkových zemích, ale také v Itálii to bylo přesně naopak a pěkně podle pravdy: Nahoře velkým jméno obce, pod tím menšími písmeny, kam patří z hlediska úředního i okresního. V samotném Bingen jsme až před pátou. Nakupuji pohlednice, abych poslal všem našim dobrodincům v Německu, těm českým posílám SMS. Pohlednici do vlasti posílám jen Maruše, která mi v Praze dala písemné přáníčko, a do lékárny, odkud mě vybavili tolika náplastmi. Bratr Karel shání známky, což je zde potíž, v žádné trafice je nemají, není z nich žádný zisk. Když přijdeme k faře a zvoníme, nikdo se neozývá. To je vlastně předposlední fara, kam jsem psal a z které nedošla odpověď. Čekáme v parku na mši svatou, mezitím prohlížíme baziliku sv. Martina spojenou se svatou Hildegardou z Bingen. Čtvrt hodiny přede mší svatou se hlásím v sakristii, tam už jsou připraveni všichni pomocníci, říkají, že jistě budu moci koncelebrovat, ale že musím počkat na pana faráře. Ten přichází těsně předem, vše schvaluje, stačím mu ještě něco říci o naší pouti a už se začíná, naprosto přesně. Mše svatá je zádušní, kněz nás vítá a představuje, říká, že máme dnes malé kulatiny, 800 kilometrů. O zemřelé se zmíní velmi krátce v úvodu mše svaté, kázání nemá. Pak ho prosím o možnost přespání, ani se nezmiňuji, že jsem sem už psal. Říká přesvědčivě a účastně, že to u něj opravdu nejde, dlouho telefonuje na různá místa, nakonec volá děkanovi a ten nám nabídne farní sál, pod podmínkou, že nám nebude vadit, že v sousedním sále má právě zkoušku farní dechovka. Souhlasíme, zavezou nás tam. Místní kněz nám ještě říká, že ráno v šest hodin je v kostele modlitba a po ní že dostaneme snídani. Muzikanti to trochu zkrátí a na konec nám zahrají českou polku.

Přírodní zajímavosti: Vidíme prvního čápa, je velmi blízko, Jiří ho fotí, vidíme první kvetoucí bílý jetelíček.

Kulturní zajímavosti: Když se blížíme k Bingen, vidíme na druhé straně Rýna na samém kopci vysokou sochu. To budou asi Nibelungové, říkáme si. Bratr Jiří hned připomíná stručný obsah této oslavné báje, která mimochodem vedla k dopsání našich slavných rukopisů Zelenohorského a Královédvorského. Naši nadšenci si je vymysleli, aby ukázali, že i Slované mají své hrdiny. Až později se dozvídám, že je to jezdecká socha Germánie. V mém slovanském srdci se pochopitelně hned ozve něco proti. Jsem však poutník a navíc host. Proto není správné se ukvapovat, ale jak říká Jan Ámos Komenský, vzdělávat se. Vzdělání je nejlepší lék proti válčení, říkal tento biskup a vychovatel. Až později jsem vyčetl z průvodců ve francouzštině, že tato socha byla postavena po vítězství nad Francouzi u Sedanu. Tehdy konečně zabrali Němci i druhý břeh Rýna a obsadili Alsasko Lotrinsko. Tím oddálili nebezpečí překvapivých útoků ze západu a hlavně si mohli říci: Už jsme jednotní, už jsme spojili své síly, máme mocný stát, už nás z té západní strany nebude nikdo ohrožovat. Sousoší tvoří kromě symbolické ženské postavy Germánie a anděla míru a anděla války i postavy všech německých knížat a vládců, kteří vstoupili do

nové, Druhé říše. Celé to stálo milion dvě stě tisíc marek ve zlatě, z toho lidé vybrali mezi sebou při lidové sbírce celý milion. Tak kladně se na to tenkrát dívali, aniž tušili, že velké státy znamenají velké boje a také velké množství padlých, vdov a sirotků.

Je zajímavé, jak se dnes vztahy s Francií a tím i názor na hraniční řeku Rýn změnil. Němci s úsměvem pozorují francouzské děti, které na výletě plují po Rýně a při spatření sochy Germánie křičí: „Jé, Jana z Arku.“ A jak sami napsali, jejich srdce se přitom také usmívá. Kdo by se neradoval z míru a spolupráce.

Úmysly modliteb: naše i slovenské diecéze. Děkujeme za to, že máme biskupy, že funguje ČBK i BKS a že mají dost spolupracovníků. Nabízíme smír za to, co se nezdařilo. Prosíme za dary Ducha svatého pro ně i jejich týmy.

Citát dne: Řešení se vždycky najde.

29. den pouti - středa 23. května - dopoledne kouřmo, odpoledne polojasno

Bingen Budesheim (MZ) v 7.17 - Trechtingshausen v 9.05 - Niederheimbach v 10.45 - Bacharach v 11.40 – hlavní odpočinek - Oberwesel (SIM) v 14.25 - St Goar Loreley v 15.50 - St Goar v 16.05 (v 16.30 na místě)

Celkem 32 km, 7 hodin na nohou, dohromady už 837 km

Ráno v šest hodin jsme připraveni. Vyjdeme ze sálu a vidíme, že pan děkan je také vzhůru, otvírá garáž, v ní pak kufr svého auta, skočí do něj pes a oba odjíždějí. Jdeme do kostela, kde v šest začíná svatodušní nověna. Je na ní 20 lidí, vede ji jáhen a spolupracovnice, zpívají se zpěvy z Taizé, pak mají společnou snídani ve farním sále. Je to jako ve Skutcích apoštolů, jáhen je obsluhuje u stolu. Aspoň devět dní v roce žijí jako první křesťané – den zahájí modlitbou a společným jídlem a pak jde už každý do své práce. K snídani mají housky s máslem, rostlinným tukem a marmeládou. Pro nás přinesou navíc sedm vařených vejce a diví se, že nás je jen pět. Sníme všechno a rádi, i dalších pět housek, které pokládají vedle zatavených sýrů a salámů se slovy: „To máte na cestu.“ Říkáme si, že si ty věci rozbalíme opravdu až na cestě a housky hned namažeme a sníme. Přinesou housky podruhé se stejnými slovy. Bratr Jiří pochopí, že jsme to přehnali a hned je rozkrojí a vkládá do nich, co tam patří. Mezitím nám sousedky přisunují další marmeládu a máslo. Konec novény budou kvůli nám mít o chlebě a vodě!

Pěšky sestupujeme do Bingen, podle řeky Nahe, kterou pak překročíme v mylném domnění, že jsme se dostali na druhou stranu Rýna. Zůstaneme však pořád na jeho levém břehu. Celý den pak jdeme těsně podle něj v úzkém údolí, kterým se zařezává mezi pohoří Taunus a Hunsrück. Po obou stranách jezdí pořád vlaky tam a zpět, na hladině plují obchodní i zábavní lodi, na obou stranách vidíme hrady, opravdu Romantický Rýn, jak tu všude připomínají. Na hladině zahlédneme také plovoucí pořádný špalek. Pluje tak rychle jako my. Odhadujeme to na 5 kilometrů za hodinu. Pak se trochu vzdálíme a odpočíváme v městě Babarach, také je také v seznamu UNESCO. Jaké je naše překvapení, když odpoledne zase uvidíme stejný špalek, tedy zřejmě na 99,9 procent tentýž. Kde asi čekal, zatímco my jsme odpočívali, dva bratři a sestra celou dobu hladem. S bratrem Jiřím jsme šli do města, on kvůli razítkům, já kvůli namnožení letáků. Však mně to dalo moc shánění a paní z kanceláře ještě více práce. Proto jsem si dovolil bohatý poutnický oběd - chlebovou bagetu a litr mléka. Sochu Lorelei – víly, která v nejužším místě Rýna zpívala plavcům, a ti se pak utopili, nezahlédneme.

Konečně jsme v cíli dnešní etapy, ve městě St Goar, které je pojmenováno podle poustevníka, který zde žil v šestém století. Uložíme u ubytovně pro mládež – Jugendherberg - kromě dvou našich skautů, kteří zase dávají přednost vlahé noci májové... Když jsem v těchto ubytovnách přespával na svých cestách autostopem po Francii před 38 lety, brali tam pouze lidi do 35 let a bylo oddělené ubytování pro kluky a holky. Teď tam vezmou i staré i mladé i děti a není žádné rozlišení, ani na záchodech ne. Dnes je v St Goar mše svatá jen v nemocnici a právě skončila, kostel je zavřený, nechceme už paní kostelnici rušit, proto mši svatou nesloužím. Je to už podruhé v tomto týdnu a je to škoda. Kdyby se opravdu chtělo, asi by to šlo zařídit a každá z mých současných (a zároveň dočasných) oveček by to přivítala. Odborně řečeno: Kdo chce, hledá způsoby, kdo nechce, hledá důvody. A to bude citát dnešního dne.

Od bot mám rozdržený palec zhora, proto si večer беру lehkou obuv. A připomínám, že „Tři dny L.O.“, tedy tři dny lehká obuv byl zápis, který si z ošetřovny rád odnášel u svého jména každý voják. Všichni se pak chvíli bavíme před zavřeným kostelem a pozorujeme večerní ruch na náměstí. V zahradní restauraci naproti se něco chystá. Míří tam svátečně odění lidé, mladí i staří, a každý sebou nese něco zabaleného. My tři zpod střechy pak jdeme na malou večeři do tureckého bufetu. Potkáme mladou ženu z Prešova, je ráda, že si může promluvit rodnou řečí. S majitelem se brzy budou brát.

Přírodní zajímavosti:

Zblízka vidím plavat po Rýně divoké husy s mláďaty, vlastně poprvé v životě ve volné přírodě, mají jen čtyři housátka. Vidíme první rozkvetlou pupalku velkokvětou, tzv. noční pannu. Její velké květy se otvírají až po západu slunce a to velice rychle, během několika vteřin, žlutě září do noci a ráno při prvních paprscích slunce hned úplně uvadnou.

Úmysly modliteb: řeholní a zasvěcený život. Děkujeme za to, že se mohly staré řády a kongregace svobodně obnovit a že vznikly i nové instituty zasvěceného života. Nabízíme smír za špatný příklad, který vznikl při navrácení majetku a za špatné zprávy, které se o tom šířily. Prosíme za nová povolání k řeholnímu a zasvěcenému životu.

Citát dne: Kdo chce, hledá způsoby, kdo nechce, hledá důvody.

30. den pouti - čtvrtek 24. května - ráno zataženo, odpoledne vedro

St Goar v 8.03 - Gründelbach v 8.18 - Mermischenhof v 13.15 - Buchholz v 15.40

(odpočinek) - Brodenbach (MY) v 18.50 - Löff v 19.00 hodin

Celkem 33 km, 8 a půl hodiny na nohou, dohromady už 870 km

Snídaně je v ceně, dáváme si samou zdravou výživu, venku už čekají odpočatí a krásně vyspaní bratři a vyrážíme ze St Goar. Dnes zkratkami, protože cyklista duchodce, který s námi spal, říkal, že silnice v našem směru má velké stoupání a radil cestu lesem. Byla ještě příkřejší. Unavila nás všechny. A časová úspora to také nebyla. Po třech hodinách jsme na kopci, vstupujeme na silnici a když se ohlédnou čtu na ukazateli, že do St Goar je to 9 kilometrů. My máme za sebou tři hodiny chůze včetně krátkého odpočinku. I tady platí, že po cestičce blíž, po silnici spíš.

Kvůli odřenému palci jsem si dovilil na kopci sundat vysoké kotníkové boty a vzít si sandály. Jak je to příjemné jít v lehké obuvi. Slunce začíná rozpalovat vzduch, rozpaluje i kanadské jedle, které rostou v lesích kolem nás a ty silně a příjemně voní. Místy však pocítím i silný závan opačného druhu, to když na můj nos narazí výpary z bot, které mám na baťohe. Jsou sice z kůže, ale mají navíc jakési membrány a ty páchnou jako staré

syrečky. V sandálech se mi jde dobře, napadá mě, že bych už v nich mohl dojít a velké boty někde zahodit. Je pravda, že samy o sobě nejsou těžké, ale v této chvíli už uvažuji o každém deku. Tuším, že to je nápad bláznivý a proto se s ním svěřuji bratru Jiřímu. Říká hned, abych to nedělal, že nevíme, co nás ještě čeká, že mohou třeba přijít deště. Byla to prorocká slova, deště sice nepřišly, ale mnohokrát jsem si na to vděčně vzpomněl, protože pak mi byly moc dobré.

Pak zase jdeme lesem, značky se ztrácejí. Turistické značení u nás doma je skutečně nejlepší, to musíme sebekriticky přiznat už po několikáté. Naštěstí se objeví udýchaný mladý cyklista, odhaduji, že nějaký velký a úspěšný pán, který může dbát o své tělo i v pravé poledne. Dobře nám poradí a my můžeme pokračovat. V další vesnici už víme, kterým směrem je ta další a vyrážíme tam. Nějaká paní nám však radí, ať nejdeme po silnici, že polní cestou tam přijdeme hned a že vede přímo tam. Poslechneme, cesta je pěkná, brzy však se octneme na rozcestí. Na mapě se nedá najít, obě možnosti jsou nejasné, proto se raději vracíme. Když jdeme kolem ní, cosi zase říká, ale už nereagujeme. Nevyžádané dopisy se nevracejí! Jistě chtěla poradit dobře, ale neuvědomila si, že to co je místnímu člověku jasné, protože v tom žije každý den, může být pro cizího i past. Byl jsem překvapen, když jsem u nás viděl, jak na Vysočině dává značky pro cyklostezku nějaká firma z Českých Budějovic. Před kýmsi jsem se tomu nahlas divil a on mi řekl: „Zadávají to schválně lidem z velké dálky, kteří to zde neznají, nic nepředpokládají a proto je naděje, že to označí přehledně a srozumitelně.“

Po silnici pak dojdeme k hospodě U kočky, která už je na mapě jasná a pokračujeme dál. Bratr Jiří citlivě využívá vrstevnic takže jsme brzy v Buchholzi, kde je odpočinek. Je už dost pozdě, překonali jsme hřeben mezi dvěma řekami, všichni kromě bratra Jiřího jsme unaveni a proto přímo padáme na zem v parčíku, který v tomto vedru také krásně voní pryskyřicí. Ani děti, které zde pobíhají v letním oblečení a vesele křičí, nás neruší. Z dnešní farnosti mi odepsali, vím, kdy a kde je mše svatá a uvědomuji si, že to nestihneme. Volám tam a omlouvám se za zpoždění.

Pak se pokračuje po náhorní rovinou po cyklostezce vedle silnice, je pěkný rozhled. Potkáváme tatínka s dvěma dětmi na kolech, zdraví nás Grüss Gott! Silnice se rozdvouje, stezka ji sleduje tam, kam nejdeme, musíme ji opustit. Naštěstí většina aut jede také druhým směrem. Začínáme klesat do údolí Mosely. Rozhled je čím dál lepší, za chvíli staneme přímo nad řekou, která pramení ve Francii a tvoří také hranici s mezi Německem a Lucemburskem. Teď se před námi leskne v podvečerním slunci. Nemůžeme se vynadívat. I po ní plují velké nákladní lodě, nejvíc je proslulá víny ze svých úbočí. Však také už kolem vinic jdeme. V první vesnici při ní prosíme o vodu z kohoutku, dostaneme však hned několik lahví. Pozorujeme lodní dopravu, obdivujeme kamenné zdi, které udržují vinice na příkrých svazích. Už vidíme cíl své cesty, pak ještě most postavený až po válce a jsme u kostela. Mše svatá byla jinde a v té chvíli končí. Jaké je naše překvapení, když tam je koncert, mužský sbor zpívá při májové pobožnosti bez kněze. Ještě víc nás překvapí tím, že zpívají i ruskou duchovní píseň.

Po pobožnosti jsme pozváni do fary, dostáváme zatím pečivo se škvarky, velice dobré a výživné. Hned se do něj pustíme a ani si nevšimneme, že to budí jakési rozpaky. To se vysvětlí, až přijede místní kněz. Z dopisů jsem věděl, že pochází z Nigérie a že je v této farnosti kaplanem a že bydlí mimo její hlavní sídlo. Tam jsem psal a oni mi odpověděli, abych potvrdil, že skutečně přijdeme a napsal to i panu kaplanovi, jehož emailovou adresu

vložili do textu. A já jsem odpověděl jen jim na sídelní faru. On si tedy mohl myslet, že to padlo. A až do mého telefonu v podvečer si to také myslel.

Nevyvedlo ho to však z míry, po mši svaté hned přijel, oblékl si africké oblečení a plně se nám celý večer věnoval. Nabídl nám kuře a ryby v omáčce s kořením, které si přivezl z domova. Pustíme se do jídla, všichni si přidávají až nic nezbude. Pak nám ukazuje, kde budeme spát a mimo jiné se zmíní, že v jednom předpokoji je malý oltář, kde slouží mši svatou. I my bychom tam mohli mít mši svatou, jenomže jsme právě dojedli a pak později už na to není mysl. Zase ta pohodlnost.

Celý večer strávíme v pěkném hovoru. Mluví se německy, bratr Karel překládá o sto šest. Otec Mike Joe byl doma už farářem, tady dále studuje, aby mohl být profesorem v kněžském semináři. Mezitím přijede jeho farář, je v mých letech a má silnou cukrovku, proto už nic nejí. Přiveze však moselské víno, bratři i sestra je velice ocení.

Na svého kaplana prozradí, že zde zavádí liturgický tanec. Bavíme se o tom velice podrobně, zná pochopitelně mentalitu africkou, ale poznal už i tu evropskou. Říká, že zde je to jiné, ale nesouhlasí s naším názorem, že Evropané jsou studení. Proto po vysvětlení sám tancoval při obřadech Vzkříšení, které jsou vrcholem liturgického roku. A lidé to přijali pěkně. Bylo to delší, ale nevadilo jim to. U nich doma by jim vadilo, kdyby bohoslužby byly krátké. Když tam kněz nekáže půl hodiny, lidé mu vyčítají, že to odbyl a diví se, proč se pořádně nepřipravil. Mše svatá tam i s tanci trvá dvě až tři hodiny a nikomu to nevádí, naopak. Při obětím průvodu se tam nenosí jen chléb a víno jako u nás v Evropě, ale skutečné dary pro kostel, pro farnost i pro chudé. Může se tedy přihodit, že lidé přijdou na mši svatou a vrátí se z ní obdarováni i takříkajíc hmotně, třeba si z kostela domů přivedou kozu, kterou věnuje bohatší člověk a farář ji pak přidělí někomu potřebnému.

Říkáme také, že jsme dnes po delší době opět viděli kříže. Naposledy jsme kolem nich procházeli v Bavorsku. Řeknou nám na to, že Bavoři jsou zbožní a byli pořád. Hitler tam sice svolával své fanatiky do Norimberka, ale lidé ho nebrali. On sám řekl, že bude mít vyhráno až lidé v Bavorsku se budou místo Grüss Gott (Pozdrav Pán Bůh) zdravít slovy Heil Hitler. Oni to nikdy neříkali, takže on nemohl nic vyhrát. Pan farář z Alken, který nemohl pamatovat Hitlera, o něm sám začne mluvit. Po první světové válce byla bída, za výmarské republiky to bylo opravdu špatné. Pak přišel Hitler. A začalo se to měnit k lepšímu. Lidé sehnali práci, vydělali si peníze. Zmizela nezaměstnanost a už nebylo vidět tuláky. Všude se stavěly pěkné dálnice. A lidé nechtěli vidět nic jiného, měli klapky na očích. Kněz si v té chvíli položí obě dlaně vedle očí, aby podtrhl, co říká. Nechtěli vidět, že dálnice se dělají kvůli válce, pro zrychlení přesunu vojsk, nechtěli vidět, že lidé byli zavírání, židé pronásledováni. Sami si ty klapky nasadili. Říkám si v té chvíli, že u nás to platí dodnes. Nejsme ochotni vidět zločiny komunismu. Dáváme si sami klapky vedle očí, někdy přímo před ně.

Zde po válce vyhlásili spojenci program tří D: denacifikace, demokratizace, decentralizace. A splnili ho. Zločinci byli potrestáni, všichni, kteří se odvážili postavit Hitlerovi jsou uznáváni, sami jsme viděli pamětní desku plukovníku Staufenbergovi. Stát je řízen demokraticky a je rozdělen na spolkové země, které jsou samostatné ve všem, kde to jde.

U nás demokracii máme, jsme za to vděční, decentralizace pomaloučku začíná, kraje dostaly jakési pravomoci. Ale pořád je to všechno bráno jen ze středu, z centra. Vůbec se nedbá na to, že republiku netvoří jen Čechy, ale také Morava a Slezsko. Česká pošta

rozvází balíky a roznáší psaní nejen v Čechách, vozí je i občanům, kteří jsou jiné než české národnosti.

Denacifikaci nepotřebujeme, ale debilševizace je zatím jen prázdné slovo. Když si to jedna strana dala do volebního programu, i křesťané proti tomu protestovali. V Katolickém týdeníku č. 29/07 se ptali Luboše Hrušky, autora Památníku obětem zla v Plzni, kam jsme, žel z časových důvodů nezašli. „Nepůsobí negativně na morálku společnosti, když lidé vidí, že zločiny komunistům prošly a procházejí bez potrestání?“ „Samozřejmě, že to působí na ostatní. Když není násilí trestáno a za zločinem nenásleduje spravedlivý trest, tak to škodí všem. Byl bych rád, kdyby se aspoň něco z té doby dostalo do učebnic a kdyby kantoři měli zájem dětem něco říci.“

Němci byli zpracováváni obrovskou propagandou. Goebbels na to šel opravdu vědecky. Mazaně používal všechny možnosti. A uměl převrátit skutečnost. Když německá vojska vyhnali od Moskvy, řekl, že vůdce je velice skromný, že nechce dělat přehlídku v poraženém městě, že do něj nevstoupí, ale že mu stačí, když je jeho vojáci rozstřílí. Ještě v březnu 1945, kdy už bylo všechno jasné, vyzýval lidi k obraně Berlína za každou cenu a tvrdil: „Vy se ubráníte, zaženete cizince pryč a to tak povzbudí celý národ, že vyžene vetřelce z celé země.“ Pak zabil své děti, ženu i sebe. Jeho propagandistické metody však naneštěstí přežívají dál.

Zajímavosti: Vidíme první zralé jahody. Opět vidíme kříže v přírodě. Jsou však menší než u nás, jenom něco přes metr. V kostele nacházíme poprvé německou pozvánku na pouť do Cách.

Úmysly modliteb: za spolupracovníky u nás i zde. Děkujeme za jejich ochotu. Nabízíme smír za všechna nedorozumění. Prosíme za ducha spolupráce mezi sebou, s kněžími a s církví vůbec.

Citát dne: Důvěřuj, ale prověřuj.

31. den pouti - pátek 25. května - slunečno, večer bouře, ale to už jsme pod střechou

Löf v 7.55 - Mörz v 8.05 - Kalt v 8.35 - Rüber v 9.17 - Kerben v 10.20 - Ruitsch v 10.36 - Weling v 11.40 (odpočinek) - Thür ve 14.05 - Mendig (MYK) ve 14.40 - Maria Laach (AW) v 16.00 hodin

Celkem 29 km, 8 hodin na nohou, dohromady už 899 km

Z Löf v údolí Mosely vystoupáme na horní planinu, po které je nádherný rozhled. Opět vidíme smrkové máje jako u nás, zahlédneme také první krmnou řepu, burgýnu, jak se jí u nás říká podle země původu Burgundska. Vesnice zde už nemají červené střechy jako u nás a v Bavorsku, je zde hodně břidlice a vše je do šeda jako ve Francii. Únava je veliká, všiml jsem si, že už po hodině chůze mě začínají od baťohu bolet ramena. Jdeme většinou po silnici, mám zase lehkou obuv a na začátku dne si to pochvaluji. Když pak jdeme po polních cestách, dostávají se mi do sandálů kamínky. Zastavuji se, abych je vyklepal. Na chvíli to pomůže, pak už to jaksi nejde. A dojde to tak daleko, že odpoledne bratru Jiřímu říkám: „Vy sami si jděte po té polní cestě, já to vezmu raději silnicí. Už mám toho vytřepávání dost.“ Nebyly to kamínky, mám tři nové puchýře, pěkně povedené uprostřed chodidel. Navíc se mi celý kotník jaksi uvolnil a začíná bolet. I to patří k dnešnímu úmyslu modliteb – za nepřátele. Lehká obuv nemusí být vždycky výhra. S těmi dnešními puchýři docházím k číslu 14. Do Říma jsem měl jen jeden, byla to pouť děkovná, letos je to pouť

kající, tak se není čemu divit. Pán Bůh vždycky bere naše slova vážně. Nakonec i lidé, o čemž svědčí to, že hlasování na internetu vyznívá také tímto směrem.

Jdeme ke klášteru Maria Laach u jezera Laach, jehož hladina je ve výšce 285 metrů nad mořem, o dvě stě deset výše než byla včera hladina Rýna. Jsme v sopečném kraji, jsou zde zdi z krásných černých kamenů. Když tam přijdeme, rozprší se, ale brzy to přejde. Bratři benediktini nás čekají, bratr ubytovatel mi za každou cenu chce odnést baťoh až na pokoj. Bere ho do náručí, ale asi to není moc pohodlné. Po usazení jdeme na modlitby, ale pořád nemůžeme najít dveře do kostela. V takovém souboru budov není divu. Nakonec se do něj dostaneme zvenku, ale sami, bez sestry. Účastníci nešpor mají připravené sešitky, kde je vše napsáno. Večeře je na dvou místech, my jdeme s mnichy do jejich jídelny, sestra s ženami do jídelny pro hosty. S námi tam je i několik mladíků, všechny nás předem nás upozorní na zásady při jídle a vysvětlí, že při něm nikdo nemluví, nevstává se z místa, vše zařídí obsluhující bratři, mísy s jídlem se podávají dál. Těsně před jídelnou nám všem opat podá ruku a uvítá nás. Jídlo je prosté, každý z hostů dostane navíc polovici smažené ryby. Mám dojem, že celkově jedí velmi zdravě. Jeden ze starších bratří pochází ze Šumperka. Rád bych sloužil mši svatou. Tu pro mne připravuje mladý mnich původem z Polska. Všude mne zavede, ale kvůli puchýřům chodím pomalu, takže než se spolu domluvíme, jsou ostatní pryč. Mysleli, že jsem na internetu, protože i na něj jsem se ptal. Není to však jednoduché, klášter má svá pravidla, podle kterých se vše řídí už po staletí, zde od roku 1220, kdy byla dokončena stavba v románském slohu, dodnes neporušená. Když nikoho ze svých spolupoutníků nenajdu, dám písemný vzkaz, dobelhám se do kaple a sloužím sám, pouze ke konci přijde sestra Valéria. Pak se sejdeme, vše se vysvětlí, z internetu už nic není, aspoň jdeme brzy spát. Velká bouře v noci mě sice vzbudí, ale hned usínám. Úmysly modliteb: za nepřátele. Děkujeme za vytrvalost ve zkouškách. Nabízíme smír za všechny nevěrnosti. Prosíme za nepřátele, protože to chce Pán Ježíš. Citát dne: Ora et labora (Modli se a pracuj) - benediktinské heslo.

32. den pouti - sobota 26. května - slunečno, večer bouře, ale to už jsme pod střechou
 Maria Laach (AW) v 7.45 - Wehr v 9.20 - Galenberg v 10.00 - Hain v 10.45 – Holzwiesen
 - Oberdürenbach v 12.30 (odpočinek) - Schlackerbach v 13.45 - Bad Neuenahr v 17.00 -
 Ahrweiler 18.10 hodin

Celkem 29 km, 8 hodin na nohou, dohromady už 928 km

Ráno jdeme na ranní chvály, je nás tam málo, sešitky už nejsou. Snídaně je v jídelně pro hosty, mezitím se mi podaří udělat jen pár kopií, o internetu není ani řeč. Přijde však bratr rodák ze Šumperka a přispěje nám štědře na cestu. Ani jsem si nestačil zapsat jeho jméno. Díky, Otče. Společná fotografie před branou a před bazilikou v Maria Laach. Pak jdeme vedlejšími cestičkami, dokonce i kousek přes dobytčí ohradu, pěkně s kopce do kopce, bratr Jiří si pochvaluje, že konečně je zajímavý terén. Krajina je opravdu k pohledání, skupinky stromů, nádherné obzory, mírná oblačnost. Ptáme se na cestu i jednoho Francouze, který nám pěkně vysvětlí další směr.

Pohybujeme se po svatojakubské stezce, ovšem v protisměru, z jihu na sever. Zase vidím její popis, kde je vypsáno, přes které vrcholy a které řeky v tomto úseku vede. Jakoby se přímo chlubil, kolik překážek musí poutník překonat. Ty řeky skutečně musí, ale ty kopce by šlo obejít. Ledaže by už i zde podlehl modernímu bludu, že cílem je cesta.

Já zatím tiše reptám na ty, kdo vedou značky místo pod kopcem přes něj, protože se mně jde opravdu špatně. Asi je to poznat i navenek, ale nechci kazit náladu a vytvářet napětí. Bratr Jiří něco vycítí a jako správný vedoucí řeší problémy podle Dona Boska. Bona cucina, bona disciplina. Kdo se nají, nezlobí. (doslova: Dobrá kuchyně, dobrá kázeň). Zatímco já odpočívám vleže a ostatní v sedě, on shání razítka. Přinese další v knížce a ohromný koláč v ruce. Říká, že pekař byl rád, že mu v sobotu odpoledne prodal poslední kousek. Možná to tak bylo, ale v každém případě to zvedlo náladu všem.

Ke konci odpoledne jdeme lesy, jsou tam rozhledny, doma bych tam rád vylezl, zde jasně říkám: Děkuji nechci. Uznávají mi to. Projdeme ještě lázeňským městem Bad Neuenahr na řece Ahru a dojdeme do Ahrweileru. S místním děkanem jsme si mnohokrát psali internetem. Hned mi odpověděl a napsal, že myšlenka jít pěšky do Cách je... eine tolle Idee... Hledám to ve slovníku a najdu, že to znamená bláznivý, praštěný. Teprve později je mi vysvětleno, že v lidové řeči se toto přídavné jméno používá na označení něčeho báječného. Dále napsal, že mně v tom podpoří.

Upozornil mě také, že právě na Letnice u nich je Weinfest – slavnost vína, něco na způsob vinobraní, které u nás bývá až na podzim. Psal jsem mu už v únoru a tehdy jsem ho prosil o pohostinství na dva dny s tím, že nevím, zda nás bude pět, patnáct nebo pětadvacet. To byl jen odhad, pak jsem mu psal dle skutečnosti, že budeme čtyři muži a teprve těsně před odjezdem jsme se zmínil o páté ženě. Celé město je vyzdobeno, na náměstí je slavnost v plném proudu. Brzy najdeme faru, zjišťujeme, že za pár minut začíná mše svatá. Před farou mně pozdraví mladý kněz a říká, že je zde první kaplan a že na faře s námi bude dnes spát i trevírský světící biskup, který v děkanství vizituje a biřmuje. Děkan ho asi doprovází, napadlo mě přitom. A když vidím v sakristii dalšího mladého kněze, připraveného ke mši svaté, říkám si, že to bude druhý kaplan. Připravíme se na mši svatou a jdeme na ni průvodem kolem kostela sv. Vavřince. Jakmile vyjdeme z budovy chrámu ven, všechno na náměstí ztichne.

Při mši svaté nás kněz vyzve, abychom se Otče náš pomodlili ve své mateřštině, pak se celý kostel modlí v mateřské řeči církve, latinsky. Na závěr přeje kněz všem Požehnané Letnice tak jako se u nás přejí požehnané Vánoce nebo Velikonoce. Opravdu u nás Duchu svatému ještě dost dlužíme. Jdeme na faru, ukazuje nám pokoje, připravuje povlečení a zve nás na večeři. To už začínám mít pochybnosti, které se ujasní, když se objeví biskup sám. Říká, že má za sebou biřmování a další bohoslužbu, že už večeřel. Pije jen vodu. Dáváme se všichni do řeči a mně teprve teď dochází, že sám děkan je velice mladý a má na faře jen jednoho kaplana.

Byl to velmi zajímavý večer. Zmíníme se také, že pro pěší pouť je ideální, aby baťoh vážil deset procent váhy těla. Biskup na to hned odpovídá, že by nesl jen sedm kilo, přitom je nejméně tak vysoký jako já. Je jedním ze tří světících biskupů v Trevíru a má na starosti 348 farností se šesti sty tisíci věřících. V této chvíli se stane zajímavá věc. Bratr Karel vše dokonale a hbitě překládá, ale protože se soustředí na těžká slova, skočí mu tam místo stovky tisícovka. Takže nám říká 3048 farností. Několik z nás si toho všimne a hned ho opravuje, ačkoli mu jazykově nesaháme ani po kotníky. Inu těžký je úděl tlumočnicků. Biskup každou farnost vizituje jednou za dva roky, na nic jiného nemá čas. Od revoluce byl v Praze jen jednou ačkoli by se tam rád ještě někdy podíval. Spolu s děkanem se trochu diví tomu, že mně můj biskup dovolil odejít na tak dlouho. Bráním sebe i jeho tím, že je to má dovolená, která ze zákona může mít až 25 dní. Díky dvěma květnovým svátkům je v těch 40 poutních dnech jen ta pětadvacítka pracovních. Probíráme další věci

z pastore, zde chodí sto procent pokřtěných dětí k prvnímu svatému přijímání a asi 80 procent potom k biřmování.

Děkan se také ptá, jestli jsme si zavčas objednávali ubytování. Nevím, zda to nebyla skrytá kritika. Zde to sice bylo tři měsíce předem, ale jinde až později, asi ve třetině případů jsme to neměli potvrzené. Na zítřek zatím nemáme nic, protože nejbližší fara je dost daleko a navíc už budeme v jiné diecézi.

Všichni jdou spát a já jdu na počítač. Začal jsem po desáté hodině, když poutníci ulehli a děkan po té, co mi vysvětlil, jak se pouští počítač, se s biskupem někam ztratili. Vrátili se o půl dvanácté, byli v tzv. kněžském civilu, zřejmě se šli podívat, jak se lidé na pouti baví. Poprosil jsem o vodu a pokračoval, zatímco šli spát i oni. A měli na to dost času, zítra je ve farním kostele mše svatá až v 11 hodin zřejmě kvůli té slavnosti. My půjdeme k sestřím uršulinkám na osmou, to jako bychom u nás šli na šestou. Když jsem s posledním týdnem hotový a chci jej ve 2 hodiny v noci uložit, vymaže se mi celá dlouhá zpráva, protože mezitím skončila lhůta na ukládání článků na naše stránky. Totéž se mi stalo už v Bambergu a zapomněl jsme se proti tomu pojistit, což by šlo velice jednoduše jedním zkopírováním. Píšu ji znovu, už nemám sil na podrobnosti a podruhé ji ukládám ve 3 hodiny. Pak ukládám i sebe.

Ještě výsledky naší ankety: Za poslední tři týdny přibylo 380 hlasů, celkem hlasovalo už 571 lidí. Podíl se výrazně nezměnil, jak je vidět s porovnáním dnešních čísel s těmi po prvním týdnu: 16 (17) procent soudí, že peší pouť do Cách je klukovina, stejných 15 to považuje za nerozum a 17 (15) za duchovní výzvu, 15 (13) procent je pro sportovní výkon, ale 22 (26) procent hlasovalo pro kající úkon a 15 (14) pro zbožný skutek. Součet kladných hlasů zůstává mírně nadpoloviční. Škoda jen, že to nevyhrává duchovní výzva, i když pokání vystihuje situaci, aspoň tu mou.

Přírodní zajímavosti: Narychlo a (snad) nenápadně si u cesty utrhnu dvakrát dvě růžové třešně.

Úmysly modliteb: za žijící i zemřelé politiky. Děkuje za vše dobré v této oblasti, která je tak často jen terčem hloupých nadávek. Nabízíme smír za všechny, o kterých se v dějepise učí a v novinách píší špatné věci. Prosíme za odpuštění pro zemřelé politiky a vládcy a dary Ducha svatého pro živé.

Citát dne: Co mně zbývá, musím dál. (To nám odpovídal bratr Josef, když jsme ho obdivovali, že si nikdy na nic nestěžuje, že mlčí a jde.)

33. den pouti - neděle 27. května - Hod Boží svatodušní, ráno zataženo, za poledne prší, večer slunečno

Ahrweiler v 9.55 - Dernau v 11.00 - Rech v 11.45 - Mayschoss v 11.05 - Laach v 13.00 - Reimershoven v 13.05 - Altenahr v 12.23 (odpočinek) - Binzenbach v 16.30 – konec Rýnska Falce, začátek Severního Porýní Vestfálska - Effelsberg (EU) v 18.50 - Lethert v 18.55 hodin

Celkem 26 km, 7 a půl hodiny na nohou, dohromady už 954 km

Jdeme do kláštera na druhé straně řeky. Sídli zde vedení kongregace sester svaté Voršily. Mši svatou slouží starší kněz, sestry mají rozdělené liturgické služby. Dostanu kancionál a v něm lísteček s rozpisem písní na celý měsíc květen. Na každou mši svatou jich příhodně vyberou několik. V kancionále jsou některé sloky tužkou opraveny tak, aby se nikdy nezapomnělo, že člověk byl stvořen jako muž a žena. Sloka se slovy Všichni bratři,

chvalte Boha, pak zní: Sestry, bratři, chvalte Boha. A bylo to důsledné... S ohledem na první čtení o mnoha jazycích, kterými kázali apoštolé, vyzve kněz před modlitbou Otče náš, abychom se ji modlili každý ve své řeči. Se vzpomínkou na včerejšek hned začnu česky do mikrofonu, ale on to chtěl najednou, proto se přidává nahlas německy, lidé postupně také, až je z toho opravdový babylón. Škoda, včera to bylo lepší, ale oni tam nebyli.

Jsme zváni na snídani a dostaneme ještě svačinu a další příspěvek na cestu. Oba při nejbližší příležitosti rozdělím spravedlivě mezi poutníky (a poutnici, mám-li být také tak důsledný jako místní sestry).

Bratr Jiří nás vede po naší straně řeky lesní cestou s občasným stoupáním. Ten uvolněný či spíše namožený kotník se mně při chůzi ozývá, proto pořád šilhám po druhé straně, kde je rovná silnice. Ptám se, jestli bude ještě hodně těch kopců, táhnu se vzadu, musí na mě čekat.

Pak klesáme k řece a jdeme stezkou mezi vinicemi, těsně vedle kvetoucích ratolestí. Je to nádherné, škoda, že mi došly filmy. Ani si nevzpomeneme, že bratr Karel už má také milion kroků za sebou. Pokračujeme proti proudu Ahru a zjišťujeme, že se také umí rozvodnit. V tunelu a jinde vidíme vodoznaky z několika povodní a jsou hodně vysoko. 19. června 1910 to na kopci bylo 150 centimetrů. Za poledne jsme v Altenahru, poprchá, jdu po chodníku, dívám se na chodce proti mně a najednou uklouznu na obrubníku jsem na zemi. Ten člověk úplně rozevře oči, asi už si představuje, že bude muset volat záchranku a vypovídat do protokolu. Když se postavím, s úlevou odchází. Pak je odpočinek, během něhož pršet přestane. Pokračujeme a já chci zjistit, dokdy zde trvá ráno. Němci totiž podobně jako u nás říkají Dobré ráno a teprve později Dobrý den. Jsou dvě hodiny odpoledne a všechny protijdoucí nebo protijedoucí (cyklisty) zdravím Guten Tag. Opravují mne a odpovídají: Guten Morgen (Dobré ráno). Za pět minut tři mi odpoví: Guten Tag. Od té chvíle ještě asi deset lidí schválně pozdravím: Guten Morgen, ale odpověď už je vždycky Dobrý den. Když se později někomu z místních zmíním o výsledcích toho jazykového pokusu a divím se, že ráno končilo o třetí odpoledne, řekne mi: „Nezapomeňte, že byla neděle a oni pozdě vstávali.“ Pokračujeme po silnici proti proudu další říčky, která se tentokrát jmenuje Sahr, už se blíží kopce, které tvoří vnitřní hranice mezi spolkovými zeměmi. Při růženci se dostanu mezi ostatní poutníky, nechci je brzdit, proto jdu tak rychle jako oni, společná modlitba pomáhá udržet rytmus. Pak krátce odpočíváme a já se kvůli kotníku, který dostal zabrat, nemohu rozejít. Opravdu nejsme pány svého těla a nemůžeme si s ním beztrestně dělat, co chceme anebo co právě diktuje móda.

Nechám je tedy utéci a do Severního Porýní Vestfálska a též do nové diecéze a vstupuji sám. Doženu je v první vesničce, je tam kostelíček. Ten by se hodil, říkáme si, modlíme se a pak oslovíme jedinou starší paní, kterou na návsi vidíme. Ptáme se na možnost přespání na faře. „Tady to nepůjde,“ říká jasně, „běžte ještě asi 8 kilometrů, tam něco najdete.“ Ptáme se ještě na privat. V tom vychází z fary starý kněz, jdu za ním a za chvíli je ruka v rukávě. Pochází od Gliwic v Polsku, patřil k německé menšině, která dostala v roce 1976 možnost vystěhovat se. Přišel sem i se svou dnes osmdesátiletou sestrou. Na faře nemají místo, ale otevře nám farní sál. Je tam i kuchyňka. Víc však nemůžeme čekat, na faře žijí jen sami dva a zítra je sváteční den, takže se nic nedá dokoupit. Musíme však děkovat Bohu, protože dnešní večer nebyl zajištěn. Bratr Jiří se vypraví k veliké moderní stavbě na kopci, která nás po cestě upoutala. Dozvídáme se, že je to radioteleskop a on si to jde na

místě prohlédnout a vyfotit. Pak s nám s úžasem popisuje stometrový div techniky. Ostatní zůstávají pod střechou a já studuji kalendář, kde je rozpis prázdnin pro celé Německo. Do 5. ledna mají vánoční prázdniny a 6. ledna na Tři krále je samozřejmě svátek. Čtrnáct dní mají velikonoční prázdniny a 3 dny volna mají o Letnicích. Letní prázdniny mají ve třech skupinách, v této spolkové zemi začínají kolem prvního letního dne a trvají do konce července. V jiných zemích mají volno od konce června do půlky srpna a v jiných zase od půlky července do konce srpna. Všichni pak mají 2 týdny prázdniny podzimní neboli dožínkové, pár dní volna kolem Dušiček a pak opět vánoční.

Přírodní zajímavosti: první kvetoucí bodlák

Úmysly modliteb: za dary Ducha svatého.

Citát dne: Ve všem je politika, jen v kořalce je voda - je jedna z průpovědek bratra Josefa.

34. den pouti - pondělí 28. května - pondělí svatodušní, zataženo, déšť, večer polojasno
Lethert v 8.00 - Rodert v 10.20 - Bad Münstereifel v 10.55 (krátký odpočinek) - Nöthen v 13.20 - Gilsdorf v 13.55 - Harzheim ve 14.30 - Eiserfey v 15.03 - Vollem v 15.25 - Kallmuth v 16.45 - Dottal v 17.10 – 17.57 – ještě 57 km do Cách - Mauel v 18.50 - Gemünd v 19.07 (19.30).

Celkem 34 km, 9 hodin na nohou, dohromady už 988 km.

Brzy ráno máme mši svatou v Lethertu v kostele sv. Štěpána, sám pan farář mně ministruje, pro farníky ji má až dopoledne. Zase vidíme, jak je obětní stůl vkusně udělán a citlivě umístěn. Hoří na něm tři svíce, nestačím se zeptat proč jich není sudý počet. Všiml jsme si toho už v Horní Falci. Pak to přestalo, jednoho kněze jsem se ptal, jestli tím nechtěli zdůraznit, že tou čtvrtou svící je v době velikonoční paškál. On mi na to tenkrát rozzlobeně řekl, že paškál není žádná obyčejná svíce. Mají zde také svatodušní výzdobu, ozdobený kříž, na paškále mají věneček z myrty a mušli.

Snídani pochopitelně nemůžeme dostat, protože dnes je všude zavřeno. Jdeme hned dál ztichlými vesničkami. Vidíme že v této poslední spolkové zemi, v Severním Porýní – Vestfálsku, jsou typické malé kapličky, kam se vejde socha, klekátka a pár lidí a kde často hoří svíce. Můžeme tedy shrnout: V Bavorsku jsme šli kolem Božích muk a zdobených kamenných křížů, v Hesensku to bylo mezi křížem a šátkem, jak píše Petre Hahne ve své úvaze, v Rýnsku jsme šli podle malých křížů a zde podle kapliček. Celkově mně krajina opět připomíná Bavorsko a tím pádem i naši vlast - náhorní rovina s lesíky mezi poli, občas pár stromů či keřů, vidět do daleka. Jména vesnic opět jako v Bavorsku, to znamená nejprve velkými písmeny vlastní jméno, které nese už po staletí, a až pod tím kam dnes úředně patří, logicky a přehledně. Na konci obce je její jméno uvedeno také, ale není přeškrtnuté.

Ke krátkému odpočinku se zastavíme v Bad Münstereifelu. Náhodně se setkáme s dvěma děvčaty z Moravy, která pracují v Bonnu a sem si vyjela v den volna. Dva bratři se opět postí, my tři jdeme hledat něco k snědku, není toho moc, a není to zas tak drahé, laciné také ne, ale aspoň něco. Odpoledne přšet přestane, procházíme obec Harzheim, kde plakáty hrdě hlásají, že právě oslavuje tisíc sto let od svého založení. To už je minulost. A navíc nepřerušovaná tradice. Právě toto obdivoval náš rodák a pozdější rektor olomouckého semináře, Josef Bradáč, když zde studoval. Cítil tu sílu místních katolíků, protože zde vždy byli katolíci a tak se pevně své víry drželi a byli na ni hrdí. Říkal, že u nás to necítí, že má někdy dojem, jako bychom měli zlomenou páteř kvůli všem těm reformátorům.

Odpoledne procházíme kolem zbytku římského vodovodu, je to pěkně upraveno a označeno. Protože je to Cách už pod sto kilometrů a dosud jsme ještě žádnou směrovku neviděli, vyhlašuji odměnu pro toho, kdo první uvidí jejich jméno na ukazateli. Protože se vleču až vzadu, nemůžu to vyhrát, osobně je spatřím poprvé až v 17.57 a je tam napsáno Aachen - 57 km. Dva poutníci to přehlédli, první si toho všimla sestra Valéria. Dostane mou knížečku, které si nejvíce cením, rozjímavý růženec. Vypsal jsem do něj za slovo Ježíš vždy deset citátů z Písma ke každému tajemství. Poprvé jsem to sepsal už v semináři, pak se to vydalo, doplnilo o tajemství světla a letos jsem vybral i citáty z německého překladu. Pater Robert z Mariadreiseichen to pak jazykově upravil a já jsem to po internetu posílal na fary, které nás přijaly jako duchovní dárek. Myslel jsem, že si to po farách častěji z internetu stáhnu, vytisknu a předám, ale nějak to nešlo. Nevím, jestli to sestra Valéria potřebuje, protože, když na ni vyšel desátek, ke každému Zdrávasu si sama přidávala malé rozjímání.

K večeru procházíme průmyslovou oblastí, samé domy a továrny. Konečně jsme v Gemündu, kam jsem psal, ale nedostal odpověď. Zvoníme na faře, je zavřeno, jdu ke kostelu, tak je napsáno, že dnes na svatodušní pondělí je jen jedna mše svatá a pak že tři dny žádná mše svatá není. Pan farář asi odjel a my jsme na suchu. Vlastně na mokru, protože celý den poprchalo a teď to také zrovna moc vábně nevypadá. Když jdu kolem kostela, všimnu si, že vedle je nějaká budova s velkými okny. Tam by se spalo. A navíc před každými dveřmi je verandička, i dva by se tam vlezli. A pod druhou další dva. Vracím se k faře, kolem jde starší paní se psem. Ptám se jí na možnost přenocování, říká, že v lese nad městem je Ubytovna pro mládež. Vím o tom, odpověděli mi, že tam mají už obsazeno, není divu jsou tu svatodušní prázdniny. I po městečku je slyšet hlasy mladých výletníků. Zkusíme tam přesto zavolat, říká na to. Jdeme k budce, tam není seznam, jdeme do italské cukrárny, ti nám seznam půjčí, ale telefon už ne, paní jde s mým mobilem ven a po delší chvíli mi hlásí, že tam sice mají plno, ale že za hodinu přijde šéf a ten nám dovolí usadit se v nějakém sále, když máme ty matračky sebou. Není to tak špatný výsledek, i když to znamená ještě dva kilometry někam do kopců.

Ještě předtím potkám bratra Jiřího, který pátrá na druhé straně náměstí, zatímco bratři skauti už vyhlížejí nějaké suché místo pod stromem. Říkám mu o těch verandičkách. Namítá, že to není řešení, protože o půlnoci tam mohou přijít na kontrolu policisté a bude zle. Takže jsme rádi, že něco máme a pomalu se chystáme na další cestu. Vtom přijde bratr Josef, že za kostelem je klášter Mariahilf. Maria, pomoz....., tak jsme se přece modlili i dneska. Jdeme tam, sestry nás čekají, pan farář totiž odletěl s poutníky do Lurd a jim nechal klíče, právě od toho domu vedle kostela. Bohu díky. Ne ve verandičce, ale v tom hlavním sále, který jsem viděl, můžeme tedy spát, sice na matračkách, ale v suchu a teple. Jdeme ještě domluvit mši svatou zítra ráno v klášteře a pak uléháme. Sestry nás čekaly asi až zítra, protože podle prvního rozpisu jsme měli celý Hod Boží strávit odpočinkem a sem přijít až v úterý. Donesou nám pár housek a trochu salámu a sýra na snídani. Naše sestra to spravedlivě rozpočítá na pět dílů, my každý zase na dva – na hned a snídani. Posílám ještě SMS, že jsem v 17.57 poprvé uviděl nápis Cáchy a že to tam je už jen 57 kilometrů.

Přírodní zajímavosti: Slyšíme první křepelku.

Úmysly modliteb: za naše kmotřence křestní i biřmovací

Citát dne: Pamatuji, že přšlo a že přestalo.

35. den pouti - úterý 29. května - úterý svatodušní, zataženo, občas poprchá, večer slunečno

Gemünd v 8.23 - Rurberg v 14.50 hodin

Celkem 18 km, 4 a půl hodiny na nohou, dohromady už 1006 km

V Gemündu jdeme na mši svatou do kapli kláštera Maria Hilf. Bohoslužba je velice krátká, je tam pár sester a ještě méně ostatních věřících. Vycházíme na lehkou etapu, protože to bude pořád po rovině a cíl není daleko. Paní Reetzová už dávno slíbila dobrodincům ze spolku Cáchy Praha, že nás ubytuje ve svém penzionu. Ten je od Ahrweiler vzdálen přesně dva a půl dne cesty, a proto dneska máme vlastně poloviční trasu. Celý den jdeme přírodním parkem kolem řeky Urft po pohodlné stezce. Na protilehlém břehu vidíme veliký hrad a spoustu budov kolem něho. Podle mapy se to jmenuje Vogelsang. Až později se dozvídáme, že to bylo jedno ze dvou středisek, kde se za Hitlera měla rodit čistá rasa. Byli tam elitní důstojníci a měli plodit dokonalé děti. Po válce to zabrali Angličané, pak Belgičané v rámci NATO, dnes tam jsou výstavy. Všichni dbají na to, aby se toho nechytily neonacisté a nepřisvojili si to aspoň jako symbol. Takové snahy jsou, ale úřady i lidé se tomu vědomě brání.

K tomu dodatečně dodávám slova Michaela Kocába, která řekl v rozhovoru v příloze Lidových novin z 13.7. 07: Ta komunistická mašinérie byla horší než ta německá. Vyvraždila víc lidí, byl to větší podvod, nebyla tam ta přímočarost dravce. Už v roce 1918 petrohradští dělníci konstatovali, že byli obětí historického podvodu. Už v roce 1918 ti dělníci, z kterých se vše etablovalo, nenáviděli Lenina. Na to mu řekl Jakub Horák: Narážíte na to, jak třeba námořníci v Kronštadu v roce 1921 povstali a Lenin s Trockým jich tisíce zmasakrovali? Tak. Srovnejte naši situaci s Německem. U nás se zástupce jedné politické strany v parlamentu chce vracet k myšlenkám V. I. Lenina. To je jako kdyby v Německu v parlamentu někdo řekl, že se chce vrátit k myšlenkám Adolfa Hitlera. Michael Kocáb dále pokračoval: Hranice vedla mezi aktivní a pasivní podporou režimu.

Zatím jsme došli k přehradní hrázi Urftsee-Spermauer a já s bratrem Josefem máme v nohou tisíc kilometrů. Všechny proto zvu do restaurace na občerstvení, většinou si dávají guláš. Chvilí odpočíváme, ale pořád je moc času. Paní Reetzové jsme telefonovali, že tam budeme mezi 3. a 5. hodinou odpoledne. Kdybychom hned šli, byli bychom tam už před druhou, proto těsně před Rurbergem sedáme na lavičky a modlíme se poslední růženec. Ve tři jsme u jejího penzionu, který má krásné jméno "U zelené jabloně". V pár minutách přijíždí autem, z něhož se line Smetanova Má vlast. Nedávno ovdověla, manžel zahynul při nehodě. Pracuje v nemocnici v Cáchách, má na starosti získávání dobrovolných dárců krve. Zatímco v Norsku je dobrovolných dárců 80 procent, zde v Německu jich jsou jen tři procenta. Musí proto dělat všechno, aby aspoň nějaké získala, ke spolupráci si bere studenty, ale ti musí být nápadití a zároveň odvážní až nebojácní. Večer má ještě zkoušku sboru, teď nám nabízí prádelnu, sušárnu, všichni toho využíváme. Připravuje nám slavnostní jídlo a ptá se, kdy chceme jíst, zda před její zkouškou či po až ní. Říkáme, že raději hned. Ona by byla raději, kdyby to bylo až po ní, domlouváme se tedy, že po jejím návratu společně s ní sníme zmrzlinu a že nám nebude vadit, když mezitím nebude už tak čerstvá jako teď.

Rychle dovaří, stůl už je prostřen, všechno je červené, vysvětluje nám, že to je barva lásky. Než dojdeme, musí odejít na zkoušku.

Bratr Jiří pak jde ven, jako vždy. Zatímco my odpočíváme, on už prochází trasu na další den. Já se dívám do knihovny, připravené pro lidi, kteří v tomto penzionu budou trávit prázdniny. Beru si knihu s názvem: Náboženství ve světě. Jsou tam popsána všechna náboženství očima dětí. Zdá se mi, že do úst malých budhistek a hinduistek kladou věty velice dospělé: Na svém náboženství si nejvíce vážím jeho tolerance. Vzpomenu na tamilské tygry a další teroristy na Cejlonu a napadá mě, že to také nebude tak pravdivé. Do úst malých katolíků kladou autoři věty úplně dětinské: Třeba o prvním svatém přijímání: Když jsem měla ten chléb v puse, cítila jsme se jako znovuzrozená. Přitom právě těmto dětem říkali dospělí, ať kněží nebo katechetky, že přijímají tělo Kristovo a ne obyčejný chléb.

Nejzajímavější a také nejvarovnější byly barvy na mapě světa: křesťanství červeně, islám zeleně, země bez víry šedě. A šedé byly Čína a Surinam v jižní Americe, napolo šedé a napolo červené byly dva státy: Ruská federace a Česká republika. Je to pravda, opravdu to o nás platí? Kéž jsme my poutníci takovým otazníkem, který si lidé dají, až to budou číst! Paní domácí se vrací po zkoušce, předáváme jí dárky, sestra Valéria pro ní má dvě figurky ve slovenském kroji, my nějaké drobnosti, dlouho se bavíme. Upozorňuje nás také, abychom nechodili do lesa, že tam je ještě nevybuchlá munice. Bratr Jiří ji pak prosí o razítko, ona žádné nemá a místo něho mu namaluje krásný obrázek nás všech u stolu. Úmysly modliteb: za ty, na které jsme zapomněli a které sami chceme soukromě přidat. Citát dne: Zima není, ale teplo vypadá jinak.

36. den pouti - středa 30. května - slunečno

Rurberg v 8.15 - Steckenborn (DN) v 9.15 - Raffensbrand v 11.30 - Zweifall (AC) v 13.02 (odpočinek) - Vicht v 14.46 hodin

Celkem 24 km, 6 hodin na nohou, dohromady už 1030 km

Paní Annemie musí brzy ráno do práce, pověří svou přítelkyni, aby nám dala snídani a svačinu na cestu. Paní Jutta přijde v krásném baretu, královsky nás obslouží a vybaví. Vycházíme z Rurbergu, kostel je zavřený. Stoupáme na vrchol předhůří Eifelu, tedy posledních kopců na naší pouti, protože jsme naštěstí nemuseli překonávat žádné hory. Je to turistický kraj se vším všudy. I s upozorněními, které vidíme na každém parkovišti či odpočívadle. Policie a Bílý kruh bezpečí varují před kapsáři. Z náhorní roviny je pěkně vidět. V dáli na východě vyčnívají komíny Porúří. Všichni se dívají na druhou stranu, chtěli by vidět Cáchy, ale ty jsou zatím schované. Na všech stranách se točí větrné elektrárny. Cesta je pestrá, střídáme různý terén, bratr Jiří dobře poskládal trasu. Po silnici pak začínáme klesat do cášského údolí.

Když už tedy byly Cáchy na dosah ruky, řekl jsem si, že je nejvyšší čas, abychom si uvědomili i prakticky, že naše putování není cesta z Moravy až na druhý konec Německa ani turistická akce, ale pouť k Panně Marii do Cách, kde jí sv. Karel Veliký už roku 800 postavil kostel. Proto jsem se pokusil převertovat známou poutní píseň Nastokrát buď pozdravena...., předříkával jsem ji a bratr Josef to zpíval, na místě opravoval rytmické omyly (viz níže) a ostatní se k němu přidávali.

Originál:

Nastokrát buď pozdravena, ó Matičko nebeská, / natisíckrát zvelebena, Královno archandělská! / Ty jsi naše milá Matka, / Tys naše naděje všechna, / neb Ty jsi ten Jesse kořen, / Maria, krásná Ester.

Toto jsme zpívali při sestupu z posledního kopce a druhý den při vstupu do Cách:

1. Nastokrát buď pozdravena, ó Matičko Áchenská, / natisíckrát zvelebena, Královno archandělská! / Ty jsi naše milá Matka....
2. Karel Velký ti postavil, ó Matičko Áchenská, tady v Cáchách chrám překrásný, Královno archandělská.....
3. Karel Čtvrtý sem putoval, ó Matičko Áchenská, a byl tady korunován, Královno archandělská.....
4. Pak tvůj kostel ještě zvětšil, ó Matičko Áchenská, a překrásně jej vyzdobil, Královno archandělská.....
5. On rozhodl, že sem budem, ó Matičko Áchenská, chodit každým sedmým rokem, Královno archandělská.....
6. Naši předci sem chodili, ó Matičko Áchenská, českou cestu prošlapali, Královno archandělská.....
7. Potom přišly války, zloby, ó Matičko Áchenská, nastal konec od nás poutí, Královno archandělská.....
8. Když nás spolek Praha Cáchy, ó Matičko Áchenská, letos pozval, šli jsme rádi, Královno archandělská.....
9. Z Moravy jsme vyrazili, ó Matičko Áchenská, za úrodu jsme prosili, Královno archandělská.....
10. Katedrálu navštívili, ó Matičko Áchenská, u hrobů se pomodlili, Královno archandělská.....
11. Kardinál dal požehnání, ó Matičko Áchenská, ostatní nás provázeli, Královno archandělská.....
12. Na Tetín jsme dorazili, ó Matičko Áchenská, Ludmilu jsme poprosili, Královno archandělská.....
13. Ve Stříbře nás pohostili, ó Matičko Áchenská, kus cesty doprovodili, Královno archandělská.....
14. Hranice jsme překročili, ó Matičko Áchenská, v Bavorsku se zastavili, Královno archandělská.....
15. Až sem do Cách dorazili, ó Matičko Áchenská, s ostatními se spojili, Královno archandělská.....
16. Společně jsme k Tobě přišli, ó Matičko Áchenská, dary Tobě jsme přinesli, Královno archandělská.....
17. Děkujem ti všichni vroucně, ó Matičko Áchenská, žes chránilas nás po cestě, Královno archandělská.....
18. Děkujeme i andělům, ó Matičko Áchenská, též (bratr Josef hbitě zaměnil za TAKÉ) všem svatým ochráncům, Královno archandělská.....
19. Nepřicházíme sem sami, ó Matičko Áchenská, v modlitbách jdou další s námi, Královno archandělská.....
20. Modlíme se za ně všechny, ó Matičko Áchenská, zvláště za ty, kdo nám (bratr Josef hbitě VYNECHAL slovo „nám“) pomohli, Královno archandělská.....

21. Všem jim vypros požehnání, ó Matičko Áchenská, v dobrém díle vytrvání, Královno archandělská.....

22. Ať po naší pouti světem, ó Matičko Áchenská, se u tebe v nebi sejdem, Královno archandělská.....

Sloky jen pro naši soukromou potřebu, které jsme před ostatními poutníky už nezpívali:

Bratr Jiří vše proměřil, ó Matičko Áchenská, přesnou trasu nám vždy určil, Královno archandělská.....

Bratr Karel vše překládal, ó Matičko Áchenská, svou němčinou udivoval, Královno archandělská.....

Bratr Josef vedl zpěvy, ó Matičko Áchenská, a často i průvod celý, Královno archandělská.....

Milá sestra Valéria, ó Matičko Áchenská, se až v půli k nám přidala, Královno archandělská..

Potíže všechny zvládla (bratr Josef hbitě přidal písmeno „A“ a zazpíval: zvládala), ó Matičko Áchenská, puchýře si vyléčila, Královno archandělská.....

Když jsme přišli do Langenu, ó Matičko Áchenská, navštívil jsem i-kavárnu, Královno archandělská.....

Zprávy domů jsem posílal, ó Matičko Áchenská, své farníky informoval, Královno archandělská.....

Když jsme dozpívali, pocítil jsem velkou spokojenost. Velice brzy jsem však pocítil velikou bolest v pravé holeni, asi namožené úpony šlach. Nic není vidět, ani na dotek to nebolí, ale při každém kroku je to cítit. Bylo to právě v obci Zweifall, což by se dalo přeložit jako Dvojpád. A byl to opravdu pád. Bolest mně přinutila ještě více zpomalit a ostatní mi začali utíkat. Ptám se v duchu, zda jsem svým rozpustilým veršováním, na které bývám pokaždé hrdý, neurazil Pannu Marii, a říkám si, že snad ne, že má jistě pochopení i pro jemnou legraci.

V té chvíli jsem už potřetí během pouti začal uvažovat, o tom, že to vzdám a vážně si představovat si, jaké to pak bude. Těch zhruba 10 kilometrů na místo srazu s autobusy se budu muset nějak dobelhat pak si sednu a řeknu: „Vy jste jeli až sem, teď jděte místo mně, já jsem došel až sem a ten zbytek cesty mohu tedy jet.“

Pro odpočinek se našlo místo na travnaté cestě, která sice byla posečená, ale do níž padaly okolní kopřivy. Všichni padli jak zabití.

Jdeme dál, už roztaženi za sebou, pořád dolů po proudu říčky Vichtbach, což by se dalo přeložit jako Vichtský potok. První jde bratr Josef. V obci Vicht ho zastaví nějaké ženy, ptají se, co znamená ta mušle na krku. Ukazuje ji, něco k tomu říká česky, mezitím přicházejí další. Poslední přicházím já, právě ve chvíli, kdy se ho ptají, jestli nechceme napít, že musíme jistě mít žízeň. Ostatní na mně volají, abych na tu otázku odpověděl.

Říkám, že ano a že se rádi napijeme. Pozvou nás dovnitř a tím začne nejzajímavější setkání celé pouti. Jsme v rodném domě čtyř sester, které se sem sjely, jedna dokonce až ze Španělska, na pohřeb své neteře. V 39 letech podlehla rakovině. Mluví o tom opravdu křesťansky, přejí jí vysvobození z bolestí. Nám se pak věnují naplno, přímo nás zahrnou nás rodinnými příběhy a domácími pokrmy. Je zde plno lidí a je těžké rozpoznat, kdo ke komu patří, nepomáhá ani krásně namalovaný rodokmen celého příbuzenstva. My zase

vysvětlujeme, co nás ještě čeká, a oni nám říkají, ať už dál nechodíme, ať zde zůstaneme. To se také stalo, zařídili nám nocleh a ráno přinesli snídani. Tak se na nás, aniž bychom to nějak řekli, splnila prosba, která se o poutnících někdy ironicky cituje: „Nemáte trochu vody, mám takový hlad, že bych u vás i přespal.“ A to bude citát dnešního dne.

Vyprávíme o všem, také přijde řeč na blízkost hranic. Tam nad CÁCHami můžete stát jednou nohou v Belgii a jednou v Nizozemsku. Dříve ovšem tam byly hranice hlídané a tak to nešlo. „A jaké to bylo, když hranice úplně zrušili“, ptám se. „Ano teď můžete jet až do Amsterdamu stejně jako dříve do CÁCH.“ Paní téměř ztiší hlas: „A odtamtud sem pak vozí ty hrozné věci, hašíš, drogy a nikdo je nekontroluje. Ale mělo by se to víc hlídat.“ Domácí pán je bývalý komíník, dnes revizor komínů pro celou oblast. V pokojíku má počítač a přes celou jednu stěnu police se seznamy. Nás však více zajímá zítřejší sraz s poutníky, kteří dnes vyjíždějí z Levého Hradce. Teoreticky je to domluveno tak, že autobusy zastaví na dálničním odpočívadle u města Stolberg, lidé vystoupí a půjdou s námi posledních 8 kilometrů pěšky. Libor Gottfried nás prosí, abychom to na místě ověřili. Vysvětlíme to rodině a jedna sestra se nabídne, že nás tam zaveze. Jedu já s bratrem Jiřím, byla chyba, že jsme nevzali bratra Karla, ale nakonec jsme to vše objeli, zhruba viděli, zažili i trochu strachu. Závěr byl ten, že autobusy musí z dálnice sjet až na předměstí. To také voláme do Prahy, kde už vše vrcholí.

Ve Vichtu se mezitím domluvilo ubytování ve farním sále. Naposledy nám všem poslouží karimatky, tedy nám čtyřem, protože bratr Karel měl sebou jen dva kusy igelitu, které používal místo pláštěnky za deště ve dne a místo karimatky v noci ať už spal na zemi v přírodě nebo na podlaze v sále. Skutečný poutník – asketa. Večer se za námi staví pár místních starších mužů. Jeden z nich čte naše poselství a říká: „Jako malý kluk jsem zažil konec války a proto si vážím toho, že jdete děkovat za mír.“ A přinesl nám všem pivo. Jeho kamarád nám dal pár euro, abychom si v CÁCHách koupili další. Dokončujeme četbu Renčovy Popelky nazaretské a usínáme na zemi.

Úmysly modliteb: za všechny poutníky, zvláště za ty, kteří dnes vyjíždějí od nás.

37. den pouti - čtvrtek 31. května - polojasno

Vicht v 8.25 - Stolberg v 9.00 – Aachen – Eilenstadt v 11.00, společný odchod ve 13.10 – Aachen Bendplatz v 15.30 – Dóm v 16.55

Dnes celkem 18 km, 9 km nás pět pěších, přesněji naši čtyři a veliký kus za nimi já sám, pak 8 km společně s autobusovými poutníky od nás a z Prahy a pak poslední kilometr z parkoviště k dómu úplně všichni, dohromady tedy 1048 z Velkého Meziříčí až k chrámu Panny Marie v CÁCHách

Vstáváme, jako každé ráno si mažu chodidla jelením lojem. Právě dnes před posledním úsekem je celá tuba spotřebovaná. Členové rodiny čtyř sester přinesou ráno snídani. Když nám u pekaře kupovali čerstvé housky, dostali od něj darem několik velkých koláčů. Vyloží je před nás a my je všechny sníme. Když mu jde bratr Jiří poděkovat a zároveň poprosit o razítko, zjistí, že je to myslivec, který jezdí po celé Evropě, i od nás má nějakou trofej. Loučíme se, společně fotíme a jdeme. Jde to, ale protože noha bolí při každém kroku, vleču se vzadu. Jdeme přes Stolberg, průmyslové předměstí CÁCH. Jsou zde rozlehlé tovární budovy, vyráběl se zde zinek a další kovy, byl zde strojný průmysl. Dnes je ale všechno je v útlumu. Ve středu města se zastavujeme kvůli nákupům. Bratr Jiří shání kartu

na fotografii, protože ty své má už plné, já chci nakopírovat další letáky. Obchod najdu hned, je bezbariérový, prodavačka černé pleti po něm jezdí na vozíčku, ochotně mě obslouží a řekne cenu. Dávám jí to v drobných a když pak nemohu pár chybějících centů najít a vytahuji papírovou bankovku, vezme drobné a řekne, ať to nechám být. Dávám jí jeden leták za odměnu.

Scházíme se u kostela svaté Lucie. Čtu vývěsky o Božím Těle. Bude ve čtvrtek v 10 hodin na náměstí pro všechny farnosti města společně. Na náměstí bude mše svatá a procesí pak půjde do kostela Panny Marie. Bude se zvonit v 9.30 hodin. Kdyby bylo deštivo, bude mše svatá v tom kostele a po ní se ven nejde. V tom případě se bude zvonit až v 9.45. Čtu také údaje o sbírkách. Při poslední z nich vybrali 770,91 euro.

Přemýšlím o duchovním závěru z pouti. Připadám si v té chvíli jako člověk před sprchou. Tam se těší na proudy vody, které ho osvěží, přímo zalijí, ale přesto svým způsobem trochu váhá. Je zvyklý na své mikroklima podle staročeského hesla: Smrádeček, ale teploučko. Před sprchou každý zchladne, ale teprve pak se rozeřeje. Blížíme se k poutnímu místu a to z hlediska duchovního znamená proudy milosti, které se tam rozlévají. My jsme si vytvořili za ten měsíc jakési mikroklima, svým způsobem je nám líto, že končí. Jako bychom váhali vstoupit do toho proudu milostí. Když dojdeme na smlouvané místo srazu, vyjádří to bratr Josef slovy: „Čekal jsem, že to bude něco zvláštního a my už jsme tady.“

Jsme tam včas, bratr Jiří jde hned vše obhlédnout, já jsem rád, že sedím. Pak si vzpomenu na léky. Probírám to se sestrou Valérií. Ptám se, kolik tablet Ibalginu si mám vzít. Říká, že jednu, nanejvýš dvě. Ale vezměte si je hned, chvíli trvá, než zaberou. Beru si tři.

Vzpomínám na modlitbu nad dary ke mši svaté: Je to plod révy a plod lidské práce. I za tyto plody lidské práce musíme být vděční, vděčně jich užívat a nezneužívat.

Autobus přijíždí se zpožděním, prášky už zabraly. Navíc: upřímně řečeno, nechci vypadat zuboženě. Lidé vystupují, všichni se zdravíme a my pěší poutníci dostáváme každý perníkovou botu, kterou upekli a krásně nazdobili ve Vídni u Velkého Meziříčí.

Všichni už mají poutnické šátky pořízené obětavými lidmi z Kladna. Dostáváme je i my.

Mají krásnou zlatou barvu, v rozích čtyři orlice: svatováclavskou, říšskou, moravskou a slezskou, lucemburského lva a svatováclavskou korunu. Uprostřed je symbol sv. Karla Velikého. Vznikl z jeho podpisu. Ačkoli ve své říši podporoval vzdělanost, sám psát neuměl. Proto mu písaři pod každou listinu připravili obrazec z písmen jeho jména - K R L a S. Ta spojili křížem a dovnitř zabudovali hranaté A a O a přidali polovinu V (místo dnešního U). On doplnil jeho druhou polovinu a tím byla listina podepsaná a platná.

Poutníci nevěděli, jak přesně budou šátek nosit, ale pan Kotačka na to přišel. Odznakem, kde byl také na zlatém podkladě Karlův symbol a navíc naše trikolóra, sepnul dva cípy a bylo to.

Pak se všichni začínají radit. Namíří si to dále ve směru autobusu, což je naprosto logické. Jenže kvůli podjíždění dálnice a objíždění jsou autobusy právě teď obráceny k východu.

Lidé si toho nemohou všimnout a obracejí se od Cách pryč. Musíme je obrátit a připomenout jim, že cíl mají za zády, doslova a do písmene. Baťoh dám do autobusu, na záda si беру zesilovač a do ruky mikrofon, Michal a další zkušený poutník si berou praporky a vyrážíme. Znovu se zpívá lidová upravená píseň, vzadu pár lidí musí dost přidávat, aby nám stačili. Hlavně na světlech musí dbát, abychom jim neutekli. Jsem na to upozorněn, snažíme se zpomalit. Vede nás Libor Gottfried, který hned přivítal tento návrh na zakončení pouti ve stylu velehradském, kam také jdeme poslední kousek všichni pěšky.

Na vozičku veze paní Uršulu, která putovala na Velehrad pěšky. Naši si vzali oranžové vlaječky a zajišťují bezpečnost. Dělalí to tak dobře, že dokonce policejní auto stojí, dokud všichni neprojdeme.

Stovka poutníků pak obchází historický střed města, protože hlavní sraz je na autobusovém parkovišti na Bendplatz. Odtud se má společně jít ve 4 hodiny k Dómu s poutníky z Kladna, kteří s námi poslední úsek nešli, ale mezitím se ubytovali a vysprchovali. Jsme tam o půl čtvrté, vedení spolku Praha Cáchy nás čeká, radostně se vítáme. Jsme vděčni Bohu a Panně Marii, ale jsem rádi, že jsme zde včas. Rádi jsou jistě i bratr Jiří a jeho paní, kteří se shledávají po tak dlouhé době.

A skutečně, přesně ve čtyři, jak bylo domluveno, dá místní průvodce pokyn. Vycházíme s vlajkami a dary, před pátou jsme u Dómu, jehož hlavní osmibokou kapli Panny Marie postavil svatý Karel Veliký roku 800. Dopředu ji přistavěl náš Karel IV. a tím celý chrám prodloužil. Celek pak dotváří novější věž, ale na původních románských základech. Silueta „jeho“ kaple převyšuje tu původní. Můžeme říci, že největší Čech byl nejen Otec vlasti, ale i dobrý hospodář celé říše. Nejen Praha, ale i Cáchy a další města po celé Evropě jsou poznamenány jeho činností.

Vstupujeme do dómu hlavní branou, kterou otevřeli kvůli nám, ačkoli slavnost začíná oficiálně až zítra. Je přesně stanoven průběh setkání, vše je rozepsáno na lístečku a rozdáno. Nejprve jsme přivítáni proboštem kapituly a místním biskupem, překládá pan Blažek, předávají se šatičky pro Pannu Marii, korunka a žezlo a relikviář svatého Prokopa. Já předávám opis listiny z 3.8. 1349, kterou cášská kapitula darovala Karlu IV. ostatky jeho svatého jmenovce – tři zuby sv. Karla Velikého. Soudí se, že právě při té příležitosti byl založen sedmiletý cyklus poutí. Pak mluví předsedkyně spolku paní Věra Blažková, zástupce primátora města Kladna a nakonec i já. Nečekal jsem to, proto honem chystám něco stručného. Úvodem řeknu, že když jsem viděl, co všechno pro tuto pouť dělá spolek Cáchy Praha a jejich spolupracovníci u nás, napadlo mě, že je musím podpořit. A to něčím mimořádným. My kněží pořád sedíme, za volantem u počítače, ve zповědnicí, někdy dokonce i u oltáře. Proto jsem se rozhodl, že to Cách půjdu pěšky. Bratr Karel mi to přeložil a pak jsem přečetl naše poselství a řekl je ještě česky. Na závěr zazní píseň k sv. Prokopu na nápěv Nebeských kavalérů od Adama Michny, který se varhaník kvůli nám musel naučit.

Je to opravdu slavnostní obnovení poutí od nás poprvé po 231 letech.

Pak jdeme na večeři a nastane rozdělování a rozvázení poutníků. Pan doktor Blažek mě nakonec zaveze do farnosti sv. Vavřince, kde dostanu uvolněnou kaplanku. Je to farnost univerzitní, působí zde kněží oratoriáni, jejichž řeholi založil sv. Filip Neri. Představí mě, vše ukáže a nakonec předá klíče od kaplanky i od fary. Naši mně přivezli sváteční kněžské oblečení, takže se budu moci dát do gala. Bratr Josef úplně prošlapal boty a proto je zahazuje a chodí jen v náhradních.

Úmysly modliteb: za naše hostitele, dosavadní i budoucí

Citát dne: Čekal jsem, že to bude něco zvláštního a my už jsme tady.

38. den pouti - pátek 1. června - zataženo

Cáchy, dóm, kostel sv. Vojtěcha, kostel sv. Jana Křtitele ve čtvrti Burtscheid.

Ráno se probudím v Cáchách, odpočatý, snídaně je připravena, jím s kněžími, kteří jsou na sebe velmi milí, říkají si prosím a děkuji při každém podání housky a posunu ubrousku.

Ptám se na internet, samozřejmě ho mají, ale umí to s ním jen mladší spolubratr a ten se vrátí až na neděli. Škoda, lidé se nedočkají čerstvých zpráv z cíle, na které se jistě těšili. Nebudu moci psát, ale budu moci spát. Však nám kdosi z našich řekl: „A teď byste měli jít na měsíc do lázní!“

Za chvíli se však ozvaly ty šlachy na pravé noze. Mám chuť zůstat doma, ale pak si říkám, aspoň do domu se musím dostat a tam se budu modlit. Beru si dvě tablety Ibalginu, ale ty pochopitelně hned nezaberou. Musí to být zvláštní pohled na člověka s kolárkem, ve svátečním, s kloboukem na hlavě a žlutým šátkem kolem krku, který se pevně opírá o hůl, protože ji potřebuje.

K domu přijdu až když ostatní odešli, ale léky, požehnané to plody lidské práce, už zabraly a já mohu jít dál. Po cestě mi někdo z našich říká, že o nás pěších vyšel článek v místních novinách, hned si je kupuji.

Prvním bodem dnešního poutního programu, pečlivě připraveného spolkem Cáchy Praha, je návštěva kostela sv. Vojtěcha a uctění jeho ostatků. Tento chrám Páně založil císař Ota III. současník a přítel našeho mučedníka kolem roku 1000 na skalním výběžku na rozcestí cest vedoucích z Cách na Kolín a Trevír. Později zde vznikla kapitula. Zachoval se bohatý poklad tvořený schránkami s ostatky, protože jej před francouzskými okupanty naštěstí odvezli včas do Kolína. Do Cách se pak vše vrátilo roku 1802 a dnes to patří faře.

Nejcennější je relikviář s lebkou svatého Vojtěcha. Na světě jsou uctívány celkem tři lebky (zde, v Praze a v Hnězdně), místní však byla nalezena až v roce 1475. Jistě jde více jde o staletou úctu věřících než o výsledky získané pomocí chemických přístrojů.

Ke kostelu přijdu trochu pozdě, ale kupodivu jsou všichni ještě venku. Nečekají na mě, ale na dokončení úprav uvnitř. Vstoupím s ostatními a mám vést bohoslužbu slova. Mám promluvu o tom, že Bůh se dívá shora vidí tedy všechno jinak než my, kteří zde nevidíme ani za první roh. A svatí, kteří jsou u něho v nebi, to vidí jako on. Proto se jinak dívají na to, co museli zde na zemi prožít a jak zdánlivě smutně dopadli. Poznávají, že to všechno měl náš dobrý Otec v rukou, že udělali dobře, když následovali Krista Dobrého pastýře. Kéž to poznáváme na svých pozemských cestách i my, poutníci do Cách ale hlavně poutníci k věčnosti.

Při bohoslužbě zaznívají při ní staré české zpěvy, škoda jen, že skoro nikdo nezpívá, i když všichni mají v ruce slova i s notami. Je to líto i kladenskému vikáři, který vede bohoslužbu se mnou. Proč se pořád tolik dbá na uměleckou a historickou hodnotu a nehledí se na zpěvnost. Zpívalo by se skutečně od srdce, kdyby rozum nebyl při tom tak zatěžován. Chval Boha jak moha je sice lidové, ale lidem to vyhovuje. Teprve až na závěr bohoslužby všichni s nadšením zpívají českou i slovenskou hymnu. Pak uctíváme ostatky. Jsou vystaveny na podstavci pokrytém poutním šátkem, relikviář je otevřený, takže je vidět lebku zahalenou v červené látce. Libor Gottfried vysvětluje, že poutníci se jí dotýkali svými šátky, které si pak odnášeli jako svátostinu. Všichni tak činíme s velikou úctou. Až po všem se dozvídáme, že pro místního mladého faráře to bylo první uctění ostatků. Ani nevěděl, jak přesně relikviář otevřít, ale všechno nazdobil sám, až na poslední chvíli, proto jsme čekali.

Prohlížíme si pak celý kostel a vidíme kopii ikony z Říma, na které jsou mučedníci ze všech křesťanských církví za celé dvacáté století. Ze všech totalit, které v něm byly. A jak připomněl Jan Pavel II., bylo v tomto století víc mučedníků než za všech 19 století předtím. Škoda, že se ví jen o krutostech gestapáků. Ti, kteří prožili vězení za totality hnědé i rudé, mohou srovnávat. Patřil mezi ně kardinál Štěpán Trochta. Když se ho ptali,

kdy to bylo horší, až stydlivě řekl, že naši byli horší. Vzpomínám na přítele narozeného roku 1933. Po válce mu sice bylo teprve 12 let, ale přesto už cítil s ostatními, že to zase spadne, že zase budou lidé vězněni a vyslýchání. Říkal si, že se tomu nevyhneme, ale že to přece nemůže být tak hrozné, jako když vyslýchali cizinci a lidé jim nerozuměli. Pak poznal, jak se mýlil. Dokonce dodal: Ti gestapáci chtěli z lidí vytlouci, kde je skrytá vysílačka, která skutečně vysílala a proto ji zachytili. Ti mučitelé z další totality si pak vymysleli takzvané zločiny a nutili lidi, aby se k nim přiznali. Škoda, že si v tomto srovnání dvou totalit pořád dáváme klapky na oči, že nechceme slyšet pravdu o obou dvou. Zde už pochopili, že i o bolestných věcech se musí mluvit, i když to samo působí bolest, jinak se to nezahojí. Nepomůže žádná tlustá čára za minulostí, naopak je potřeba vyslovit mnoho otazníků a vykřičníků, položit mnoho otázek i údivu. Když je pak seřadíme vedle sebe, vznikne také jakási čára, ne tlustá, ale pestrá, úplně jiná, schopná to léčit, ba dokonce hojit.

Pak jdeme do kostela sv. Jana Křtitele v Burtscheidu. Dříve tam byli benediktini, pak cisterciáčky, dnes je to farní kostel. Obec patřila k diecézi Kolín nad Rýnem, která zde končila. V Cáchách vzniklo biskupství až ve dvacátém století, do té doby patřily pod belgický Lutych.

Právě sestry zde měly ručně sepsat takzvaný Nitrianský kodex, knihu evangelií a modliteb, která je hlavní slovenskou kulturní památkou. K tomuto novému názoru došel doktor Nemeš pečlivým rozborem modliteb. Všechny jsou v latině, ale žádná z nich se neobrací k světcům Horních ani Dolních Uher (Slovenska a Maďarska), naopak jejich uspořádání odpovídá kalendáři používanému v té době v kolínské diecézi. Současnému faráři byla proto předána kopie tohoto kodexu krásně vyvázaná v kůži a zdobená zlatem.

Vracíme se na oběd. Léky přestaly působit, jdu pomalu vzadu. Omlouvám se za to německému průvodci, který na mne počká, ale on říká: Rychlost přesunu se řídí podle toho nejpomalejšího. Oběd je skutečně postní, ale tím pádem zdravý – chutně upravená zelenina všeho druhu. Ráno jsem si v programu na faře přečetl, že večer budou v dómě nešpory, navrhuji, že bych v odpoledním volnu sloužil mši svatou u sester františkánek, kde máme prostor k odpočinku. Jsem ujištěn, že to je zbytečné, že mše svatá bude večer bude. Byla však bohoslužba – a to ohlášené nešpory – a tak jsme na první pátek mši svatou neměli. I to patří k poutnímu pokání, i to se musí brát duchovně, i když samo o sobě je to proti samému duchu pouti. Využívám času k psaní pohlednic všem našim německým hostitelům. K večeru si беру další prášky.

Dóm je uzavřen, konají se v něm poslední přípravy. V šest večer tam jdeme, naši dostanou místo na kůru, nás dva kněze nakonec pustí mezi spolubratry. Jsme za oltářem, v chórové kapli, v té, kterou postavil náš Otec vlasti. Nevidíme všechno, ale máme v ruce knížečky. Nešpory jsou zpívány latinsky, lidé mají vedle slov a not německý překlad. Ke každému ze tří žalmů je přidána antifona mající vztah k ostatkům, kterým se zde říká svátostiny. Svátý Karel Veliký jich sem pořídil sedm, ale brzy byly tři předány do kláštera sv. Kornelia, který založil pár kilometrů dál. První antifona - Dnes se nám narodil Spasitel, se vztahuje k prvním dvěma ostatkům, ke košili Panny Marie, kterou měla na sobě v Nazaretě i v Betlémě a k plénkám Pána Ježíše. Je zajímavé, že v 200 km vzdáleném Trevíru je v jiném sedmiletém cyklu uctíván plášť Panny Marie, který nosila, když doprovázela svého Syna. Další antifona - Mezi těmi, kdo se narodili z ženy, není nikdo větší než Jan Křtitel, patří k roušce na míse, na kterou kat položil hlavu Jana Křtitele. Třetí

antifona se vztahuje k bederní roušce zbrocené Kristovou krví a zní: Podstoupil smrt na kříži, moc smrti zničil, oblékl se do slávy a z mrtvých vstal třetího dne, aleluja.

V té chvíli se nešpory přerušily a začalo otvírání pokladnice, vyndání ostatků a jejich uctívání. Nejprve všichni zazpívali cášskou poutnickou hymnu letošního roku. Odvážili se ji složit na starobylý nápěv *Adeste fideles*. Ten vznikl v Anglii a přesto, možná právě proto je známý po celém světě. Každá ze čtyř slok se týká jednoho čtyř ostatků a všechny končí nádherným refrémem - Pojd'te a uvidíte, co Bůh učinil. Je upraven z biblického hesla pouti: Pojd'te a uvidíte (Jan 1, 39). Pak sám jáhen četl první čtení a biskup měl promluvu. Vysvětlil úctu ostatků z hlediska věrouky a liturgiky a jako živý příklad k tomu popsal situaci, kdy rodina s úctou uchovává fotografii syna, který padl ve válce.

Pak se četl protokol o tom, jak se sešla městská rada, jak prošla nádvořím před dómem, které se jmenuje Katschhof (volně přeloženo Císařský dvůr), jak vstoupila dovnitř a shledala zámky a pečetě neporušené a jak dovolila církevním hodnostářům, aby jejich zlatníci zámky rozbili a truhlici otevřeli. Je to památka na doby, kdy zde ještě nebyl biskup a zároveň svědectví o oboustranně výhodné spolupráci obou vrchností, světské i církevní. Dómský zlatník a jeho pomocník, oba ve fraku, pomocí 36 ran rozbili zámek. Museli to udělat, protože na konci každé pouti, i té před sedmi lety, jsou ostatky zase před komisí zkontrolovány, zapečetěny, uloženy do zlaté truhlice. Na ni se pak dá nový zámek a jediný klíč od něho je rozpůlen zase mezi obě vrchnosti.

Když byla truhlice otevřena, začalo vyzvedávání a uctívání ostatků. Za zvuku fanfár vyzvedl první hodnostář košili Panny Marie, s pomocníky ji rozbalili a zavěsili na zvláštní tyč a pak slavnostně pronesl německy: Uctíváme znamení Narození našeho Pána Ježíše Krista z Panny Marie. Bylo to přesně řečeno po stránce věcné, biblické i pedagogické. Pak četl jáhen evangelium o Zvěstování v Nazaretě. A hned zaburácela lidová píseň: Maria rozestří nad námi svůj plášť, buď naším štítem a ochranou, chraň nás dokud bouře nepřejdou. Patronko dobrotivá, buď naše ochrana.

To byl zpěv, ale ještě něco lepšího mělo přijít. A navíc kristocentrického. Kristus je přece ve středu katolické víry, ačkoli uctíváme i různé vedlejší věci, jako třeba ty plenky. Hlavní zpěvák zanotil zase ve své mateřštině: Pane Ježíši Kriste přišel jsi k nám blízko skrze své Narození z Panny Marie. A chlapecký sbor spolu s lidem se pak střídali v mateřské řeči a hudbě církve, v chorálním *Kyrie eleison, Christe eleison, Kyrie eleison*

Třikrát se to ještě celé opakovalo s dalšími ostatky.

Při vyzvednutí plenek, které se nerozbalovaly a zůstaly převázané žlutou páskou, zaznělo: Uctíváme znamení našeho Pána Ježíše Krista. A po vánočním evangeliu o dítěti v jesličkách zazněla lidová koleda, kde po slovech: Vybral jsem si betlémské děťátko a jemu chci patřit následovalo radostné *eja eja*. A pak zase velebné: Pane Ježíši Kriste, z lásky k nám ses sám stal člověkem a snášel naše slabosti. *Kyrie eleison...*

K vyzvednutí roušky Jan Křtitele, která také zůstala převázaná růžovou páskou a zapečetěna, zaznělo: Uctíváme znamení svědectví pro našeho Pána Ježíše Krista. Po evangeliu o stětí Jana Křtitele pak lidé zpívali, že ho prosí o přímluvu, aby ho mohli následovat. Bylo to vyřčeno s takovou samozřejmostí, že ani nebylo třeba přidávat jeho příjmení. A pak zase: Pane Ježíši Kriste, v tobě lidé nalézají sílu k věrnosti až do smrti. *Kyrie eleison...*

Na závěr bylo vyzvednutí bederní roušky Pána Ježíše, zapečetěné a převázané červenou stuhou. Jimi se pak žehná, protože byly nejbližší vykupitelskému dílu Kristovu. Zaznělo: Uctíváme znamení vykoupení skrze našeho Pána Ježíše Krista. Evangelium o tom, jak Pán

Ježíš poroučí svého ducha do Otcových rukou. Lid pak zpíval: O hlavo plná krve a ran, korunovaná trním, nyní jsi ozdobena slávou.

A poslední Pane Ježíši Kriste, svým odevzdáním se na kříži jsi nám otevřel cestu k životu. Kyrie eleison...

Chápu, že naši poutníci pak řekli: Slovům jsme moc nerozuměli, ale byl to zážitek.

Následoval Magnificat – česky Velebí má duše Pána, přesněji: Já velebím Pána, což je jediná známá modlitba Panny Marie.

Pak jsou při nešporách na řadě přímluvy. Ty dnešní se jmenovaly Císařské chvály a pro mne byly vrcholem této vrcholné bohoslužby celé naší pouti. Byly opět latinsky, každý měl v rukou německý překlad. Začínalo to zpěvem: Kristus vítězí, Kristus kraluje... Císaři tuto píseň vždy uznávali, prezidenti už méně, zdejší Vůdce vůbec, a ti naši to zakazovali. Vzpomněl jsem si znovu na kostel Božského Srdce ve Weiden postavený na začátku hitlerismu.

Pak byly prosby za církev, nevěstu Beránkovu, za pevnou víru mocnou ochranu a věčnou spásu pro ni. Následovalo trojí vzývání a po každém odpověď: Tu illum adiuva (Ty jí pomáhej).

Spasiteli světa - Panno Maria – svatý Josefe - ty jí pomáhej.

Další prosby byly za papeže. Tu illum adiuva (Ty mu pomáhej).

Spasiteli světa - svatý Petře – svatý Benedikte - ty mu pomáhej.

Další prosby byly za biskupa:

Spasiteli světa - svatý Jindřichu – svatá Františko - ty mu pomáhej.

Pak byly prosby za národ Germánů a všechny lidi dobré vůle (do němčiny to bylo přeloženo: za německý národ) Tu illos adiuva (Ty jim pomáhej).

Spasiteli světa - svatý Michaeli – svatý Bonifáci - ty jim pomáhej.

V této chvíli jsem upřímně prosil s nimi, aby se to splnilo, aby jim pro jejich pokorné a vroucí prosby Bůh pomáhal uchovat si víru a uchránit mír. Dál budu uctívat slovanské apoštoly a putovat k nim, ale na tyto modlitby bratří a sester z germánských zemí už do smrti nezapomenu. Vždyť, jak právě prosili, všichni můžeme mít dobrou vůli a žít v pokoji. Vzpomínám také na věznění svatého Metoděje v Ellwangen a v té chvíli opravdu odpouštím místním misionářům vše, co způsobili těm našim. O této události v životě staršího z bratří ze Soluně budu ode dneška kázat jinak, opravdu v duchu Kristově. Ten nás přece vybízí, abychom přinášeli pokoj a byli připraveni k poslušnosti Otci a oběti a také k odpuštění svým nepřátelům.

Opět se zpívá Kristus vítězí a mezi sloky se vkládá:

Králi králů, králi náš. Naše naděje, slávo a milosrdenství.

Ty jsi naše síla, nepřemožitelná zbraň a nepřekonatelná hradba, naše obrana i chloub, naše světlo, cesta a život.

Kristus vítězí...

Jemu jedinému moc. chvála a sláva na věky.

A lidé přímo zabouřili svým Amen, staň se!

Znovu vzpomínám na nápis v kostele ve Weiden a na to, že při svobodných volbách to Hitler v katolických okresech nevyhrál. Teď to chápu lépe. A nedivím se tomu, že při cášské pouti v roce 1937 o ní vládní tisk psal jako o odporném olizování fetišů.

Ještě zpívaná prosba za požehnané časy, za Kristův pokoj všem vykoupeným a za příchod jeho království.

Pak Otče náš v mateřské řeči církve, modlitba a biskupské požehnání.

Dvouhodinovou bohoslužbu uzavřel latinský zpěv ke cti císařského města Cách, svatého Karla Velikého a Panny Marie. Lidé to zpívali ještě nadšeněji než u nás Gaudeamus igitur. Nezapomenutelné. Chápu paní Blažkovu, že když to zde poprvé zažila v roce 1979, zatoužila po tom, aby totéž směli prožít i dnešní potomci dávných českých poutníků. Až letos se to podařilo. Bohu díky!

Vyšli jsme před katedrálu, kde po deváté hodině bylo ještě světlo. Na věži hrála hudba, dole se zadarmo nalávalo. Museli jsme však domů. Před ubytovnou jsem se svěřil se svými potížemi. Ochotné poutnice mi nabídly Ibalginovou mast. Se vzácnou pomůckou v ruce jsem se vydal k faře u sv. Vavřince. To se už stmívalo. Vidím siluetu kostela a zamířím k faře vedle něj. Je tam tma, ale mám přece klíč. Jenže ten do hlavních dveří nejde. Asi jsem to špatně pochopil a mám klíč ode dveří u kaplanek. Ty byly na druhé straně budovy. Obcházím tedy budovu a strkám klíč do dalších dveří. zase nepasuje. Ještě jedny, také nic. Vracím se k hlavnímu vchodu, znovu to marně zkouším. Blíže ke kostelu je farní sál, nebylo to náhodou od něj. Přiblížím se a rozsvítí se světlo. Stejně to nešlo. Budu muset zazvonit a probudit starého pana faráře. Odhodlávám se k tomu a zevnitř se ozve něco ve smyslu: „Co chcete?“

„Chci tady spát, ráno jsem tady u vás snídal.“

„Tak chvilku počkejte“, ozve se znovu a já už vím, že to není starý laskavý kněz, s kterým jsem ráno mluvil. Po otevření dveří vidím ženu a za ní jejího muže, kterého mezitím vzbudila. Když jim vysvětluji, že hledám faru, říkají mi, že je na druhé straně kostela, zde že je soukromý byt.

A paní dodává na vysvětlenou sobě i mně: „Kdybych byla doma sama, už bych volala na pomoc policii.“ Já asi také, kdyby mně potmě někdo strkal klíče do každého zámku. Včera jsme přijeli ke kostelu po silnici, dneska jsem přišel přes park a proto jsem zaměnil strany. Ke kostelu totiž ladně přiléhají budovy z obou stran, jenže fara je jen jedna.

Večer ještě mažu nohu mastí, je to jen jakási řídká bezbarvá tekutina, ale do rána zabere. Citát dne: Ať je slyšena i druhá strana.

39. den pouti - sobota 2. června - slunečno

Cáchy dóm, Kornelimünster (klášter sv. Kornelia)

Od dómu je to 9 kilometrů, pětice pěších to šla celé, někteří se přidali hned, další v polovině cesty Celkem tedy 1057 poutních kilometrů a k tomu nějaké takzvané technické

Ráno se scházíme před dómskou klenotnicí, my pěšáci dostáváme hned na srazu stříbrnou desetimarkovou minci, vydanou v roce dva tisíce k 1200. výročí posvěcení dómu. Sám ředitel klenotnice nám podává výklad, nejprve celkový na nádvoří a pak jsme zadarmo vpuštění dovnitř. Šatičky už jsou vystaveny na čestném místě, aby je všichni viděli.

Pak je před dómem mše svatá, slouží biskup z Lutychu. Mezi kněžími je i P. Otte z Ackermann Gemeinde, který byl už v Bambergu. Na začátku vítá místní biskup i české poutníky a zvláště pět, kteří přišli pěšky. Lidé tleskají, říkám si v té chvíli polohlasem slova 115. žalmu, která použil i Miloš Sláma po návratu z pěší poutě do Říma. Ne nám, Pane, ne nám, ale svému jménu zjednej slávu. Jsou přítomny dvě skupiny poutníků, děti a mládež s postižením se svými průvodci a členové spolků, jedni mají šátky bílé, druzí oranžové, náš žlutý je však nejlepší. Vlajkonoši šli vpředu, i naši se k nim přidali.

Nejprve je vyzvednutí a uctění ostatků, probíhá stejně slavnostním a biblickým způsobem jako včera. A teprve když biskup na závěr požehná bederní rouškou, začíná vlastní bohoslužba slova ze mše svaté. Při ní je čtení o povolání Samuela a to pantomimicky předvádějí dva mladíci, sami s menším postižením. Kázání jsem moc nerozuměl, mši svatou jsem obětoval za naše hostitele. Náměstí bylo zaplněné ale ne přeplněné. Je to i tím, že na každý z jedenácti poutních dní jsou pozvány jiné skupiny. Vojáci, policisté a spolupracovníci místního biskupství mají vyhrazeno pondělí, na čtvrtek, kdy je Boží Tělo, jsou pozváni poutníci z Maďarska a studenti, v sobotu je den manželských párů, zvláště těch, které slaví výročí, příští neděle je pro poutníky z ciziny. Po obědě nejprve vysvětluji podrobně, jak to vyzvedávání ostatků probíhá, aby z toho lidé měli užitek, i když německy neumí. Pak se chystáme do 9 km vzdáleného Kornelimünsteru. Doslova to znamená klášter sv. Kornelia – Monasterium sancti Corneli a byl založen svatým Karlem Velikým, aby v něm prováděli reformy, na kterých se usnesly synody v Cáchách. Měl to být vzorový klášter pro celou říši, proto byl jeho vedením pověřen svatý Benedikt Aniánský. Brzy sem z Cách převezli tři ostatky: takzvané čisté pohřební plátno Kristovo, jeho potní roušku a zástěru, kterou měl opásanou, když při poslední večeři umýval apoštolům nohy.

Nás pět pěších chce jít samozřejmě celou trasu po svých, asi dvě desítky se jdou s námi, ostatní se mají přidat až na kraji města, kam je vyveze autobus. Není snadné domluvit sraz obou skupin, ale skončí to tak, že na konci příměstského lesa se uslyšíme, uvidíme a pak spojíme. Člověk sám by to tak nenaplánoval. Bylo nás hodně přes stovku a využili jsme i přenosného megafonu, který si vzal obětavý Michal Seknička.

Když uvidíme věž, vyzvu k sundání bot, protože aspoň poslední kousek cesty by měl poutník jít bos. Nikdo se nepřidá, a ke všemu zjišťuji, že to byla věž nového farního kostela na konci obce, že ten poutník je na opačné straně. Už se nechci obouvat a musím tedy projít celé městečko bosky.

V Kornelimünsteru je to stejné jako včera, ale v menším. Hned pak následuje krátká mše svatá. Vidíme více a z větší blízkosti různé ostrostřelce a členy jiných spolků ve svých krojích. Zpátky se vracíme všichni autobusem. Vystupujeme u lázní, které zde byly už v době Římanů a které daly jméno celému městu – Aquisgranum – lázně božstva Grana. Odtud Aachen ale také francouzské Aix – vody. Český název vznikl ze staroněmeckého *Gehen mas Aachen* – pojďme do Cách.

Večer je setkání s kněžními oratoriány, jeden z nich vodí pěší poutě z Cách do Trevíru k svatému plášti Panny Marie. Jsou tam uctívány i ostatky svatého Matěje. Chodí tam každý rok, je to 200 kilometrů, ujdou jich 25 denně a účastní se jich od 12 do 20.

Citát dne: Všechno jde, jen malé děti se musí nosit.

40. den pouti - neděle 3. června - polojasno

Cáchy - Velké Meziříčí.

Autobusem za 12 a půl hodiny asi devět set padesát kilometrů.

Mše svatá na je opět na náměstí mezi dómem a radnicí, slouží ji apoštolský nuncius z Berlína. Obětuji ji opět za naše hostitele. Kladenští poutníci už odjeli, nás žlutých je méně, ale jsme znovu srdečně přivítáni, tentokrát už bez zmínky o pěších, s námi jsou zde dnes další skupiny a to poutníci z okolí Cách a členové nových hnutí. Uctění ostatků zažíváme

už potřetí, ještě s větší úctou a pochopením. Hned po mši svaté jdeme na parkoviště, poslední loučení a ve 13:17 odjíždíme na východ. V autobuse se ani moc nezpívá, všichni jsou unaveni. Ohlásil jsem tiskovou konferenci, vyzval jsem lidi, aby si připravili otázky a pak jsem na to sám zapomněl. Nikdo mi to nepřipomíná a tak žádná konference není. Škoda, vždycky to bylo prospěšné pro všechny. Řidiči dělají jen malé zastávky na dálnici, na hranicích žádné zdržení. Poutníci z Laviček chtějí zavézt až ke kostelu svaté Zdislavy ve středu obce, řidič tam zajede. Opustí hlavní silnici a protože má zapojený automatický naváděč, celou to dobu jej důrazně upomíná: Při nejbližší příležitosti se otočte a jeďte zpět. Na náměstí v Meziříčí jsme byli těsně v před jednou hodinou po půlnoci, ale podle skutečného času to vlastně byla ještě neděle, takže pouť trvala 40 dní, což je číslo biblické. Vždyť i o samotné pouti čteme jak ve Starém tak i v Novém Zákoně.

Citát dne:

BOHU DÍKY.

MARII, PRŮVODKYNĚ NA CESTÁCH, DÍKY.

ANDĚLŮM STRÁŽNÝM DÍKY.

VŠEM SVATÝM OCHRÁNCŮM DÍKY.

Dojmy ostatních poutníků

Jiří Horský, Josef Král, Karel Nevěčný, Valéria Kosíková, motopoutník Josef Šobán
Z deníku Jiřího Horského z Kladna s názvem: ... pěšky k cášskému oktogónu.....jsem vybral 1) popis prvních dvou dnů, kdy šel sám, 2) poslední den, kdy se kladenští odpojili a 3) závěr deníku.

1)
Moje pouť začala jinak. Nejdříve jsem chtěl jít z Prahy. Protože se připravoval relikviář s ostatky sv. Prokopa jako dar do Cách, rozhoduji se pro začátek cesty v Chotouni, rodišti sv. Prokopa. Nakonec jsem zvolil za začátek Libici nad Cidlinou, rodiště sv. Vojtěcha, jemuž byl zasvěcen první kostel stavěný Otou III. a dokončený Jindřichem II. v Cáchách. Když byl určen cíl pouti a čas trvání, nastala moje osobní příprava. Sledoval jsem postup organizačních příprav, začal si chystat osobní potřeby na cestu, pročetl literaturu, vztahující se k územím kudy budeme procházet a provedl několik vycházek na rozcvičení těla. Jedu do Českého Středohoří, které je známé svými kopci. Beru to přes vrcholky Lovoše, Ostrého, Milešovky, Kletečné a opět Lovoše. Večer toho mám dost. Potom vyrážím několikrát do povodí Berounky. Zde trasy natahuji až na 55 km za den a seznamuji se s krajinou, kterou půjdeme. Myslím, že se mi to vyplatilo. Ještě jedna etapa poutě na Velehrad a příprava končí. Podobnou, mnohem namáhavější přípravu, jsem měl i před minulými poutěmi do Santiaga de Compostely a do Říma.

27.4.2007. - pátek - 1. den - modlitba dne: za rodinu – dnes 35 km – celkem 35 km

Přichází, můj den D, kdy vycházím na pouť.

Z Kladna vyjždím vlakem v 5.42. V Libici vystupuji v 8.14. Na návsi a přilehlých ulicích je plno pouťových atrakcí. Silnice je uzavřena. Na místní radnici získávám první razítko do poutního deníčku z cesty. Razítko připomíná vyvrácení Slavníkovské Libice 28.9.995. Kostel sv. Vojtěcha, původně gotický ze 14. století, je zavřený. Chystají zde tradiční pouť na svátek svatého Vojtěcha zdejšího rodáka. Jdu na bývalé Slavníkovské blatné hradiště. Traktorista zde seče louku, aby byla připravena na příchod poutníků a pečlivý starosta, pan Kožíšek, se přichází přesvědčit, že je vše v pořádku. Je zde i bývalý ředitel zdejší školy

pan Holub a přináší čerstvé květiny k sousoší sv. Vojtěcha a sv. Radima. Převypráví mi staré legendy s osobitým komentářem. Obcházím bývalé valy a v 9.45 opouštím hradiště. Modlitba je prosbou za šťastnou cestu a bezpečný návrat. Jdu podél Cidliny, dnes regulované, která zde kdysi obklopovala svými meandry hradiště. Ani ona, ani valy nedokázaly zabránit dobití hradiště a vyvraždění Slavníkovského rodu. Pěkná cesta mne vede na soutok Cidliny s Labem a dál podél řeky do Poděbrad. Navštěvuji kostel Povýšení sv. Kříže ze 14. století. Na náměstí si dávám něco k obědu. Přecházím po mostě Labe na levý břeh. Musím po silnici do Kluku s pěknou kovanou bránou na hřbitov a dále na Pískovou Lhotu. Na odbočce se nachází starý milník. Zde odbočuji stále po silnici na Vrbovou Lhotu a Pečky. Je krásné počasí. Provoz na silnicích je velký, stále se musím uhýbat autům. V Pečkách je novorománský kostel sv. Václava zavřený. Opět silnice tentokrát do Radimi a Chotutic. Scházím na polní cestu a po ní jdu do Skramníků. Pěkně, zvenčí opravený kostel, Stětí sv. Jana Křtitele je ze 14. století. U kostela je pohřben písmák a rychtář Fr. J. Vavák z Milčic. Po vedlejší silničce se dostávám do Chotouně. Zde se narodil sv. Prokop asi roku 975. Pěkný kostel sv. Prokopa, Santiniho stavba dokončená na začátku 18. století U Prokopovy studánky zaháním žízeň. Potřebuji získat razítko. Mám štěstí, nacházím člověka, který jde, otevře hospodu, dá mi razítko a opět ji zavře. Děkuji. Polní cestou jdu na další vzácné místo, do Vrbčan. Bývalo zde malé Slavníkovské strážní hradiště na okraji jejich území. Ještě dnes je ve valu uzavřený kostelík sv. Václava. Pod dnešní dlažbou jsou ukryty základy otonského obdélníkového kostelíka z období kolem roku 990. V kostele, dle tradice, byl přechováván praporec sv. Vojtěcha. Tento praporec a kopí sv. Václava byl vzat na pomoc proti Saským vojskům v roce 1126 v bitvě u Chlumce pod Krušnými horami. Přemyslovské rozepře zde chtěl ve svůj prospěch vyřešit Lothar III. Prohlídku kostela i zvonice, s doprovodným slovem, mi laskavě umožnila paní Svobodová. Bylo to velmi milé. Na věži je vzácný zvon od zvonáře Brixiho z Cimburka, z roku 1592 nazývaný Pazderník. Za II. světové války byl zvon odvezen, ale naštěstí jej nestačili zničit a tak se vrátil. Z Vrbčan jdu silničkou přes Miškovice do Klášterní Skalice. Býval zde premonstrátský klášter zničený husity. Za vrškem se ukrývá nedaleká Zlická Kouřim. Město založeno Přemyslem Otakarem II., začátkem jeho panování asi roku 1261, na planině proti starému hradišti. Je městskou památkovou rezervací. Mimo hradby, bránu, staré domy je zde nejvýznamnější památkou vzácný raně gotický kostel sv. Štěpána s osmibokou kryptou sklenutou na střední pilíř. Pani, starající se o kostel, mi umožnila prohlídku kostela. Scházím na vlakové nádraží. V 17.58 odjíždím na noc zpět do Kladna.

28.4.2007. - sobota - 2. den – modlitba dne: za zdar pouti – dnes 23 km – celkem 58 km
 Dnes jede Rozdělovská farnost navštívit pátera Bořivoje Bělíka, svého předchozího faráře, do Mukařova, kde dnes působí. Má 70. narozeniny a tak jedeme blahopřát. V Mukařově máme mši svatou v kostele Nanebevzetí Panny Marie. Společně ji koncelebrují páter Bělík a páter Kučera (náš dnešní farář a vikář). Potom malé pohoštění a následná prohlídka zdejšího hospicového areálu. Jsou nás dva autobusy. Jeden se vrací do Kladna, druhý vedený páterem Bělíkem směřuje na Aldašín. Lesní hřbitůvek s kostelíkem sv. Jiří je jediný pozůstatek vesnice zaniklé ve třicetileté válce. Na hřbitůvku je pohřben pan biskup Lebeda (kdysi působil v Rozdělově). Potom pokračujeme do Kouřimi s kompletní prohlídkou kostela i zvonice. Dostávám na cestu požehnání od pátera Bělíka. Autobus s farníky pokračuje na Lipany a já vyrážím na druhou etapu pouti. Je 15.30 a cesta daleká. Město opouštím okolo bývalé Malotické brány a kolem skanzenu starého Kouřimska. Jdu

do Militorova, Diblíkova a kolem sadů k lesu. Cesta je pěkná, procházím hodně lesy. Podmínky pro modlitbu přímo ideální a tak toho plně využívám. Co nás na této pouti čeká, jak se nám společně půjde? Nic o sobě nevíme a přitom na sobě budeme závislí. Přes Mělník se blíží k Čertově brázdě. Otvírá se krásný výhled do kraje. Žlutá řepková pole v zapadajícím slunci se barví do oranžova. Daleko na jihovýchodním obzoru se z pahorkatiny zvedá Křemešník, na jihu mnohem bližší Blaník. Chvíli se opájím tímto pohledem na tu naši krásnou zem. Podél Čertovy brázdy, je od silnice vedena křížová cesta. Na jejím horním konci je dřevěný domek, jako Boží hrob. Sbíhám lesem k silnici a už vidím klášterní kostel nad strmým svahem k řece Sázavě. Ještě chvíli a jsem v bývalém klášteře. Je 20.05, za chvíli se setmí. Začátek Sázavského kláštera je v roce 1009 kdy se okolo sv. Prokopa shromáždila skupina poustevníků. Na popud knížete Oldřicha zde byl založen klášter benediktinů se staroslověnskými obřady. Kníže Břetislav nahradil mnichy latinskými benediktiny. Rozkvět kláštera byl v první polovině 14. století, naopak téměř zanikl za husitských válek. Výnosem Josefa II. byl klášter roku 1785 zrušen. V areálu se nachází zbytky jižní lodi a jižní věže v průčelí. Dnešní kostel byl původně jen presbytářem. V severní zahradě, jsou odkryty základy čtyř apsidové rotundy, asi z roku 1070. Pátera Peňáze a Josefa Krále nacházím na bohoslužbě v kryptě. Vede ji místní kněz páter František Juchelka pro sedm lidí. Je to působivé. Mezitím mně Michal Seknička hledá na nádraží. Vlákem jsem nepřišel a tak se vrací. Setkáváme se ještě v kryptě. Po bohoslužbě nás pan farář zavádí do staré budovy kláštera. Jsou zde postele a matrace, kuchyně, vodovod a WC. Budova je nevětraná, stěny vlhké. Jednu noc snad přežijeme, jinak je prostředí dost nezdravé. Vaříme čaj a jíme zásoby z domova. Páter Peňáz zajišťuje u pana Mgr. Gottfrieda na zítřek převoz batohů. Domnívá se, že jsou jedním z důvodů, proč se mu dělají puchýře. Počasí dobré 25°, slunečno, bezvětrí.

2)

3.6.2007 – neděle - 38. den – Modlitba dne: za šťastný návrat, poděkování našim i místním organizátorům

Snídaně je dnes již v 7.30, Dr Raifová mi říká o kostelu Gardenkirche. Dělán poslední cestu do města, nebyl jsem daleko, ale kostel jsem nenašel. Opatřuji si další noviny. Nakládáme zavazadla a sjíždíme na Bendplatz. Zde přisedají ti, kdo byli v rodinách. Přijíždí auto, přiváží pro všechny svačiny. Přichází místní zástupci spolku Aachen – Prag. Začíná loučení mezi autobusy i mezi hostiteli a námi. Děkujeme poslední stisky rukou. Odjíždíme a máváme všem. Nejedeme daleko, jen do Valendaru k Schöntattské kapli. Je to poutní místo a místo mnoha exercicií. Zde mívali, v době nesvobody, své duchovní středisko slovenští emigranti v Německu. Češi měli obdobné středisko v Ellwangenu. Máme zde poslední poutní mši. Slouží jí páter Kučera v kruhové svatyni Panny Marie. Překvapila mne výborná akustika prostoru. Jdeme do kaple, která zde byla první, je zde výstav nejsvětější svátosti. Společná fotografie. Společný oběd a vracíme se k autobusu. Ještě kontrola, abychom někoho nezapomněli, a jedeme. Při cestě se stačíme pomodlit růženec, zpívat písně zbožné i lidové, poděkovat organizátorům i tvůrcům darů, páterovi Kučerovi a řidičům. Bylo nám spolu dobře. Po několika zastávkách, přijíždíme ke kostelu v Rozdělově. Je pondělí 0.30 hodin.

3)

Na závěr této knížečky, bych chtěl projevit velký obdiv těm, s kterými jsem pěší pouť uskutečnil. Obdivoval jsem jejich skromnost, ochotu snášet všechny útrapy cesty, jejich obětavost, statečnost, ukázněnost, spolupráci. To, že to nebylo vždy jednoduché, jsme cítili, každý na své vlastní kůži. Každý si životem neseme svůj kříž a právě pro posilu jej unést, jsme se na tuto pouť vydali. Děkuji otci Janovi, sestře Valérii i bratřím Josefovi, Karlovi a Michalovi.

P.S. Psaním této knížečky a hlavně neustálým soubojem s počítačem, tou sedmihlavou saní, jsem natolik unaven, že budu muset jít na další pouť, abych si trochu odpočinul.

Krátké ohlédnutí a zhodnocení pěší poutě k Panně Marii a svátostinám do Aachen
Josef Král, Opava

Citát:

Není-li to proti Tvé vůli, Bože, dopřej nám tuto pouť uskutečnit.

Když jsem v březnu 2007 při čtení Katolického týdeníku zjistil, že ve Velkém Meziříčí se chystá pouť ke svátostinám do císařského města Aachen, zbystřil jsem pozornost a uvažoval o své účasti. Ihned jsem se informoval. Zrovna jsme odjížděli na pouť do Svaté země. Po příjezdu domů už mě tato myšlenka neopustila.

Po bližších informacích a plný dojmů a poznání ze Svaté země už nebylo možné tuto myšlenku neuskutečnit. Vše mně vedlo k tomu, abych se této pěší pouti zúčastnil.

Absolvoval jsem už část pěší pouti do Compostelly, pěší pouť do Mariazell. Proto jsem chtěl jít pěšky do Aachen až k holandsko belgickým hranicím.

Když si nyní po kratším čase tuto pouť promítám a hodnotím, musím přiznat, že to nebylo jen dobrodružství pěti poutníků, 40 dnů putování a ujítí 1048 kilometrů po cestách a cestičkách za různého počasí a různé nálady, rozmanitými kraji, ale pouť duchovní se vším, co k pěší pouti náleží.

V prvé řadě to byla pouť a ne turistický výšlap, byla to duchovní reprezentace člověka a krajiny.

Duch Boží nás vedl už od první myšlenky tuto pouť absolvovat. Aniž jsme si uvědomili, pouť trvala 40 dní. Jako Izraelité putovali pod Boží ochranou 40 let na poušti do Zaslíbené země, jako Pán Ježíš se na poušti připravoval na své působení, jako trvá i postní doba od Popeleční středy do Velikonoc.

Vůbec jsme se neznali, sešli jsme se po nabídce děkana Jana, který tuto pouť organizoval, aniž věděl, jaká společnost se sejde. Absolvoval již pouť do Říma, ale každá pouť je jiná. Vedl nás a velmi se o nás staral Duch svatý. I když bylo vše dobře naplánováno, přesto se vyskytovaly problémy, které se vyřešily lépe, než se očekávalo ať to bylo počasí, terén, ubytování, případně únava nebo puchýře pana děkana. Musím konstatovat, že ani jednou za celou dobu poutě nevzniklo sebemenší nedorozumění nebo nějaké vyrušení. Nikdo se při nějakém nezdaru nevzrušoval, všichni respektovali všechny a raději jsme to řešili modlitbou.

Ráno jsme děkovali za prožitou noc, prosili o požehnání na celý den a vše jsme odevzdali do Boží moci. A On se dobře staral.

Bylo nám dopřáno poznat, co obnáší pouť od noclehu v trávě nebo pod stromem, se suchým chlebem a vodou až po hotelové apartmá se svátečním pohoštěním.

Sám ač povahy energické se podivuji nad naším vzájemným respektováním a pokorou vůči druhým.

Šli jsme do nám neznámého kraje, poznamenaných válečnými a poválečnými událostmi, které způsobily složité vztahy mezi Čechy a Němci. Od přechodu německých hranic jsme zakusili mnoho pohostinství, o kterém se nám ani nesnilo. Kolik pomoci nám nabízeli a s jakou radostí, s tím se u nás doma nesetkáme.

A jaké radostné a především dojemné je, když vás ubytuje člověk, který byl jako malé dítě s rodiči bez ničeho z vedlejší dědiny vystěhován. Žádná zloba nebo nenávist, ale radost a ochota pomoci či poradit.

Proto děkujeme Bohu, že nás takto dal do společné rodiny ne jen poutníků, ale všech těch, s kterými jsme se setkali a prožili nějaký ten čas rozhovoru nebo pohostinství, že všichni jsou jeho děti a vše, co stvořil, stvořil pro všechny lidi i národy, abychom to společně užívali.

Každý z nás byl od Boha vybaven nějakým darem, byli jsme si vzájemně potřební a proto nám nic moc nescházelo

děkan Jan – kněz a organizátor poutě

bratr Jiří – ovládal terén, mapy a podle nich nás vedl

bratr Karel – ač samouk perfektně ovládal německý jazyk

bratr Josef – se trochu vyznal ve zpěvu a liturgických písních

sestra Valéria – jako žena doplňovala naše společenství, starala se pokud bylo potřeba o kuchyni.

Děkujeme i svým rodinám, že nám tuto pouť dopřály uskutečnit a určitě se také za šťastný návrat modlili.

Ani oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, ani na mysl lidskou nevstoupilo, co Bůh připravil těm kdo jej milují.

Těším se, jestli mi to Bůh dopřeje, na další pouť třeba i s dalšími poutníky.

Pěší pouť Praha – Cáchy 2007

Karel Nevěčný, Praha

O přípravách na pouť do Cách jsem se dozvěděl v únoru letošního roku na Levém Hradci, odkud vycházela etapová pouť na Velehrad. Hovořilo se tam o tom, že vedle autobusové výpravy by se do Cách malá skupina poutníků mohla vydat i pěšky. Ihned jsem projevil zájem, ovšem s výhradou, že mi to okolnosti dovolí.

K poutnické skupině jsem se připojil 1. května v Praze. Délka mé trasy byla zhruba 850 km, což je vzdálenost, kterou autobus ujede přibližně za 10 hodin. Na její překonání v různorodém terénu jsme potřebovali měsíc.

Byl jsem si vědom námahy a obtíží, s nimiž je taková pouť spojena, ale současně jsem byl rád, že se jí mohu zúčastnit. Ve svém očekávání jsem nebyl zklamán, pouť byla krásná.

Čas během ní plynul poněkud jinak než v běžném životě, jakoby se zhutnil a dal prožít mnoho zážitků v rychlém sledu za sebou. Odpoután od vyjetých kolejí, často uprostřed polí a lesů, s cílem ztrácejícím se v dálce může člověk lépe vážít hodnoty a řadit je do souvislostí. To je mu dopřáno na pozadí stále zpřítomňovaného napětí mezi vůlí, která je silná a chce, a tělem, které je slabé a nemůže. Tento prožitek byl obohacující, věřil jsem v každý krok, v to, že jeho energie se ani v tak velké vzdálenosti neztrácí, ale pomalu a jistě nás přibližuje k cíli.

Naše putování zanechalo stopy všude, kam jsme přicházeli. Četná setkání s lidmi vyvažovala nesnáze cesty a napomáhala nám obnovovat síly. Současně byla i

připomínkou, že naše pouť, které se dostávalo tolik pozornosti a podpory z různých stran, nepatří pouze nám, ale že na ní mají podíl a zásluhu i druzí.

Jsem zavázán všem našim hostitelům i svým spolupoutníkům za jejich podporu a přátelské společenství. Ač malá skupinka daná dohromady zcela nahodile, dokázali jsme se vzájemně velmi dobře doplňovat. Rád na to vzpomínám.

Valéria Kosíková, Trenčín

Nemám čo dodať. Snad len to, čo som povedala v závere našej cesty:

Velebí moja duša Pána....

- za cestu s hlbokým duchovným posolstvom
- za každodennú hmatateľnú božiu prítomnosť
- za všetky požehnania a duchovné dobrá
- za Jana, božieho muža plného duchovnej energie a skvelých nápadov
- za Jirku, vynikajúceho znalca mapy a lesných chodníkov
- za Karla, skromného a nepostrádateľného majstra prekladu
- za výsadu putovať so samotným Kráľom
- za množstvo srdečných, dobroprajných, pohostinných ľudí
- za horúčavu, chlad a dážď
- za kúsok suchého chleba i bohatú tabuľu
- za lôžko na tvrdej zemi i v mäkkej čistej posteli

lebo to všetko nás formovalo, spájalo, zblížovalo, sprevádzalo, to všetko bolo súčasťou nášho putovania, to všetko nás nakoniec priviedlo do cieľa.

Valéria

Duchovní závěr

Jan Peňáz

Do Říma jsme v jubilejním roce 2000 šli tak říkajíc naslepo a nocleh hledali vždy až večer na poslední chvíli. Do Cách jsme byli připraveni. Na každé místo jsem psal, z většiny z nich nám odepsali, že nás čekají. Nakonec se ukázalo, že Bůh byl připravenější než my. Přes Německo jsem ve svém životě jel asi 40 krát, ale vždy jsem spal, v autě, ve vlaku, v autobuse. Když jsem je prošel, dal jsem za pravdu bratru Karlovi, který řekl: „Vždyť ti

lidé jsou tady stejní jako u nás.“ A sám jsem poznal, že jsou upřímně věřící, aspoň ti, mezi kterými jsme pobývali. Když jsem viděl a slyšel své bratry a sestry se modlit a modlil se s nimi, vše se změnilo k lepšímu. A všem bych doporučoval jet či jít do Cách nebo někam jinam na pout'. I těm, kdo občas u nás říkají či píšou, že nemají Němce rádi. Dosud jsem miloval Francii, nejen kvůli tomu, že jsem tam prožil středoškolská léta, ale v duchu Hanuše Jelínka, který mistrně přebásnil zpěvy sladké Francie do naší mateřštiny a který prohlásil: „Miluji Francii, protože mě naučila milovat svou vlast.“ Na francouzských školách jsme se učili o jejich neustálých sporech s východním sousedem. Když jsem to pak poznal z druhé strany, končím tím, že miluji celou Evropu a proto jí přeji šťastná a dlouhá léta v míru. Proto jsem za ni šlapal.

Chtěl jsem putovat ve stopách největšího Čecha Karla IV. Chtěl jsem uctít i sv. Karla Velikého, který byl pro Franky tím, čím svatí Cyril a Metoděj pro Slované. Podporoval křesťanskou víru, šířil vzdělanost, zaváděl právní řád. Trochu jsem myslel i na blahoslaveného Karla Foucaulda, ale málo na další jmenovce - sv. Karla Boromejského. Nevzpomněl jsem si na blahoslaveného Karla Habsburského. Jeho blahořečení u nás vyvolalo rozporné pocity, dodnes jej moc neuctíváme, ačkoli to byl náš panovník. Přitom je právě on důkazem, že i v těch nejsložitějších dobách může křesťan něco dělat. Válku nezačal, při jejím vyhlášení se ho na to nikdo neptal. Přesto dělal co mohl, aby ukončil válku a tím i utrpení svých národů. Vyneslo mu to odpor ostatních hodnostářů, takže byl zbaven vrchního velení. Navíc byl otcem početné rodiny a osobně žil velmi zbožně. Ačkoli jsem si říkal, že do Cách dojdou v pohodě (je to přece méně kilometrů než do Říma), byla to cesta kající. Přispělo k tomu těch 14 puchýřů. Myslel jsem si, že jsou následkem těch dvou sedmiček navíc, které jsem při pouti do Říma nést nemusel, totiž 7 let na krku a o 7 kilo těžší baťoh na zádech. Pak jsem pochopil, že Bůh bere vždy naše slova naprosto vážně. Naši pout' do Cách jsem nazval kající a takovou mně ji Pán Bůh dopřál. Kéž nám všem dopřeje i oživení křesťanských kořenů Evropy, což byl další úmysl našeho putování a kéž přijme i naše poděkování.

Papež Jan Pavel II. si přál, aby církev dýchala oběma plícemi, na obě strany, směrem východním i západním. Já jsem to počítal. Do Cách, tedy na západ, se chodí jednou za sedm let a je to od nás 1050 kilometrů. Na Velehrad chodíme každý rok a je to 150 km, tedy za sedm let taky 1050 km. Takže tenhle rytmus západ – východ bychom měli dodržovat.

Právě při pouti na Velehrad se zpívá: Čeká nás Matka (bazilika je zasvěcená Panně Marii), čeká nás Pán, Cyril a Metoděj a starý chrám. Říkal jsem si, že to platí i o Cáchách: Čeká nás Matka, čeká nás Pán, Karel Veliký a starý chrám. A protože nás tam čekali, tak jsme tam došli. Byl jsem rád, protože cestou jsem přece jenom trochu pochyboval. Všichni jsme tam chtěli dojít. A mně pak najednou zasvitlo, že i kdybychom tam bývali nedošli, což by bylo nepříjemné, „oni“ by nás stejně čekali, třeba už dřív a někde jinde... a to je moje povzbuzení z té pouti.

Před vyjitím z fary jsem udělal na své holi od spodního konce dva zářezy, abych mohl po návratu změřit, kolik jí ubylo. A byla o 4 centimetry kratší.

Hmotná tečka, neboli závěrečný součet, spíše odečet tělesné hmotnosti: bratr Jiří shodil 4 kg, já 7 kg, bratr Josef 10 kg a bratr Karel 12 kg.

Získali jsme však mnohem víc, díky Bohu a Panně Marii. A doufám, že s námi i všichni, kteří nás v duchu doprovázeli i celý náš národ a Evropa, za něž jsme putovali.